

GAZETTE and DAILY

MADE
IN
U.S.A.

ÎN legătură cu primejdia unui război din cauza Ciprului există două fapte care prezintă programul nostru de ajutor militar într-o lumină ironică.

Primul fapt este că Statele Unite au livrat nu de mult Turciei avioane de vânătoare cu reacție „F-104” pe care forțele militare aeriene turce le-au folosit pentru atacul împotriva Ciprului.

Al doilea fapt este că atunci cînd Statele Unite au protestat împotriva folosirii acestor avioane, turcii au răspuns cu amabilitate că atacul lor aerian asupra Ciprului nu diferă de atacul nostru aerian asupra Vietnamului de nord. Întrucît precedentul a fost creat de noi, ei au decis că au dreptul să-l repete. Avioanele „F-104” sînt avioanele de vânătoare cele mai rapide create de forțele militare aeriene ale Statelor Unite.

Recent, le-au fost livrate turcilor 12 avioane de acest tip. Grecii au de două ori mai puține. Forțele militare aeriene grecești au în special avioane de vânătoare — „F-84” care nu sînt supersonice și care s-au învechit destul de mult în comparație cu „F-104” sau cu „F-86” — acestea din urmă de asemenea supersonice.

Turcii dispun de aproximativ 150 de avioane de vânătoare „F-86”, în timp ce grecii posedă aproape același număr de avioane de vânătoare „F-84”, ceea ce le asigură turcilor o uriașă superioritate în aer. Dispunînd de avioane de vânătoare rapide, și îndeosebi de noile avioane de vânătoare „F-104”, turcii ar avea posibilitatea să-i înlăture pe greci din spațiul aerian, ceea ce probabil constituie una din cauzele datorită cărora, în ultimele cîteva zile, grecii au manifestat mai multă prudență decît turcii.

Dar, adevărata ironie constă în faptul că acești doi aliați ai Statelor Unite amenință să atragă Europa de sud-est — și, poate, întreaga lume — într-un război, în care ar folosi chiar armele ce le-au fost livrate de S.U.A.

Începînd din anul 1950, noi am pus accentul exclusiv pe întărirea forțelor armate.

Îmi amintesc de vizita pe care am făcut-o la Atena în 1950. Atunci ambasadorul nostru, defunctul Jack Peurifoy mi s-a lăudat: „Eu dispun de 30 de divizii ale armatei grecești, toate gata de acțiune”.

În acel an demnitarilor americani din Turcia acordau de asemenea principala atenție domeniului militar, și nu economiei, agriculturii, culturii sau libertăților acestei țări. Noi nu am protestat de fapt în 1955, cînd guvernul turc a inspirat la Istanbul jefuirea magazinelor grecești, profanarea bisericilor grecești

și pingărirea lăcașurilor de cult și cîmîtărilor creștine și evreiești.

Pe noi ne interesa numai forța militară a turcilor. În anii 1950—1953, în timpul războiului din Coreea, s-ar putea ca această politică să fi fost justificată. Dar după slăbirea încordării dintre Est și Vest noi nu ne-am modificat politica în Grecia și Turcia. Grecia și Turcia au continuat să se dușmănească, și noi am făcut puțin pentru a micșora această dușmănie.

Deși Turcia avea o nevoie mult mai mare de tractoare și medicamente, manuale școlare și cadre didactice decît de avioane de vânătoare „F-104”, noi am continuat să-i livrăm cu dărnicie material militar.

Drew PEARSON

LE FIGARO

PARIS

ÎN CĂUTAREA
UNUI
NUMITOR COMUN

NU cunoaștem conținutul scrisorilor care, după cite se afirmă, au fost schimbate recent între generalul de Gaulle și cancelarul Erhard. Dar cunoaștem declarațiile făcute acum cîteva zile de dl Schröder, ministrul afacerilor externe al Republicii Federale, d-lui Werner Höfer, redactor al ziarului *Die Zeit*. Aceste declarații sînt extrem de interesante. Ele se alătură explicațiilor date de Roger Massip cititorilor ziarului *Le Figaro* (articolul a fost reprodus în nr. 35 al revistei *Lumea*).

Dl Schröder se întreabă dacă tratatul franco-vest-german nu era prea ambițios și dacă nu a fost semnat prea repede. Într-adevăr, după părerea noastră, era greșit să se semneze un tratat înainte de rezolvarea problemelor litigioase care se puneau între cele două țări semnatare. Dacă s-a considerat că încheierea tratatului ar contribui la rezolvarea acestor probleme, s-a făcut o eroare gravă. Tocmai procedeul opus ar fi fost just și prudent. Trebuia să fie aplanate, în primul rînd, obstacolele care se ridicau în calea înțelegerii dintre cele două guverne și numai ulterior să se încheie un tratat. În felul acesta, s-ar fi evitat multe decepții.

Am mai scris și cu alte prilejuri că Republica Federală consideră fundamentală o înțelegere strînsă cu S.U.A. și a adoptat ca regulă absolută apartenența la alianța atlantică și, în consecință, la N.A.T.O. și că nimic din ceea ce ar dauna sau ar părea să dăuneze acestor principii nu ar fi acceptat de Parlamentul de la Bonn!

Conducătorii Republicii Federale nu s-au gîndit niciodată să devină sateliți Franței, să fie obligați să pășească pe urmele ei și să adopte părerile ei chiar dacă ele sînt contrare părerilor lor. Tratatul stipulează că cele două părți se vor strădui să-și armonizeze politicile dar nu pretinde că aceste eforturi vor

trebui să ducă în mod necesar la renunțarea de către R.F.G. la convingerile ei proprii și la alinierea ei după politica franceză. Ministrul federal al afacerilor externe a reamintit acest lucru, și el nu poate fi contestat.

La rîndul nostru, trebuie să înțelegem că Republica de la Bonn este pe deplin conștientă de redresarea datorită căreia are astăzi o situație economică și financiară mult superioară celeia a Franței, și chiar posedă o armată de stil clasic mai puternică decît a noastră, pînă cînd vom dispune noi de faimoasa forță de șoc.

Cînd a vizitat Bonnul la începutul lunii iulie, și în declarațiile sale ulterioare, generalul de Gaulle a lăsat să se întrevadă o anumită nemulțumire. El a părut să dojenească guvernul federal care, potrivit lui, nu ar fi făcut destule eforturi pentru a i se alătura și a aviza asupra căilor și mijloacelor de creare a unei uniuni politice a celor șase țări din comunitatea economică, pe baza unor instituții stabile, comportînd înțîniri regulate, alianțe precise, un secretariat permanent, pe scurt o revenire la vechiul plan Fouchet.

Aceste reproșuri au vexat Bonnul. Căci Bonnul consideră că nu este vinovat. Dintre cele șase țări, cinci nu vor să audă vorbindu-se de un acord care le-ar îndepărta de Washington și de N.A.T.O. Trei sînt adepte ale unei Europe occidentale și trei îi sînt în mod hotărît ostile. În aceste condiții, cum să se desprindă oare un numitor comun?

Atunci care este comportarea potrivită?

Dl Schröder a arătat-o. El sfătuiește să nu se manifeste grabă, să nu se manifeste enervare. Potrivit lui, tratatul franco-vest-german nu este decît un început, de la care trebuie să se meargă înainte tatonînd terenul, să se examineze amănunțit problemele pendinte, să se depună eforturi pentru căutarea celui numitor comun care scapă încă.

André François-PONCET

membru al Academiei Franceze

NEW YORK
Herald TribuneSONDAJE
PREELECTORALE

EXCEPTÎNDU-I pe sudiști, toți conducătorii democrați întruniți la Atlantic City își scuipă în sin, bat în lemn și fac celelalte gesturi superstițioase pe care le fac oamenii atunci cînd își închipuie că veștile sînt prea bune pentru a fi adevărate.

Motivul acestor gesturi este o mică foaie, tipărită elegant și difuzată la Convenția partidului de membri ai personalului Casei Albe. Foaia este intitulată „De la San Francisco”. Ea prezintă rezultatele unei serii de sondaje ale opiniei publice efectuate pentru președintele Johnson de organizația specializată a lui Oliver Quayle, în săptămînile care au trecut de cînd

republicanii au început să trateze asemenea date drept ultrascrete. În cazul acesta este lesne de văzut de ce secretul a fost considerat prea plăcut pentru a fi închis în dosarele Casei Albe. Căci anchetele efectuate de Quayle arată că, exceptând Sudul, președintele Johnson dispune acum de un avans hotărâtor, fără nici un precedent recent.

Ultima anchetă a lui Quayle a fost efectuată în statul New York. În procentaje, potrivit acestei anchete, Johnson dispune de 60 de voturi dintr-o sută, Goldwater de 22 iar 18 voturi sînt nehotărîte. Rezultatele în celelalte state în care s-au efectuat anchete pînă în prezent pot fi rezumate după cum urmează:

Hawai: Johnson 60, Goldwater 23, nehotărîte 17; Maine: Johnson 70, Goldwater 12, nehotărîte 18; Indiana: Johnson 51, Goldwater 35, nehotărîte 14; Kansas: Johnson 52, Goldwater 28, nehotărîte 20; Wisconsin: Johnson 53, Goldwater 35, nehotărîte 12; Maryland: Johnson 60, Goldwater 24, nehotărîte 16.

Acestea sînt cifre care pot face pe orice republican să arunce priviri îngrozite. Anchetele cu privire la șansele lui Johnson, efectuate de Oliver Quayle, sînt confirmate de nenumărate alte dovezi, din sursă cu totul independentă. Senatorul Kenneth Keating le-a verificat la New York, înainte de a adopta hotărîrea de a candida pentru Senat, și rezultatul obținut de el a fost și mai favorabil lui Johnson decît rezultatul obținut de Quayle la New York.

În statul Pennsylvania, de asemenea, a fost efectuat recent un sondaj în numele unui alt senator republican, abilul Hugh Scott. Sondajul a arătat că în acest stat răsăritean, în mod obișnuit republican, 65 la sută din numărul total al alegătorilor se pronunță pentru Johnson. Este același procentaj ca cel prezentat recent de dr. Gallup drept avansul național al președintelui.

Pentru a completa această serie de dovezi, să adăugăm recenta experiență reprezentată de sondajul atent și absolut imparțial din statul Iowa, în baza căruia președintele dispune de 65 la sută din voturile din acest stat, Goldwater de 29 la sută, și 6 la sută din voturi sînt nehotărîte. Un sondaj similar în statul Minnesota arată că Johnson dispune de 65 la sută din voturile din acest stat, Goldwater de numai 25 la sută, iar restul sînt nehotărîte.

Există în sfîrșit sondajul efectuat recent în numele lui Pierre Salinger, în baza căruia Johnson dispune de 52,7 la sută din voturile din statul California, Goldwater numai de 25,2 la sută iar restul de 22,1 la sută sînt voturi nehotărîte. Merită de asemenea subliniat că în rîndul alegătorilor hotărîți, cuprinși în sondajul din California, Goldwater a rămas în urma lui Johnson chiar și în regiunea ultrarepublicană San Diego.

Chiar dacă se ține seama de faptul că sondajele în rîndul opiniei publice sînt exact contrariul unei științe exacte, concluzia tuturor acestor experiențe care se confirmă reciproc este pur și simplu uimitoare. Dacă președintele Johnson nu are decît avansul pe care i-l acordă în prezent autorii sondajelor, el poate cuceri aproape orice stat din Nord.

Sudiștii se așteaptă în general ca Goldwater să aducă majoritatea state-

lor lor în coloana republicană. Dar guvernatorul John Connally și alți texani profund realiști sînt încredințați că Johnson va cîștiga în Texas; i se atribuie de asemenea președintelui șanse frumoase de a învinge în Georgia și în Florida.

Trebuie adăugat, însă, că în spatele gesturilor superstițioase, ce pot fi văzute mereu la această Convenție, există o îngrijorare sinceră. Realitatea este că majoritatea conducătorilor democrați nu credeau că președintele are o poziție atît de bună în rîndul populației din statele lor pînă cînd autorii anchetelor nu au început să le spună acest lucru. Acum ei se simt stînjeșiți deoarece pur și simplu nu le vine să-i creadă pe autorii anchetelor și deoarece președintele pare să aibă o poziție atît de bună încît nu poate decît să înregistreze un declin.

Lyndon B. Johnson va face desigur tot ce poate pentru a împiedica acest lucru, dar este greu de crezut că el nu va înregistra un declin înainte de ziua alegerilor. În primul rînd, teama de senatorul Goldwater, ca extremist și militarist, explică în mod absolut cert o mare parte a puternicului sprijin de care se bucură Johnson. Această teamă ar putea fi potolită.

Dar intrucît au rămas doar ceva mai mult de două luni pînă în ziua alegerilor, vor fi necesare eforturi republicane titanice pentru a înfrînge majoritatea națională a președintelui, care este în prezent cea mai mare din acest secol, afară de cazul că toți autorii anchetelor s-ar înșela cu desăvîrșire.

Joseph ALSOP

MOSCOVA

RĂZBOIUL

DE SUCCESIUNE A SPANIEI

RĂZBOAIELE dinastice sînt de multă vreme un anacronism. Totuși, în prezent sîntem martorii unui nou război de succesiune în Spania, din fericire fără vărsare de sînge. Nume odinioară prestigioase, dar care puteau fi socolite uitate, ocupă din nou cronica în Occident. Ziariștii studiază blazoane și genealogii, încercînd să pătrundă legile subtile ale succesiunii la tron.

Motivul este că speranțele pretendenților la coroana spaniolă sînt mai puțin iluzorii decît acelea ale candidaților la tronul Franței sau al Austriei, de pildă. Fără îndoială că, de la luarea puterii în Spania de către rebelii fasciști, generalul Franco apare în trei ipostaze: șeful statului, șeful guvernului și generalissim. Totuși, încă din 1947, pentru a consolida

DEPLASĂRI DE OPINIE

ÎN MAREA BRITANIE

Armistițiul politic se apropie de sfîrșit. În așteptarea înapoierii în capitală a lui sir Alec Douglas-Home, conducătorii conservatori studiază cu un sentiment de ușurare și satisfacție rezultatele sondajelor efectuate în rîndul opiniei publice. Desigur, ei continuă să fie prudenți în aprecierea ultimului sondaj efectuat de „National Opinion Poll” (N.O.P.), una din cele două mari organizații de specialitate. Avansul de 0,9% al conservatorilor asupra laburiștilor pe care îl arată sondajul nu este concludent în sine și trebuie să fie examinat împreună cu concluziile altor sondaje, în special cel efectuat de Gallup, (publicat de ziarul *Daily Telegraph*) care dă laburiștilor un avans de 6% față de 7% săptămîna trecută. Redresarea conservatorilor este totuși neîndoielnică.

Ceea ce izbește în special în rezultatele sondajelor Gallup este stabilitatea părerilor. În luna august nu au existat variații mari ale procentajelor, ceea ce confirmă că alegătorii, aflați în vacanță, erau destul de puțin interesați de politică: numai procentajul „indiferenților” a crescut simțitor. Dar ceea ce reiese clar din rezultatele ultimelor luni este că începînd din iunie curba avansului laburist a scăzut neîncetat: acest declin s-a accentuat în momentul grevei salariaților poștali și în cursul crizelor internaționale din Vietnam și din Cipru.

În consecință, dacă în cursul lunii august nu s-a produs o variație semnificativă a stării de spirit a alegătorilor, sondajele înregistrează, în schimb, o evoluție simțitoare a aprecierii lor asupra rezultatului apropiatei bătălii electorale. La începutul lunii august, 54% din persoanele consultate se așteptau la o victorie laburistă, în timp ce 27% îi favorizau pe conservatori; astăzi 38% consideră că conservatorii vor cîș-

tiga, iar 42% continuă să mizeze pe laburiști.

În ce-i privește, laburiștii nu par să fie prea alarmați de evidenta redresare a conservatorilor. În cursul săptămînilor următoare, opoziția consideră că va avea prilejul să critice lipsurile guvernului, felul în care el tratează problemele economice și să atragă de partea laburiștilor pe alegătorii „flotanți” care fac să incline balanța. Iată de ce un anumit număr de conducători conservatori, oarecum îmbătați de rezultatele N.O.P., care pentru prima oară de doi ani și jumătate dau avantajul conservatorilor, au exercitat presiuni pentru a apropia data alegerilor, considerînd că trebuie să se profite de starea de spirit a alegătorilor care se înapoiază mulțumiți dintr-o vacanță excepțional de însoțită. Cu o rîndunică nu se face primăvară... Acești conducători, și în special dl. Maudling, ministrul de finanțe, i-ar fi recomandat lui sir Alec să stabilească pentru octombrie, dacă nu pentru ultimele zile ale lunii septembrie, data consultării generale.

În orice caz, un vînt de optimism suflă în rîndurile conservatorilor, care au revizuit lista locurilor „marginale”. La începutul anului, statul major conservator evalua la 200 numărul locurilor deținute de o majoritate conservatoare avînd mai puțin de 7500 de voturi și fiind deci considerate drept puțin sigure. Astăzi, el a redus această cifră la numai 80; presupunînd că laburiștii pun mîna pe jumătate din aceste locuri marginale, statul major conservator prevede o victorie conservatoare cu o majoritate de 20 de locuri. Chiar ținînd seama de exagerarea partizană, numeroși experți iau în considerare în prezent o competiție atît de strînsă și o majoritate atît de redusă încît într-un termen de un an pînă la 18 luni după alegerile din octombrie să fie necesară o nouă consultare electorală.

Henri PIERRE
(Din Le Monde)

regimul său șubred, el a proclamat Spania regat și pe sine protector-regent.

Scopul era consolidarea alianței franchismului cu elementele monarhiste și tradiționaliste: agrarienii feudali, ofiterii aristocrați, țărăimea bogată și, firește, Biserica. Să nu uităm că detașamente de monarhiști au luptat împotriva republicii alături de Franco. În consecință, pentru a se păstra sprijinul lor, Franco trebuie să facă pe regalistul.

Iată de unde provin certurile intestinale dintre pretendenții la acest tron disponibil. Coroana este revendicată de două ramuri ale dinastiei Bourbonilor, rivale de peste un secol. În 1830, regele Ferdinand VII, neavând nici un fiu, a modificat vechea lege și, în loc să lase coroana fratelui său mai mic Carlos, a lăsat-o fiicei sale Isabela. La moartea lui, partizanii lui Carlos s-au răsculat împotriva Isabellei. A urmat un război civil care a durat mai mulți ani și care s-a încheiat prin înfrângerea carlistilor.

Ulterior, carlistii, cum sînt numiți partizanii ramurii mai mici a Bourbonilor din Spania, au recurs la tot mai multe comploturi și răscopale. Dar urmașii Isabellei au păstrat tronul pînă la prăbușirea monarhiei în 1931. Ultimul rege al Spaniei, Alfons XIII, a fost nevoit să emigreze. Peste 16 ani, cînd Franco a restabilit monarhia în Spania, fiul regelui în exil, don Juan de Bourbon, a devenit primul pretendent. Carlistii îl aveau pe al lor: prințul Xavier de Bourbon-Parma.

Dar Franco nu intenționa cîtuși de puțin să renunțe la o parte a puterii sale, fie chiar și în favoarea unui rege de operetă. În 1954, don Juan Carlos, nepotul lui Alfons XIII, a fost invitat în Spania pentru a-și face ucenicia de rege. El a studiat la școala de război din Saragoza și, în așteptarea unor zile mai bune, a devenit locotenent în armata franchistă.

Au mai trecut 10 ani. Departe de a se întări, regimul franchist slăbește. Așa cum a constatat recent Partidul Comunist din Spania, „Spania se îndreaptă spre înlăturarea formelor fasciste ale dictaturii capitalului monopolist legate de persoana lui Franco și de rămășițele războiului în care s-au înfruntat spaniolii în perioada 1936–1939”.

Clasele conducătoare, care nu țin cîtuși de puțin la restabilirea republicii, ar privi cu simpatie o revenire la monarhie. Ele speră că un rege tânăr, nerăspunzător de crimele franchismului, ar putea să potolească setea de schimbare care se intensifică în țară.

Presa occidentală se face ecoul zvonurilor potrivit cărora Franco ar fi dispus să se retragă și să cedeze frîiele puterii unui monarh liberal, care ar îndigui valul revoluționar în creștere. În acest context revine cel mai des numele lui don Juan Carlos. Zvonurile devin deosebit de insistente de anul trecut, cînd el s-a însurat cu prințesa Sofia a Greciei.

Dar concurenții carliști vegheau. Nu peste mult timp, revistele și ziarele au oferit publicului fotografiile altui cuplu: printul Hugo Carlos, fiul lui Xavier de Bourbon-Parma, și logodnica sa Irène, a doua fiică a reginei Olandei. Această căsătorie a întîmpinat atît de multe obstacole de ordin religios, familial etc.,

Distrugeri provocate de uraganul Cleo pe litoralul insulei Basse Terre din Antile

acțiunile pretendentului spaniol și ale logodnicei sale erau atît de zgomotoase, încît timp de cîteva săptămîni aceasta a fost senzația nr. 1 a unei anumite prese occidentale. Cît despre carliști, ei nu vedeau nici un inconvenient în vacamul publicitar care a durat pînă la căsătoria lui Hugo Carlos cu Irène, celebrată la Roma. Tînărul soț a profitat de atenția acordată de presă problemelor lui matrimoniale pentru a-și afirma în mod public pretențiile la tron.

Cine sînt astăzi carliștii? Se poate spune că sînt extremiștii spanioli. Ei se sprijină pe boiernașii cei mai reacționari, pe „tineretul aurit” fascizant, pe unele elemente fanatice din Navara și din Asturia.

Ultimele informații din Madrid arată că cearta dintre monarhiști se învinează. Franco a considerat că trebuie să facă anumite gesturi pentru a-i spori șansele lui don Juan Carlos. În cursul marii parăzii militare care a avut loc cu prilejul celei de-a 25-a aniversări a încheierii războiului civil, Juan Carlos a apărut pentru prima oară la tribuna oficială alături de Franco. Apoi, el a primit trese de căpitan și tînăra pereche a fost autorizată să facă un turneu în Castilia.

Aceste manifestări de atenție la adresa concurentului i-au infuriat pe carliști. Patimile sînt dezlănțuite și între cele două fracțiuni monarhiste s-au produs încăierări. La Madrid circulă pe ascuns o scrisoare adresată de Hugo Carlos unuia din conducătorii carlismului, Manuel Fal Conde. Pretendentul cere partizanilor săi să ia armele.

Între timp, Franco, animatorul întregului spectacol, lasă să se înțeleagă că nu se gîndește cîtuși de puțin să se retragă.

R. R.

epoca
MONTEVIDEO

PEISAJ POLITIC

CHIAR dacă chilienii neagă existența „castelor” din țara lor, ei sînt de acord totuși că, în afară de puține excepții, de un secol și jumătate același grup restrîns conduce viața internă a țării. De trei ori, în acești o sută cincizeci de ani, fiii unor președinți au fost la rîndul lor președinți ai republicii. Chiar dacă 82 la sută din exportul țării provine din sectorul minier, tot vechia aristocrație moșierească, grupată în partidele liberal și conservator, este cea care dă tonul în politică.

Înființate la începutul republicii, partidele conservator și liberal se diferențiază între ele prin modelele europene urmate. În timp ce primul a luat drept model conservatorismul spaniol catolic, cel de al doilea pretinde să imite liberalismul raționalist anticlerical din secolul XIX. Împreună cu partidul radical, cele două partide au format pînă în aprilie anul acesta coaliția guvernamentală din blocul denumit „Frontul democratic”. Actualmente, membrii partidului radical au provocat dezintegrarea coaliției și s-au împărțit la rîndul lor în radicali de dreapta și radicali de stînga. Primii susțin candidatura lui Eduardo Frei, ceilalți pe cea a lui Allende. Între aceștia doi se duce, în cele din urmă, lupta prezidențială.

Dorința de a face recunoscută doctrina bisericii catolice a fost cea care a dat

naștere democrației creștine din Chile. Ea a apărut ca o dizidență a tineretului din cadrul conservator, în deceniul al treilea al secolului nostru. Frei însuși a făcut parte, în primii săi ani de activitate politică, din extrema dreaptă. Din 1958, partidul democrat creștin se transformă în grupare politică majoritară reprezentând aspirațiile clasei mijlocii. Influența partidului printre muncitori și țărani este neînsemnată; tineretul democrat creștin controloază Federația studenților din Chile. Din aprilie, cind Frei a început să fie sprijinit de către partidele conservator și liberal, neîncrederea muncitorilor și țăranilor în candidatura sa a sporit mult.

De mai bine de un an oamenii simpli și experții în politică națională înclină să creadă că cel care va câștiga alegerile prezidențiale din septembrie 1964 va fi senatorul socialist Salvador Allende Gossens din partea Frontului de acțiune populară, bloc format de către partidele socialist, comunist și democrat-național.

În Frontul de acțiune populară, partidul comunist se înfățișează acum ca un partid majoritar cu 255 778 de voturi față de cele 229 299 voturi ale partidului socialist. Născut în minele de salpetru în timpul celui de-al doilea deceniu al secolului nostru, partidul comunist s-a bizuit întotdeauna pe sprijinul minerilor din cărbune, cupru, salpetru.

În ciuda ultimelor evenimente latino-americane, în care armata a intervenit direct în politică, nu pare posibil ca în Chile, unde forțele armate constituie una dintre păturile cele mai mindre de tradiția lor istorică, să aibă loc o încercare de puci militar. Chiar în interiorul forțelor armate există elemente care doresc o schimbare în situația internă a țării.

De 130 de ani în Chile sînt necunoscute asasinatul politic și violența. Chile e una din puținele națiuni din continent care nu au deținut politici.

Florangel CARDENAS

LONDRA

PROBLEMA ALIMENTARĂ ÎN INDIA

INDIA trece prin zile grele. Aproape din ziua în care a venit la putere, la începutul lunii iunie, noul guvern a depus eforturi curajoase pentru a zăgăzui presiunea inflaționistă; pină în prezent rezultatele au fost însă izbitor de slabe. Nivelul prețurilor a crescut cu 11% într-un singur an și tendința de creștere este departe de a fi încetată. Majorarea cea mai serioasă s-a produs la cerealele alimentare, care reprezintă două treimi din cheltuielile unei familii indiene mijlocii.

Recolta de orez — orezul este un aliment de bază în India de est și de sud — este anul acesta cu 4 milioane de tone mai mare decît anul trecut. Dar prețul a crescut cu aproape 10% în decurs de 12 luni, după o majorare

de 15%, înregistrată cu un an înainte. Situația griului este și mai proastă încă — o recoltă care a avut de suferit de pe urma unor ploii de iarnă neobișnuite a provocat creșterea prețurilor cu 28%. Majoritatea celorlalte articole din bugetul familiei se scumesc, deoarece detașajilor le este la fel de greu ca și celorlalte pături s-o scoată la capăt.

Criza mocnea de multă vreme. Anii succesivi de recolte proaste au creat o psihologie a lipsurilor care înrăutățește o situație deja proastă. Anul acesta va fi disponibilă o cantitate de aproximativ 86 milioane tone de cereale alimentare — din producția locală și importuri — cu 3—4 milioane tone mai mult decît anul trecut. Totuși prețurile cresc mult mai repede în cursul lunilor proaste din vara aceasta. Marii fermieri și comercianți fac în mod vădit stocuri, sperînd să obțină profituri și mai mari în lunile următoare, și ignorînd amenințările de sancțiuni ale guvernului. Tardiv, se stabilesc prețuri maxime la vinzarea cu ridicata și cu amănuntul, dar există puțină încredere în posibilitățile guvernului de a aplica aceste plafonări pe piețele locale. În unele regiuni, în modul cel mai spectaculos chiar la Delhi, poliția efectuează descinderi în magazine pentru a descoperi stocurile ascunse, dar nu există totuși dovezi că se desfășoară o campanie cu adevărat energică împotriva stocării și speculei. Motivul, afirmă stinga, este că marii fermieri și comercianții cu ridicata controlează partidul Congresului la nivelul districtului și al statului. Lipsa de unanimitate în cadrul acestui partid este vădită: în urmă cu două luni, ministrul de finanțe, dl T. T. Krishnamachari, a cerut măsuri energice de control asupra comerțului. Peste o săptămână o întrunire a partidului a cerut acțiuni penale drastice împotriva speculanților. Dar o conferință a ministrilor principali ai statelor indiene convocată la sfîrșitul lunii iunie a preferat să potolească temerea comercianților că stocurile vor fi afectate. Unele guverne locale au complicat în mod vizibil lucrurile. Statele avînd un surplus de alimente nu au fost de mare ajutor pentru răspîndirea mai egală a deficitului. Ele interzic deplasarea cerealelor dincolo de frontierele statului, creînd astfel mari deosebiri de prețuri între diferitele state.

Creșterea deficitelor a făcut evidentă necesitatea unei intervenții mai eficiente a statului pe planul desfacerii. De la începutul anului viitor, o nouă corporație de stat pentru cerealele alimentare va întreprinde operații pentru crearea de stocuri-tampon menite să disciplineze comerțul particular mai degrabă decît să-l înlocuiască. Această măsură, însoțită de anunțarea prealabilă a prețurilor la producător și consumator, trebuie să pună mai multă ordine în fluctuația prețurilor, cu condiția ca corporația să creeze suficiente stocuri pentru a putea să influențeze piața.

În lunile imediat următoare, India se bazează pe pomparea pe piață a unor mari cantități de cereale importate, prin magazinele cu prețuri echitabile.

Este firesc ca situația grea a Indiei să reînvie acuzația obișnuită dar greșită că agricultura este neglijată în planurile pe cinci ani. Dificultatea la sate nu constă de fapt în lipsa de capital ci în relațiile agrare feudale pe care reformele efectuate de la independență încoace nu le-au schimbat în profunzime. Un procent de 10% din marii fermieri continuă să dețină jumătate din suprafața totală

a pămîntului. Dintre aceștia, 1% dețin o cincime din suprafață. Conducerea partidului Congresului își dă seama că angajamentul ei electoral de „a da pămîntul celor ce-l muncesc” rămîne neîndeplinită, dar constată că bunele ei intenții sînt zădărnice de puternice grupuri de presiune din legislaturile statelor indiene. De aceea, nu este surprinzător că tot ceea ce se face pentru a furniza țăranilor îngrășăminte, irigații sau credite, folosește unei minorități bogate, lăsînd majoritatea fermierilor într-o situație la fel de proastă ca înainte. Guvernul de la Delhi știe din propria sa experiență amară că prin dictat nu se pot efectua schimbări în structura socială a 500 000 de sate, și în prezent speranța lui este un început limitat în acele state ale căror guverne sînt relativ imune la presiunile feudale.

THE TIMES

LONDRA

ACT DE DISPERARE?

DACĂ Chombe cheamă într-adevăr mercenari înseamnă că în numai șase săptămîni a încercat — rînd pe rînd sau deodată — toate remediile disponibile pentru bolile Congoului. El și-a preluat funcția crezînd că s-a reabilitat ca adevărat naționalist și că ar avea dreptul la bunăvoința tuturor africanilor. I-a pus în libertate pe deținuții politici, în special pe Gizenga. A întins mina insurgenților înarmați — Gbenye, Mulele, Soumialot și ceilalți. A făcut apel la sindicaliști. Cînd răscoala a continuat, a întreprins sondeaje pe lingă Nigeria pentru a obține trupe și a cerut misiunii de antrenament belgiene să ia conducerea unor unități militare. Chombe se aștepta să plece la Cairo pentru a-și expune problemele. Tratat cu dispreț de conducătorii africani, refuzat de belgieni, el a obținut sprijin militar din partea americanilor. A cerut fătîș trupe americane. Mercenarii rămîneau singurul mijloc încă neîncercat.

Dar el se poate dovedi fatal. Exasperarea lui Chombe este explicabilă. Dar în cele din urmă își va convinge adversarii că el continuă să fie un exponent al intereselor occidentale. S-ar putea ca Chombe să fi menținut ca măsură de precauție mașina katangheză de recrutat mercenari și ca ea să fi început să lucreze de la sine. Iată de ce Leopoldville-ul a dat dezmințiri. Pe de altă parte, expulzarea cetățenilor Republicii Congo (Brazzaville) și sosirea unui avion sud-african (prin încălcarea blocadei împotriva Africii de sud) sugerează că Chombe intenționează să determine statele africane să-și schimbe comportarea. S-ar putea ca el să considere că situația este atît de proastă încît o companie de mercenari nu poate s-o înrăutățească. Dar aceștia, deși prea puțini pentru a-i înfrînge neajutați pe rebeli, vor stînji în mod sigur pe americani, care furnizează mijloacele de transport. Prezența lor va îndemna cealaltă parte să aducă voluntari. Chombe își asumă riscuri mari.

ALBERT SCHWEITZER

Albert Schweitzer, laureat al Premiului Nobel pentru pace pe 1952, s-a născut în 1875 în satul alsacian Kayserberg; era fiul unui predicator protestant. A urmat gimnaziul la Mulhouse și tot aici și-a descoperit vocația muzicală. După terminarea gimnaziului (1893) a vizitat Parisul, cunoscându-l pe marele organist francez Charles Marie Widor, care urma să exercite o influență binevenită în formarea personalității artistice a lui Albert Schweitzer (Widor este acela care, mai târziu, i-a sugerat să dedice un studiu lui J. S. Bach).

În toamna anului 1893, Schweitzer s-a înscris la Universitatea din Strasbourg (a studiat filozofia și teologia); locuia, fără s-o știe, într-o cameră care îi fusese închiriată și lui Goethe. În perioada următoare, Schweitzer, student remarcabil, s-a arătat interesat îndeosebi de viața artistică a vremii. În 1896, la Bayreuth, a fost prezent la cea de-a doua reprezentare a tetralogiei wagneriene. După terminarea cursurilor a locuit la Paris și Berlin, frecventând societatea unor personalități ca Romain Rolland, Cosima Wagner, arheologul și elenistul Curtius. Pentru câțiva vreme s-a stabilit la Strasbourg ca organist și curator al bisericii St. Nikolaus. Apoi a revenit în capitala Franței, consacându-se studiului său despre Bach și activității ce-i revenea ca organist al Societății Bach din Paris.

Pe neașteptate, în 1905, Schweitzer a luat hotărârea de a pleca în Africa Ecuatorială Franceză ca medic; la începutul anului următor s-a înscris la facultatea de medicină din Strassbourg. Numeroși prieteni și cunoștinți au fost surprinși și neplăcut impresionați de hotărârea lui; unii nu înțelegeau de ce renunța Schweitzer la cariera artistică, iar alții se întrebau de ce vrea să plece în Africa în calitate de medic, iar nu ca misionar. Un răspuns a dat Schweitzer, scriind (în 1913): „Cu cât mă gândeam mai mult, cu atât mai ciudat mi se părea că noi, europenii, care dispunem de atâtea mijloace de a combate suferința fizică, dăm atât de puțină atenție marii sarcini umanitare care ni se oferă în țările îndepărtate”.

În 1912 a obținut doctoratul în medicină, iar în primăvara anului 1913 a sosit în Gabon, stabilindu-se în apropierea satului Lambaréné. Cu fondurile pe care le adunase dînd concerte, Schweitzer a amenajat aici un spital, a cărui activitate avea să fie curînd amenințată de război. În 1914, Schweitzer, supus german, a fost invitat să închidă spitalul; după un an, sub presiunea unor episcopii, autoritățile franceze au revocat această hotărîre. Totuși, potrivit legislației introduse în 1917, Schweitzer a fost evacuat din Gabon și internat în sudul Franței, la Garaison; el nu avea să se întoarcă în Gabon decît cu șapte ani mai târziu. Aceasta a fost de altfel cea mai lungă absență din Lambaréné; ulterior, doctorul Schweitzer nu a părăsit spitalul decît pentru ca, dînd concerte și făcînd înregistrări, să adune fondurile necesare spitalului.

Aflîndu-se în Germania în 1933, Schweitzer hotărîste să nu se întoarcă în această țară cît timp va dăinui regimul nazist. Spitalul cunoaște dificultăți și în timpul celui de-al doilea război mondial: guvernatorul Gabonului se alăturase guvernului de la Vichy, teritoriul fiind din această cauză atacat de „Forțele francezilor liberi”; s-au dat lupte în imediata apropiere a satului Lambaréné.

După război, popularitatea crescîndă a lui Albert Schweitzer în numeroase țări ale lumii cunoaște consacrară oficială. Membru al Academiei Franceze în 1951, el este distins cu un an mai târziu cu Premiul Nobel pentru pace; întruie supraveghea amenajarea unei leprozerii pe lîngă spitalul din Lambaréné, el nu ajunge în Europa pentru a primi această înaltă distincție decît în 1954. În 1955 i se conferă, în Marea Britanie, Order of Merit, medalie pe care o mai primise un singur cetățean străin, generalul Eisenhower, în calitate de comandant suprem al aliaților pe frontul vest-european. A fost vizitat la Londra de personalități între care se numărau Bertrand Russell și Vaughan Williams. Cu aceeași ocazie, atunci cînd un ziarist i-a cerut să adreseze un mesaj întregii lumi, Schweitzer a răspuns că nu se consideră chemat să o facă. Totuși, el a apreciat că este dator să adreseze un asemenea mesaj în aprilie 1958. În cadrul unui apel transmis de postul de radio Oslo, Albert Schweitzer a întreprins o analiză lucidă a situației create în lume de încordarea internațională și de cursa înarmărilor nucleare. În acest apel (publicat ulterior sub titlul „Pace sau război atomic”), Schweitzer a formulat necesitatea alegerii între cursa înarmărilor atomice și coexistența pașnică, pronunțîndu-se în favoarea încetării experiențelor nucleare, măsură care „ar crea o atmosferă favorabilă pentru negocierile privitoare la interzicerea folosirii armamentului termonuclear”. Schweitzer a vorbit atunci despre „datoria puterilor nucleare de a ajunge la o înțelegere” care să țină seama de interesele tuturor țărilor; el aprecia favorabil proiectele de creare a unor zone denuclearizate și se pronunța în favoarea „tratativelor” la nivel înalt și a tratativelor de orice fel.

Aceste idei ale marelui umanist, savant și om de artă, își păstrează pe deplin actualitatea.

M. M.

Expresii și termeni uzuali în dreptul internațional

În relațiile internaționale s-au încetățenit numeroase expresii, unele, cum ar fi Pacta sunt servanda (Pactele trebuie respectate), reprezentînd principii de drept internațional, altele, Si omnes (Dacă cu toții), Rebus sic stantibus (Atîta timp cît lucrurile rămîn neschimbate), sintetizînd anumite clauze încorporate în unele tratate, și o altă categorie exprimînd în mod concis anumite noțiuni.

Dintre acestea din urmă fac parte expresii ca ad-interim, ad-referendum, ad-hoc, și altele.

Ce semnifică fiecare dintre noțiunile mai sus amintite?

AD-INTERIM

Expresie latină însemnînd „în mod provizoriu” sau „temporar”.

Se exercită o funcție ad-interim sau par interim atunci cînd se ține locul titularului, fără însă a-l înlocui efectiv. Astfel, un însărcinat cu afaceri care înlocuiește temporar pe șeful reprezentanței diplomatice aflat în concediu sau care îndeplinește, pe un timp limitat, o altă misiune, se numește „însărcinat cu afaceri ad-interim”. De asemenea și cel care semnează un act sau un document în numele titularului.

AD-REFERENDUM

Este de asemenea o locuțiune latină care înseamnă „pentru a referi”.

Cînd un diplomat, participînd la anumite negocieri, trebuie să răspundă la o problemă care depășește împuternicirile sale, el poate face aceasta „ad referendum”, respectiv răspunsul său trebuie considerat definitiv numai după aprobarea lui de către guvernul său.

Această locuțiune se folosește și în condițiile semnării tratatelor internaționale: semnătura ad-referendum. Un plenipotențiar care nu are împuterniciri decît pentru negocierea unui tratat, deci nu este abilitat pentru a angaja statul în ceea ce privește semnarea lui, nici chiar sub rezerva ratificării, poate totuși să marcheze asentimentul față de acest tratat semnînd „ad referendum”.

AD-HOC

În traducere din latină „în legătură cu aceasta”, care caracterizează un organism cu funcție specială și de regulă temporară. În această categorie intră cele două comitete speciale create de Adunarea Generală a O.N.U. — Comitetul Societății Națiunilor, a cărui sarcină era să studieze transferul eventual al anumitor funcțiuni și activități, precum și anumite bunuri ale Ligii Națiunilor, și Comitetul sediului permanent, însărcinat să studieze amplasarea sediului O.N.U.

Statele pot, de asemenea, să numească pe lîngă Curtea Internațională de Justiție, pentru un caz determinat, judecători ad-hoc.

AMENDAMENT

Text care se introduce într-o convenție internațională prin acordul părților sau prin procedeul prevăzut în acest sens, pentru a preciza, a completa sau a modifica unele dispoziții.

„Cînd o propunere face obiectul unui amendament, amendamentul este pus la vot în primul rînd. Dacă unul sau mai multe amendamente sînt adoptate, se votează apoi propunerea modificată. O mișcare este considerată ca un amendament la o propunere dacă ea comportă o adițiune, o suprimare sau o modificare interesînd o parte a zisei propuneri” (Regulamentul de funcționare interioară a Adunării Generale a O.N.U., art. 92).

Dacă asupra aceleiași propuneri sînt mai multe amendamente, se pune mai întîi la vot amendamentul care prin conținut se deosebește cel mai mult de propunerea inițială, urmînd în această ordine celelalte (dacă un amendament implică respingerea altuia, acesta nu se mai pune la vot).

I. CLOȘCA

Presă acum 50 de ani

Frontul franco-belgo-german. Trupele germane obțin o victorie în apropiere de Neuchâtel. Cîcioriri fără însemnătate la granița Luxemburgului.

Frontul ruso-austro-german. Trupele austriece suferă înfrîngerii importante la Lemberg — unde pierd 70.000 prizonieri și 150 tunuri — și în direcția Lublin-Cholm.

Frontul sîrbo-austriac. Un aeroplan austriac este doborît deasupra orașului Lenița de către mitralieri sîrbi.

Din cauza apropierii armatelor germane, guvernul francez și numeroase ambasade străine se mută la Bordeaux. Ambasada americană continuă să rămînă la Paris.

Intr-o corespondență din Londra, New York Herald Tribune scrie că guvernul englez, după ce a interzis supușilor săi orice tranzacție cu Germania, a luat noi măsuri restrictive. El a declarat nule și fără efect toate mărcile de fabrică depuse și toate invențiile și brevetele acordate pînă acum persoanelor și societăților din țările aflate în război cu Anglia.

La Marsilia sosesc regimente cu soldați indieni, care urmează să participe la apărarea Parisului.

Guvernatorul german din insulele Samoa este făcut prizonier de trupele engleze și trimis pe insula Fidji.

25 august

Tovarășul A. I. Mikoian, membru în Prezidiul C.C. al P.C.U.S., președintele Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S., a făcut o vizită la C.C. al P.M.R., tovarășului Gheorghe Gheorghiu-Dej.

26 august

La Haga are loc cel de-al IX-lea Congres al Asociației Internaționale de Drept Penal, la lucrările cărui participă o delegație de juristi români, formată din Constantin Mănescu, locțiitor al Procurorului General al R. P. Romine, și Grigore Ripeanu, decanul Facultății de Științe Juridice din București.

27 august

Cel de-al treilea Congres internațional de endocrinologie, la care au participat peste 1600 de oameni de știință, care s-a încheiat la Londra, a constituit Societatea Internațională de Endocrinologie, în al cărui comitet executiv a fost ales acad. Ștefan Milcu.

Tovarășul Li Sien-nien, membru al Biroului Politic al C.C. al P. C. Chineze, vicepremier al Consiliului de Stat al R. P. Chineze, a făcut o vizită tovarășului Gheorghe Gheorghiu-Dej.

Conf. univ. Costin Murgescu, membru corespondent al Academiei R. P. Romine, și Dumitru I. Dumitriu, redactor-șef adjunct la „Viața economică”, au plecat în Franța pentru a participa la cel de-al XII-lea Congres internațional al economiștilor agrarieni, care va avea loc la Lyon.

28 august

Tovarășul Lazar Kolisevski, membru al Comitetului Executiv al C.C. al Uniunii Comuniștilor din Iugoslavia, președinte al Comitetului Federativ al Uniunii Socialiste a poporului muncitor din Iugoslavia, a făcut o vizită tovarășului Gheorghe Gheorghiu-Dej.

La Copenhaga, Conferința Uniunii Interparlamentare a desemnat pe Barbu Solomon și prof. Stanciu Stoian ca membri ai Consiliului Uniunii.

O delegație de oameni de știință condusă de acad. Dumitru Dumitrescu, secretar-prim al Academiei R. P. Romine, a plecat în R. F. Germană pentru a participa la cel de-al XI-lea Congres internațional de mecanică aplicată, ce are loc la München.

29 august

A sosit în Capitală Anak Agung Bagus Sutedja, guvernatorul insulei Bali, care va face o vizită în țara noastră la invitația Comitetului executiv al Sfatului popular al Capitalei.

O delegație condusă de acad. Ilie Murgulescu, președintele Academiei R. P. Romine, a plecat spre R. S. Cehoslovacă pentru a participa la lucrările Congresului de chimie coordinativă, ce va avea loc la Bratislava.

30 august

La Budapesta s-a deschis cea de-a 65-a ediție a tradiționalei Expoziții și Tîrg agricol din Ungaria. În pavilioanele expoziției sînt expuse mașini, utilaje, produse viticole etc. din numeroase țări printre care și R. P. Romînă. Participă o delegație condusă de Bucur Schiopu, prim-vicepreședinte al Consiliului Superior al Agriculturii.

31 august

La București s-a deschis cel de-al VIII-lea Congres internațional de știință a solului, la care participă 1200 de oameni de știință din 65 de țări ale lumii, precum și reprezentanți ai F.A.O., U.N.E.S.C.O. și Agenției Internaționale pentru energia atomică.

Președintele Consiliului de Stat al R. P. Romine, Gheorghe Gheorghiu-Dej, a rostit cuvîntarea inaugurală.

— Ing. Vasile Micu din Hune-doaara, Gr. Paulian din Constanța, Eugen Breazu din Vaslui și alții — ne scriu că au citit cu mare interes mesajele de peste hotare publicate în nr. 34 și 35 ale revistei LUMEA. „Am reîntîlnit în paginile revistei vechi prieteni ai Romîniei ca ziarista franceză Geneviève Tabouis, personalități importante ale victiei publice internaționale, oameni care ne-au vizitat țara în ultima vreme și apreciază realitățile noastre — scrie, de pildă, ing. Vasile Micu. Am fost bucuros să citesc bunele urări făcute poporului romîn de persoane atît de diferite din atît de numeroase țări ale lumii”. „Nu credeți oare că s-ar putea grupa în revistă impresii ale unor vizitatori de peste hotare despre remarcabila Expoziție a realizărilor economiei naționale?” — ne întreabă Eugen Breazu. Răspunsul nostru îl dă chiar numărul de față.

„Ne aflăm oare în ajunul unui nou război religios asemănător cu cel care a dus anul trecut la înlăturarea grupului Ngo?” — este problema pe care o ridică D. Marcu din Oradea, pe marginea evenimentelor în curs din Vietnamul de sud. După părerea cititorului nostru, noile tulburări „sînt o confirmare izbitoră a faptului că juntele militare care se succed la Saigon nu vor reuși niciodată să cointerezeze poporul sud-vietnamez în reprimarea partizanilor”.

N. P. Caraiman din Iași ne scrie că, deși are doar o încredere relativă în „prezicerile” sondajelor de opinie de tip Gallup, ar dori să afle cum evoluează aprecierile de acest gen în legătură cu șansele partidelor care se vor confrunta în toamna acestui an în Statele Unite și în Anglia. Fi satisfacem dorința la rubrica Puncte de vedere.

La sfîrșitul unui foarte amplu articol documentar despre Republica Chile, cititorul Ștefan Covrig din Timnăveni, care ni-l trimite, precizează: „Prezentul material nu are pretenția de a fi publicat. Poate că unele date depășite, eventuale formulări inadecvate, proporțiile sale (13 pagini la rînduri dese) vor pleda pentru... luare în evidență și punere la dosar. De ce l-am scris? Mă gîndesc că cineva din redacție, parcurgîndu-i din curiozitate rîndurile, va descoperi măcar o scîlpire de înedit și preluînd scînteia, alimentînd-o cu material mai nou, va realiza pentru revista LUMEA un articol care să satisfacă pretențiile celor mai exigenți cititori interesați în problemele politice ale Republicii Chile. Din partea mea, succes deplin!”.

Nu sîntem de părerea autorului în ceea ce privește calitățile articolului său. Este un material temeinic documentat, actual și scris cu pricepere gazetărească. Regretăm foarte mult că ne-a sosit foarte tîrziu, adică atunci cînd numărul de față al revistei era aproape complet tipărit. Vom încerca să-l folosim, măcar fragmentar, într-unul din numerele viitoare. Îl rugăm pe autor să ne indice sursele sale de documentare.

Ioan Petrescu, elev din Botoșani, ne întreabă de cînd este U Thant secretar general al O.N.U.

și cine au fost secretarii generali care l-au precedat. U Thant a devenit secretar general al O.N.U. în 1961, după moartea lui Dag Hammarskjöld, care a fost al doilea secretar general al O.N.U. (1953—1961), primul fiind norvegianul Trygve Lie (1945—1953).

Avînd în vedere că aproximativ o dată la trei zile un stat își sărbătorește ziua națională, că zilnic se aniversează sau se comemorează date de oarecare importanță din istoria politică a lumii, spațiul nu ne permite să consemnăm decît unele dintre ele. În cazul aniversărilor ne conducem în general după criteriul cifrelor rotunde.

Îată de ce nu sîntem în măsură să satisfacem rugămînta cititorului St. M. Tara din București de a scrie despre un eveniment de la care s-au împlinit 37 de ani.

Drapelele tuturor statelor de pe glob, pe care ar dori să le cunoască Roman Marinescu din comuna Tigveni, raionul Curtea de Argeș, pot fi găsite în atlasele geografice și în enciclopedii.

Vasile Mihali din Vișeu ne întreabă dacă acuzațiile aduse de Chombe lui Adoula în legătură cu asasinarea lui Patrice Lumumba corespund realității. Pînă în momentul de față nu s-a făcut lumină deplină în această problemă, dat fiind că cei implicați au tot interesul să ascundă adevărul. Aceiași cititor se interesează dacă orașul Ierusalim are o zonă siriană și una izraeliană. Nu. Ierusalimul are o zonă controlată de Izrael și o zonă controlată de Iordania.

Regretăm că nu putem da curs cererilor formulate de Eufrosina Petrescu din București, Sch. A. din Timișoara, Leon Iancovici din Craiova, Clementina Olteanu din București, Dumitru Vișan din Arad, Nicolae Drăghici din Timișoara și Oprică Preda din București, întrucît problemele ridicate de ei nu intră în preocupările revistei noastre.

Întrebări și răspunsuri

Care este statutul politic al insulelor Porto Rico?

Porto Rico este un teritoriu cu autogovernare asociat cu Statele Unite din 1952. Potrivit Constituției, guvernatorul și adunarea legislativă sînt alese prin vot direct pe o perioadă de patru ani. Tot prin vot direct este ales Comisarul rezident pentru Camera Reprezentantilor a S.U.A., unde el nu are decît drept de vot consultativ.

Ce este „Planul de la Colombo”?

Este un plan pentru acordarea de ajutor tehnic țărilor din sud-estul Asiei, adoptat la Conferința ministrilor de externe ai țărilor imperiului britanic care a avut loc în 1959 la Colombo. Membrii inițiali au fost Australia, Canada, Ceylonul, India, Noua Zeelandă, Pakistanul, Anglia, Malaya și

Borneo britanic. La plan au aderat ulterior Vietnamul de sud, S.U.A., Japonia, Tailandă, Filipinele, Cambodgia, Laosul, Nepalul, Indonezia și Birmania.

Ultimii cinci candidați democrați la funcția de vicepreședinte al S.U.A. erau membri ai Senatului. Cine au fost?

Harry Truman (1944), Alben Barkley (1948), John Sparkman (1952), Estes Kefauver (1956) și Lyndon B. Johnson (1960).

Care este limba oficială folosită în Indonezia?

În Arhipelagul Indonezian există o multitudine de limbi și dialecte (unii specialiști consideră că ar exista 120 iar alții, chiar 200). Dintre acestea unele nu sînt vorbite decît de cîteva mii de oameni, iar altele nu există decît sub formă vorbită. Limba dominantă, bahasa, este limba oficială folosită în întreaga țară în administrație, în școlile primare, secundare și universități. În 1942 a fost creată o Comisie a limbii indoneziene însărcinată cu formarea de noi termeni și cu crearea unei noi gramatici normative. Contribuția limbilor regionale la selectarea și consacrarea acestor noi termeni este foarte importantă. După proclamarea independenței țării, această acțiune a luat o mare amploare, în 1952 creîndu-se pe lîngă Institutul de limbă și cultură o secție specială consacrată activității în domeniul cercetării termenilor proveniți din limbile și dialectele regionale.

Care este sistemul de guvernă-mînt al Elveției?

Confederația Helvetică este formată din 22 de cantoane. Autoritatea federală este reprezentată de un parlament bicameral. Consiliul statelor este format din 44 de membri, doi pentru fiecare canton. Consiliul național cuprinde 196 de membri aleși pentru o perioadă de patru ani. Puterea executivă sau Consiliul federal este constituit din șapte membri aleși de Parlament. Consiliul federal alege pe președinte care funcționează timp de un an, fiind urmat în mod obișnuit de vicepreședinte. Guvernul federal este competent în probleme de război și de tratate de pace, și poate încheia tratate. Fiecare canton are atribuții importante în problemele locale.

lumea

Săptămînal de politică externă editat de Uniunea Ziariștilor din Republica Populară Romînă

Redactor șef GEORGE IVAȘCU

Redacția și administrația: București, Piața Științei 1, Tel. 17.60.10

Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Științei”

Scenariul : Cesare Zavattini,
Vittorio De Sica,
după romanul cu același nume
de Alberto Moravia

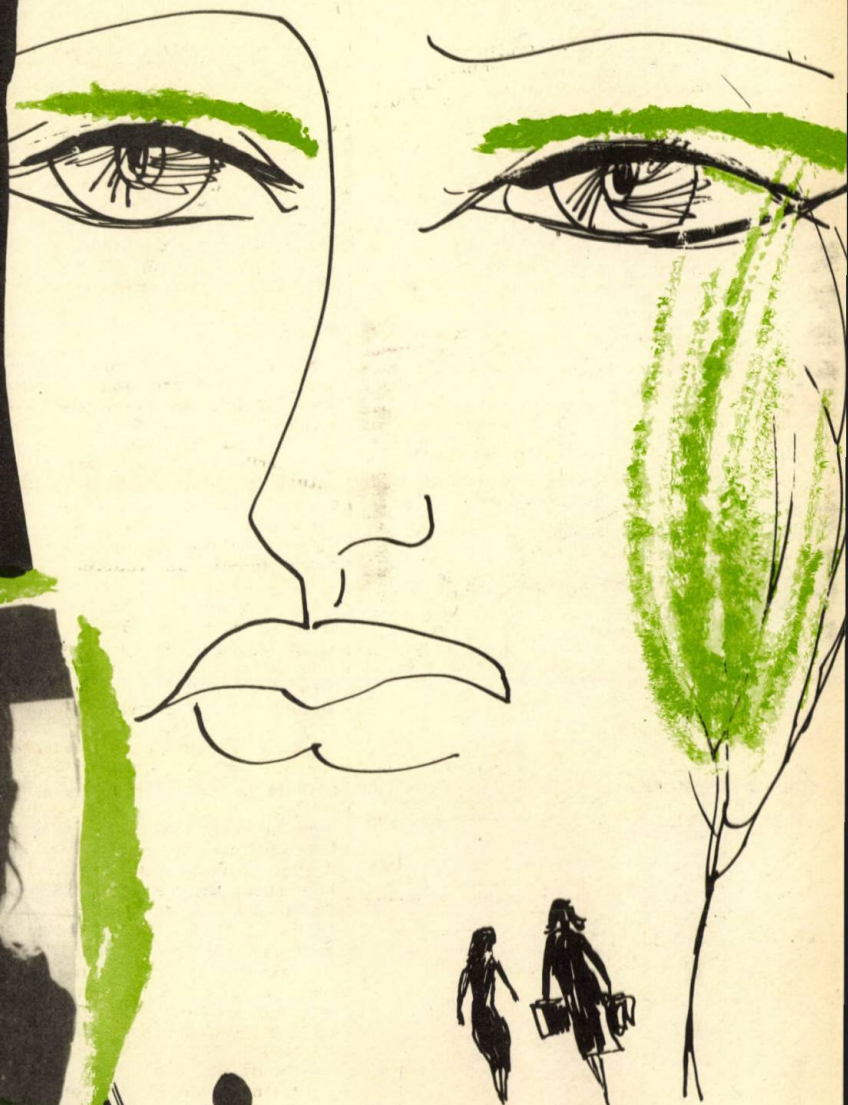
Regia : Vittorio De Sica

Imaginea : Gabor Pogany

Muzica : Armando Trovajoli

Cu :

Sophia Loren,
Jean-Paul Belmondo,
Eleonora Brown,
Raff Vallone,
Renato Salvatori

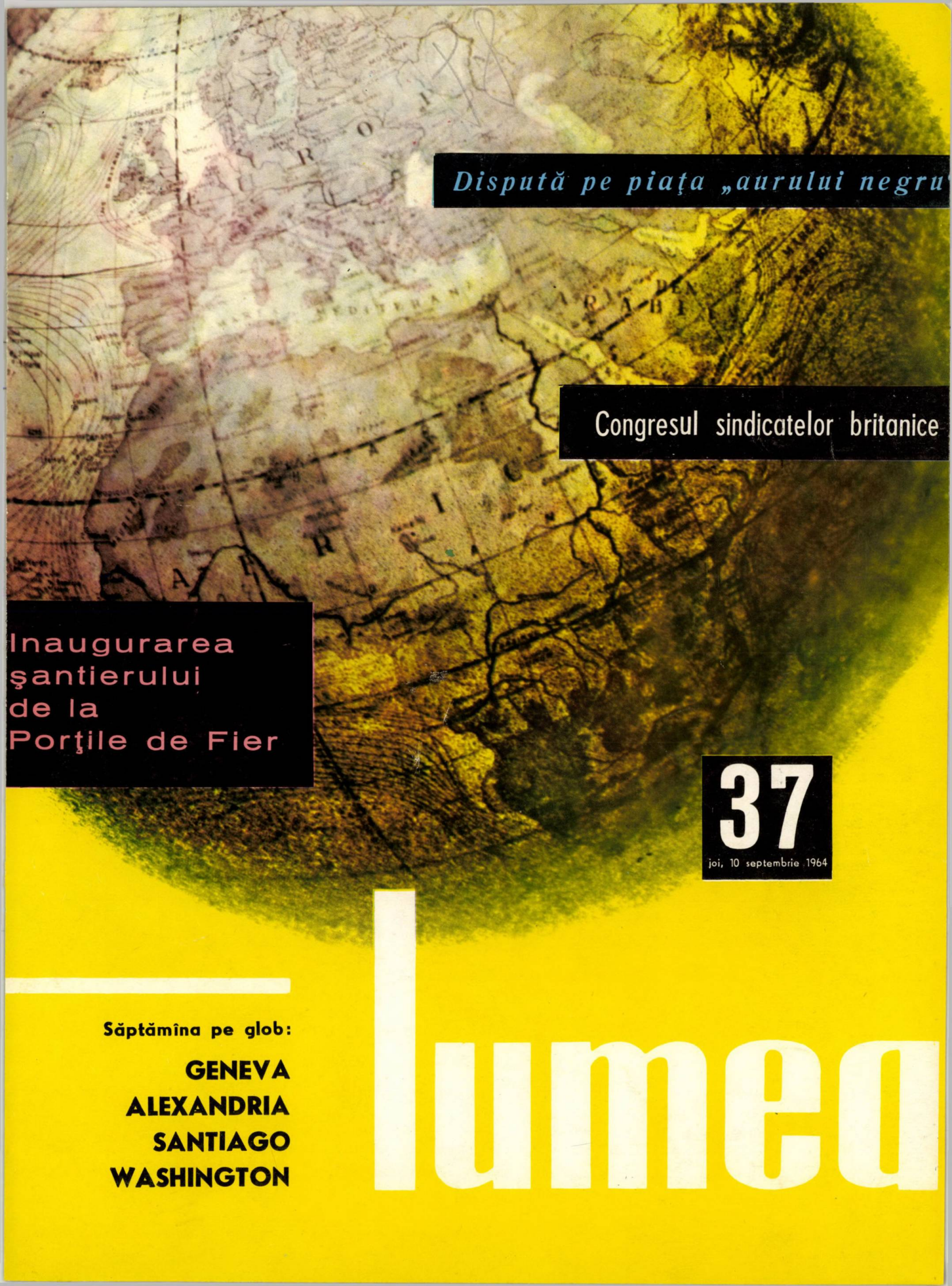

Ciocciara

O PRODUȚIE A STUDIOURILOR ITALIENE

Sophia Loren a obținut pentru acest film :

- Premiul pentru cea mai bună interpretare feminină la Festivalul internațional al filmului de la Cannes 1961
- Premiul „Oscar” 1962

Dispută pe piața „aurului negru”

Congresul sindicatelor britanice

Inaugurarea
șantierului
de la
Porțile de Fier

37

joi, 10 septembrie 1964

Săptămîna pe glob:

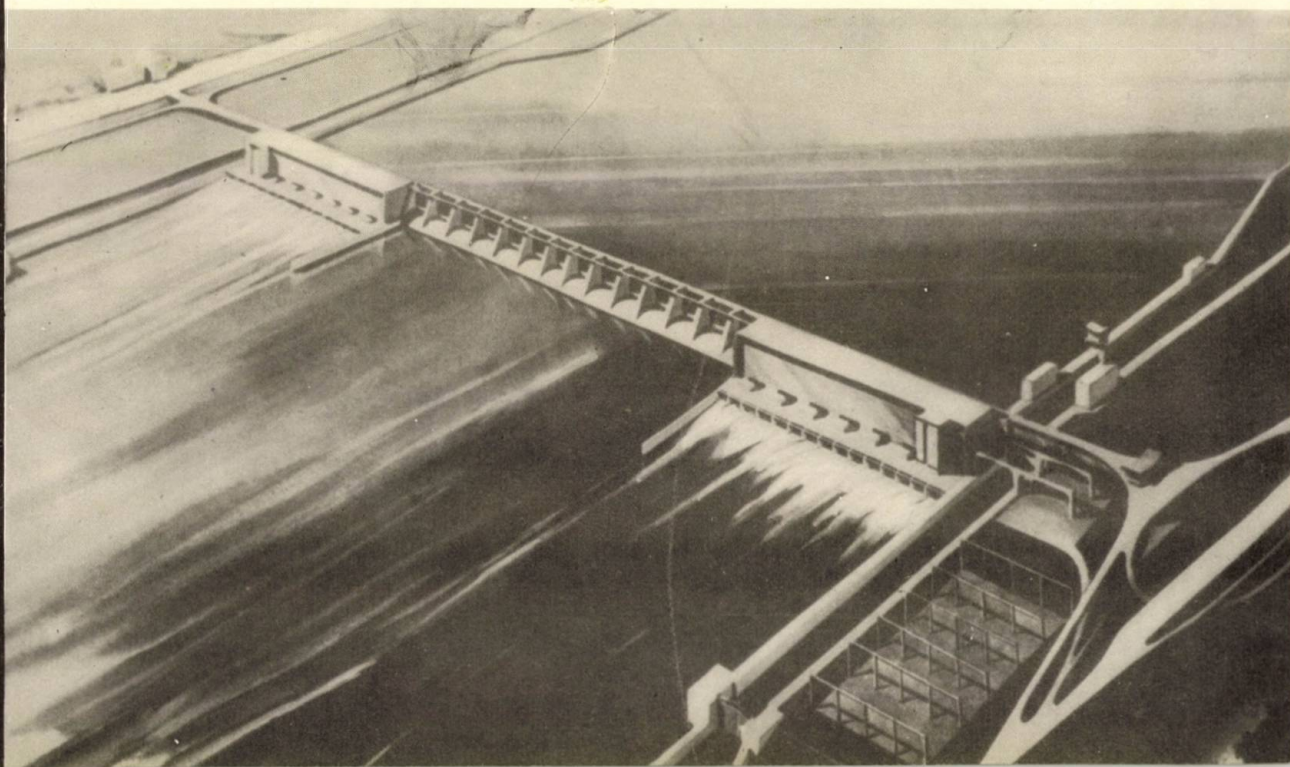
GENEVA
ALEXANDRIA
SANTIAGO
WASHINGTON

lumea

Inaugurarea lucrărilor de construcție a sistemului hidroenergetic și de navigație Porțile de Fier. Aspect de la mitingul de la Gura Văii.

Macheta Sistemului hidroenergetic și de navigație Porțile de Fier.

sumar

articole, reportaje

- p. 2 Gigantul dunărean, de **C. Răducanu**
13 Congresul sindicatelor britanice, de **John Gritten**
14 Sofia 1964, de **Constantin Sirbu**
19 Energetica nucleară, problemă centrală, de **Ion Udrea**
20 România la târgurile internaționale, de **Titus Cristureanu**
22 Imagini din Coreea socialistă, de **Mircea Moarcăș**
24 Dispută pe piața „aurului negru”, de **U. Vătureanu**

săptămîna pe glob

- p. 4 GENEVA — A 19-a sesiune a „Întîlnirilor internaționale” de **Valentin Lipatti**
BONN — Dialog dificil, de **Florica Selmaru**
6 ROMA — În preajma congresului democrat-creștin, de **Octavian Paler**
7 WASHINGTON — Instantanee pre-electorale, de **Felicia Antip**
8 SAIGON — Incertitudinile persistă, de **Sergiu Verona**
9 ALEXANDRIA — Conferința arabă, de **I. Manea**
10 NICOSIA — Moment critic, de **N. Popescu**
11 SANTIAGO — Semnificația scrutinelui, de **Mircea Ivănescu**
ADDIS ABEBA — Soluție africană? de **Mihai Matei**
12 PARIS — Tot în stadiul preliminar, de **Paul Charrier**

convorbiri cu:

- p. 16 participanți la Congresul internațional al solului
18 oaspeți de peste hotare la Festivalul „George Enescu”

puncte de vedere din presa mondială

- p. 26—30 Le Monde, U. S. News and World Report, The Times, Berlingske Tidende, Borba, The Financial Times, Daily Mirror, Novoe Vremea, New York Herald Tribune

profil, fișier

- p. 31 Eduardo Frei Montalva
R.P.R. în organizațiile internaționale

poșta redacției

La Porțile de Fier

Începe construirea Sistemului hidroenergetic și de navigație, care va reprezenta un obiectiv de mare însemnătate pentru dezvoltarea economiei naționale a României și Iugoslaviei. Prezența tovarășilor Gheorghe Gheorghiu-Dej și Iosip Broz Tito la festivitatea inaugurală i-a conferit acestuia o însemnătate deosebită (pag. 2).

Festivalul „George Enescu”

și concursul internațional al tinerilor muzicieni care, ca de obicei, îl însoțește, au adus la București muzicieni de valoare din întreaga lume. Cîteva din gândurile lor la venirea în țara noastră la pag. 18. Alte personalități de renume mondial s-au reunit în Capitală pentru a participa la Congresul internațional de știința solului. Opiniile lor despre lucrările congresului, despre perspectivele sporirii resurselor alimentare ale globului și despre România, la pag. 16.

Activitatea politică

internațională devine, o dată cu apropierea toamnei, mai intensă. Congresul sindicatelor britanice (pag. 13), Congresul partidului democrat-creștin italian (pag. 6), întîlnirea de la Paris a prinților laoțieni (pag. 12), ședința Consiliului de Securitate convocată pentru examinarea relațiilor dintre Grecia și Turcia (pag. 10), conferința la nivel înalt a țărilor arabe (pag. 9), reuniunea Organizației Unității Africane (pag. 11), oferă cadrul unor importante schimburi de vederi.

Pe patru continente,

în zeci de țări, drapelul țării noastre flutură deasupra pavilioanelor pe care le deținem la aproape toate târgurile internaționale organizate în acest an. Despre noile caracteristici ale prezenței românești la expozițiile și târgurile industriale și comerciale scrie Titus Cristureanu (pag. 20).

S-au împlinit

20 de ani de la eliberarea Bulgariei de sub jugul fascist. La pag. 14 însemnări din Sofia de astăzi. Cu prilejul aniversării creării R.P.D. Coreene publicăm la pag. 22 note de drum din Coreea populară.

CONVORBIRI ÎNTRE TOVARĂȘII GHEORGHE GHEORGHIU-DEJ ȘI IOSIP BROZ TITO

În ziua de 7 septembrie 1964, președintele Consiliului de Stat, prim-secretar al Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Român, Gheorghe Gheorghiu-Dej, și președintele R.S.F. Iugoslavia, secretar general al Uniunii Comunistilor din Iugoslavia, Iosip Broz Tito, au participat la solemnitățile inaugurării lucrărilor de construire a Sistemului hidroenergetic și de navigație Porțile de Fier.

Cu această ocazie au avut loc convorbiri între președinții celor două țări la care au participat și membrii delegațiilor de stat ale Republicii Populare Române și R.S.F. Iugoslavia.

Președinții Gheorghe Gheorghiu-Dej și Iosip Broz Tito au constatat cu satisfacție că construirea în comun a Sistemului hidroenergetic și de navigație Porțile de Fier va reprezenta un puternic pas înainte pentru întărirea continuă a economiei celor două țări și un pod al prieteniei și colaborării între țările noastre socialiste.

Rezolvarea favorabilă și trainică a problemei navigației pe această mare cale internațională va fi, de asemenea, o importantă contribuție la dezvoltarea prieteniei și colaborării între țările dunărene.

În cursul convorbirilor au fost examinate probleme privind relațiile româno-iugoslave și s-a făcut un schimb util de păreri asupra problemelor internaționale actuale.

Convorbirile au decurs într-o atmosferă cordială și prietenească, în spiritul unei depline înțelegeri reciproce.

Gigantul dunărean

Un peisaj grandios, descris de o vastă literatură în imagini inspirate, o încrincenare fără răgaz între forța apelor strangulate și tăria greu biruită a pietrei, peisaj incântător privitorilor, dar periculos și dificil cirmacilor — așa se înfățișa și se mai înfățișează încă porțiunea de Dunăre numită la noi — Porțile de Fier, la vecinii iugoslavi — Djerdap.

Un gând de secole de a călăuzi pe o nouă albie apele inspumate ale fluviului, a înlăturat un mare obstacol și o mare cheltuială din calea navigației, a folosi pentru bunăstarea oamenilor uriașe energii irosite în van, — se va realiza în anii ce vin în folosul celor două țări prietene, ca și al tuturor riveranilor stinjeniți în drumul lor către mare sau în amont, de gherdapurile semănate în cursul involburat al apei, la încheietura Balcanilor cu Carpații.

Aici, între Gura Văii, pe malul nostru, și Sip, pe malul iugoslav, Dunărea va fi zăgăzuită, marile energii ce se dezvoltă în labirintul cataractelor vor fi captate, transformându-se în energie electrică; se va spori considerabil traficul fluvial. Liniștite, apele dunărene se vor înălța cu peste 30 metri față de nivelul lor mediu, lăsând să alunece vasele prin oglinda de apă a ecluzelor spre lacul de acumulare, de 150 km lungime, din spatetele barajului.

Iată însă câteva cifre care ar putea exprima și mai limpede ce a fost și ce va fi în locurile acestea:

În zona Porților de Fier, Dunărea are un debit mediu de 5 500 metri cubi de apă pe secundă, adică de 100 ori mai mult decît Bistrița la Bicaz, ceea ce echivalează cu o energie potențială de peste 10 miliarde kilowați-ore anual. Acești 10 miliarde kilowați-ore vor reprezenta, la capătul celor 6—7 ani de lucrări, producția de energie electrică într-un an hidrologic mediu furnizată de cele 12 hidroagregate instalate în două centrale, lângă malurile fluviului, la Gura Văii și Sip. Pe această linie, marcată de piramidele topometrice, instalate pe dimburile ce închid albia actuală a Dunării, se va întinde uriașul baraj deversor lung de 441 m și înalt de 60 m. La capetele lui vor funcționa cele două hidrocentrale, egale ca putere și însumînd alți 430 m lungime, înălțate deasupra apelor ca două blocuri uriașe de aproape 25 etaje. În sfîrșit, două ecluze, cite una la fiecare mal, avînd împreună 4 camere, de 310 m lungime și 34 m lățime, vor regla fără surprize navigația. Dacă la aceste cifre vom adăuga, ceea ce este esențial, că hidrocentralele vor economisi în producerea energiei electrice o cantitate de 13 milioane tone lignit anual, că partea care revine României egalează aproape jumătate din

întreaga producție de energie a țării noastre din 1962 și o treime din producția Iugoslaviei din 1964, că în sfîrșit capacitatea actuală de trafic limitată la 12 milioane tone anual va deveni practic nelimitată prin scurtarea de patru ori a duratei de trecere și creșterea substanțială a tonajelor navelor — vom înțelege desigur amploarea acestui proiect, una din marile realizări ale tehnicii contemporane, cea mai mare hidrocentrală din Europa, după cele de pe Volga.

Cei șapte ani de studii, impresionante ca volum și îndrăzneală, pe teren și în laborator, cercetări geologice și hidrogeologice ale malurilor, albiei și patului fluviului, executate de proiectanții și specialiștii romîni și iugoslavi au pregătit temeinicia marilor lucrări ce stau să înceapă și a căror proporții gigantice le vom exemplifica cu alte cifre: excavarea a 20 milioane de metri cubi de pămînt, dintre care un sfert stîncă, turnarea a 2 200 000 metri cubi de beton, deplasarea și reconstruirea a sute de kilometri de căi ferate și șosele, apariția a noi localități, terenuri de cultură, locuri de turism etc.

Cu asemenea obiective însuflețitoare, certe în realizarea lor ca și toate celelalte proiecte elaborate de partid, este explicabilă atmosfera sărbătorească, la care toată țara lua parte, în 7 septembrie, la Porțile de Fier.

Gura Văii și Sip, două puncte minuscule pe harta de azi a regiunilor dunărene ale României și Iugoslaviei: mine aici se vor fixa extremitățile gigantului de beton care va lega și mai strâns prietenia celor două popoare vecine.

La 7 septembrie, muncitori și tehnicieni români și iugoslavi au traversat podul de pontoane ce lega cele două maluri pentru a sărbători, gazde și oaspeți în același timp, începerea marelui efort comun ce va aduce un mare aport dezvoltării economiei naționale a celor două țări.

Înalta participare a conducătorilor de partid și de stat din cele două țări, în frunte cu tovarășii Gheorghe Gheorghiu-Dej și Iosip Broz Tito, conferă solemnității o însemnătate deosebită. Este o mare întâlnire a prieteniei. Steagurile înfrățite, uralele și aclamațiile la adresa conducătorilor celor două popoare, panourile cu lozinci închinete legăturilor frățesti statornicite de veacuri pe aceste meleaguri — subliniază marea semnificație a sărbătorii.

În cuvintele rostite la festivitatea de la Sip, se reliefează importanța pe care cele două țări o acordă realizării mărețului obiectiv. Tovarășul Al. Birlădeanu arată că „poporul român apreciază această măreață lucrare drept un simbol al prieteniei dintre țările noastre și o concretizare a cooperării frățesti bazate pe deplina egalitate și respectul intereselor reciproce. Viitoarea hidrocentrală, așa cum spunea președintele Gheorghiu-Dej, a avut de la început o trainică temelie — temelia prieteniei și a colaborării tovarășesti.

Plăcile pe care le dezvelim astăzi pe aceste modeste pedestale - își vor găsi locul lor definitiv pe barajul pe care-l veți construi. Acolo, ele vor fi expresia veșnică a ceea ce simbolizează întreaga

Intâlnire prietenească

această construcție: prietenia indestructibilă a două popoare vecine, legate între ele prin tradiții istorice, prin opera de construire a socialismului, prin năzuința de a-și desfășura munca creatoare în slujba păcii și a progresului în întreaga lume.

La rîndul său, tovarășul Miloș Minić subliniază că „lucrările pregătitoare s-au desfășurat în spiritul deplinei egalități în drepturi, al respectării depline a intereselor celor două părți, al perfecte

înțelegeri a problemelor reciproce și al eforturilor susținute ca și în problemele cele mai complexe să se găsească un limbaj comun. Prin toate acestea, pregătirea construirii sistemului de la Porțile de Fier poate fi un exemplu de colaborare reușită între țări prietene.

Construirea în comun a Sistemului energetic și de navigație de la Porțile de Fier are o importanță excepțională și multilaterală pentru R.S.F. Iugoslavia și R. P. Română și creează noi posibilități pentru dezvoltarea rapidă pe mai departe a relațiilor de prietenie și colaborare, relații care în ultimii ani se extind și se întăresc în toate domeniile, între cele două țări socialiste ale noastre.

Din aceste locuri, unde întâlnim acum primele mii de tuneliști, hidrologi și geologi, tehnicieni și constructori ai Bicăzului și Argeșului, sau ai Iablanitei și Splitului, unde citeva siluete în mișcare ale macaralelor și excavatoarelor anunță sosirea uriașei armate de constructori experimentați și mașini perfecționate, — din aceste locuri, din marea inimă a gigantului dunărean va pulsa curînd lumină și energie. Porțile de Fier se vor deschide larg, adăugînd torentul de forță al Dunării economiilor naționale ale celor două țări.

„Împreună — spunea tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej — vom transforma „Cazanele” Dunării într-un izvor bogat de energie electrică, de lumină și forță spre folosul ambelor noastre popoare!”

La Gura Văii și la Sip, la 7 septembrie, s-a dat semnalul unui nou și mare asalt victorios al socialismului, un asalt dus în comun, cu forțe unite, de două țări prietene.

C. RĂDUCANU

Mii de oameni ai muncii români și iugoslavi au participat la inaugurarea marelui șantier.

GENEVA

A 19-a sesiune a „Întîlnirilor Internaționale”

Tema de anul acesta a „Întîlnirilor internaționale de la Geneva” a fost: „Cum să trăim în lumea de mine?”. La conferințele și dezbaterile publice care le-au urmat au participat peste 100 de invitați din 17 țări. Afluența considerabilă din sala Réformation, unde s-au ținut conferințele, se explică în bună măsură prin nivelul personalităților care și-au expus punctul de vedere: savanții atomiști americani de renume mondial Robert Oppenheimer și Victor Frederick Weisskopf, psihiatrul francez Henri Ey, biologul elvețian Adolf Portmann, poetul francez Pierre Emmanuel, sociologul american August Heckscher, ziaristul francez Raymond Cartier.

La sesiune au participat numeroase personalități ale vieții științifice și culturale internaționale dintre care amintesc pe psihiatrul elvețian Julien Ajuaguerra, ziaristul francez H. Beuve-Méry, directorul ziarului *Le Monde*, René Etiemble, profesor de literatură comparată la Sorbona, reverendul Fessard, scriitorul francez Claude Roy, economistul și scriitorul grec A. Angelopoulos, A. Gyergyai, profesor la Universitatea din Budapesta, Umberto Campagnolo, secretarul general al Societății Europene de Cultură (SEC), poetul italian Giuseppe Ungaretti, scriitorul polonez J. Iwaskiewicz, editorul portughez F. Lyon de Castro, publicistul englez Bernard Wall, scriitorul elvețian

Denis de Rougemont, Alexei Surkov, președintele Uniunii scriitorilor sovietici, Radomir Lukici, decanul Facultății de drept din Belgrad, Dusan Matici, prorectorul Academiei de arte frumoase din Belgrad.

Deschizînd sesiunea, Robert Oppenheimer a arătat, în stilul concentrat și profund ce-l caracterizează, că imaginea lumii de mine este problematică și confuză pentru generațiile de azi, alita vreme cît va dăinui pericolul unei catastrofe nucleare. Marele fizician a conchis că aceste bariere care întunecă viitorul omenirii pot fi înlăturate doar printr-o singură soluție: dezarmarea generală și totală. Atunci, a spus el, lumea va fi eliberată de secretele care o apasă azi și dialogul, senin și deschis, va fi posibil. Singura concluzie la ora actuală constă în a învăța să putem privi ziua de mine.

Două conferințe paralele — cea a lui A. Heckscher și a lui Raymond Cartier — au prezentat, în contradictoriu, stilul vieții moderne: sociologul american a insistat asupra vicisitudinilor pe care omul contemporan le întâmpină în mijlocul unei societăți tehnificate, în cercarea de a-și regăsi liniștea intimă și contactul cu natura; Raymond Cartier, dimpotrivă, a făcut elogiul vieții moderne, subliniind rolul crescînd pe care activitățile recreative și confortul pe care ele îl implică îl joacă în secolul XX. Ocupîndu-se de aspectele disciplinei sale, psihiatrul Henri Ey a evocat problemele psihozei, ale alienării mintale și ale delicvenței, sub aspect social. Profesorul A. Portmann a privit lumea de mine sub latura embriogenezei, integrînd considerațiile sale într-o vastă concepție antropologică în lumina ultimelor cercetări ale biologiei. Reluînd preocupările lui R. Oppenheimer, atomistul V. F. Weisskopf a subliniat și el gravitatea pericolului atomic pentru lumea de azi și de mine. În sfîrșit, Pierre Emmanuel în conferința „Poezia — o artă muribundă?” a pledat

cu ferveare pentru drepturile imprescriptibile ale lirismului.

Din toate punctele de vedere, adesea divergente și contradictorii, am putut desprinde două concluzii majore pe care „Întîlnirile” geneveze le-au luminat cu claritate: mai întîi necesitatea înlăturării pericolului major al epocii noastre — războiul atomic; în al doilea rînd, spiritul umanist ca o preocupare fundamentală a tuturor celor care, cu mai mică sau mai mare perspicacitate, s-au apropiat de problemele societății de azi sau au căutat să tîlmăcească sensurile lumii de mine. „Întîlnirile”, devenite o tradiție a orașului lui Calvin și Rousseau la fiecare început de septembrie, permit astfel un dialog multilateral, o amplă și adesea fructuoasă confruntare de opinii asupra problemelor esențiale ale contemporaneității.

Valentin LIPATTI

Geneva, 7 septembrie

BONN

Dialog dificil

In primele zile ale lunii septembrie, Charles Lucet, directorul afacerilor politice din Ministerul de Externe francez, trebuia să plece la Bonn pentru a conferi cu omologul său vest-german, Jansen. Era ceea ce se numește o „întîlnire de rutină”. Contactele la acest nivel, lunare, sînt cele mai frecvente din toate a căror periodicitate a fost stornicită prin tratatul de prietenie încheiat în ianuarie 1963 (ministrii de externe se întîlnesc trimestrial, șefii de guvern și de stat, semestrial). Nu era deci un fapt care să atragă atenția în mod deosebit — dacă ar fi avut loc. Dar, invocîndu-se dificultăți organizatorice datorite perioadei de vacanță, reuniunea a fost aminată. Nici aminarea nu ar fi avut, în sine, de ce să suscite emoții și comentarii. „În alte condiții, scrie corespondentul la Bonn al ziarului *Le Monde*, nu s-ar fi dat nici o importanță reuniunii prevăzute... Dar în atmosfera care înconjoară acum relațiile franco-vest-germane, simpla comunicare că a fost aminată întîlnirea celor doi înalți funcționari a fost însoțită la Bonn de comentarii prudente”. Un purtător de cuvînt al Ministerului de Externe al R.F.G. a declarat ziariștilor că a considera această aminare ca expresie a unei „preținse răcirii a relațiilor” dintre cele două țări este „pură și simplă speculație”.

Publicînd corespondența trimisului său la Bonn, *Le Monde* îi alătură o notă care spune, între altele: „Atunci cînd afirmă că a vorbi despre «o preținșă răcire a relațiilor franco-germane» este «pură și simplă speculație», purtătorul de cuvînt ignoră oare că termenul «răcire» este cel mai slab din limbajul folosit în cercurile conducătoare franceze pentru a descrie climatul actual al acestor relații?”. Într-adevăr, relatînd preocupările oficialității în a-

La Teresin, în apropiere de Varșovia, a avut loc un seminar internațional pentru problemele păcii și securității colective.

ceastă privință, presa pariziană vorbește despre „înăutătire”, „eșec”, „prăbușirea visului”. Și nimănui — nici presei și observatorilor politici din Franța, nici celor de peste hotare — nu le-a scăpat faptul că, după ce în conferința de presă din 23 iulie președintele de Gaulle parcursese public întregul inventar al divergențelor dintre Paris și Bonn, în cuvântarea pe care a rostit-o la 2 august (cu prilejul aniversării mobilizării din 1914) el a omis cu desăvîrșire tema „marii reconcilierii”, niciodată absentă în ultimii ani din orice evocare a dramaticelor înfruntări înscrise în istoria celor două popoare.

„Nu se poate spune — a declarat președintele de Gaulle în conferința sa de presă — că pînă în momentul de față, după aproximativ 18 luni de existență, în afară de anumite rezultate parțiale în unele domenii, nu se poate spune că la ora actuală tratatul franco-german a dus la o linie de conduită comună”. După enumerarea problemelor care, în Europa și în lume, sînt tot atitea prilejuri de divergențe între cei doi parteneri, președintele Republicii Franceze preciza: „Și vă spun sincer că, pînă în momentul de față... Germania federală încă nu crede că politica Europei trebuie să fie europeană și independentă”. Aluzia la politica Erhard-Schroeder, de menținere a unor foarte strînse legături cu S.U.A., era limpede. Cu atît mai limpede poate, notau observatorii, cu cît vechilor dimensiuni franco-vest-germane privind Piața comună, organizarea Europei, strategia atlantică, li se adăugase, în cursul vizitei din iunie a cancelarului Erhard la Washington, aprobarea politicii americane în sud-estul asiatic și făgăduiala de a spori ajutorul economic și politic al R.F.G. pentru Vietnamul de sud. Cu atît mai limpede de asemenea cu cît călătoria, cam o lună mai tîrziu, a președintelui de Gaulle la Bonn, se desfășurase într-o atmosferă încărcată și nu duse la frinarea, necum la opri-

rea, procesului de alterare a relațiilor dintre cele două țări.

Aproape o lună după conferința de presă a președintelui francez, la 21 august, ministrul de externe Schroeder acorda ziarului *Die Zeit* din Hamburg un interviu în care, deși își exprima satisfacția că „între vecinii «dușmani ereditari» s-a înfiripat o prietenie cordială”, deși revendica paternitatea tratatului din 1963 („eu am fost acela care l-am convins pe Konrad Adenauer”), accentele polemice nu lipseau. Privitor la utilitatea tratatului: „Eu nu sînt sigur că a fost nevoie de un tratat pentru pecetluirea acestei prietenii”. Privitor la atitudinea Franței față de proiectele de integrare europeană: „Va fi foarte greu să se armonizeze punctele de vedere și posibilitățile Franței cu acelea ale altor țări...”. Privitor chiar la realități interne franceze: „Europa trebuie să se adapteze regulilor democrației parlamentare... lucru pentru care ar trebui să existe înțelegere în-deosebi în Franța, patria-mamă a principiului separării puterilor”. Cu toate acestea se manifesta în declarațiile ministrului de externe al Bonnului și o preocupare de a nu distruge punctele: el invita Franța, în loc de „a face calculul punctelor unde am rămas în urmă cu îndeplinirea tratatului, să alcătuim mai degrabă un catalog al progreselor și intereselor comune”, dînd asigurări că la ministerul său „se depun eforturi zeloase de a transpune în fapt declarația făcută de Ludwig Erhard față de președintele Franței cu prilejul ultimei vizite a acestuia la Bonn” (e vorba de elaborarea unui nou proiect cu privire la „unificarea” Europei occidentale — n.a.).

Cam în același timp, purtătorul de cuvînt al cancelarului Erhard făcea cunoscut că „recent a avut loc un schimb de scrisori între cancelar și generalul de Gaulle”. Întrebărilor puse de ziariști cu privire la conținutul și tonul a-

cestei corespondențe, purtătorul de cuvînt le-a răspuns doar că „președintele Republicii Franceze și cancelarul federal german nu au nevoie să se dedea la demonstrații de afecțiune în toate scrisorile pe care le schimbă”.

De o parte și de cealaltă a Rinului există actualmente preocupări izvorite din perspectiva consultărilor electorale de anul viitor. Dar preocupări care nici nu se suprapun, nici nu converg. În Republica federală, înfruntarea dintre politica preconizată de cancelarul Erhard și de ministrul său de externe de o parte și cea ai cărei campioni continuă să fie fostul cancelar Adenauer și fostul său ministru al apărării Strauss de cealaltă parte, supune de aproape un an principala grupare guvernamentală unor continue lupte intestinale: doctorul Erhard este într-adevăr șeful guvernului, dar șeful U.C.D. este fostul cancelar; Gerhard Schroeder este ministru de externe, dar fostul ministru de război este șeful U.C.S., care de altfel tinde să depășească modesta situație de filială bavareză a partidului creștin-democrat. Paradoxal, apropierea alegerilor s-ar putea să determine însă un semi-armistițiu între cei doi ireductibili adversari Schroeder și Strauss: primul pentru a nu-și atrage reprobarea „gaulliștilor germani”, termen sub care sînt desemnați partizanii intransigenți ai valorificării tratatului cu Franța (deși intențiile lor sînt în mare măsură foarte diferite de ale cosemnatarului acestui tratat); cel de al doilea, pentru că partidul său nu are destulă forță spre a se lipsi de legăturile cu U.C.D. Într-un interviu acordat la 3 septembrie agenției DPA, ministrul de externe declara că „prietenia franco-germană este prea prețioasă pentru ca să ne lăsăm duși de reacțiile trecătoare ale nerăbdării sau resemnării”, iar „schimbul de idei fundamentale cu prietenii francezi asupra planurilor europene ale Bonnului va constitui etapa viitoare a consultărilor”.

REFLECTOR

Ministerul Afacerilor Externe al Olandei a anunțat că între 30 septembrie și 2 octombrie premierul olandez, Marijnen, și ministrul de externe Luns vor face o vizită oficială la Bonn. Această călătorie constituie o vizită de răspuns la vizita oficială făcută în cursul lunii martie la Haga de către cancelarul R.F. Germane, Erhard, și ministrul său de externe, Schroeder.

La Washington s-a făcut cunoscut că în jurul datei de 14 septembrie va fi dat publicității raportul Comisiei Warren cu privire la împrejurările în care s-a produs asasinarea fostului președinte al Statelor Unite, John F. Kennedy. În momentul de față cîțiva membri ai acestei comisii se află la Dallas unde întreprind o anchetă suplimentară.

Regele Hussein al Iordaniei va vizita în cursul lunii acesteia și al primei jumătăți a lunii octombrie Grecia, Franța și Republica Federală Germană.

În capitala Pakistanului, Rawalpindi, a sosit Jai Prakash Narain, trimis special al primului-ministru al Indiei, Shastri, care a fost însărcinat să prezinte președintelui pakistanez Ayub Khan, un mesaj din partea premierului indian. Narain a declarat că el întreprinde în momentul de față o misiune de bunăvoință și că va avea întrevăderi cu conducătorii pa-

kistanezi, încercînd astfel să contribuie la îmbunătățirea relațiilor dintre India și Pakistan.

Președintele Republicii Turce, Cemal Gürsel, va face la 15 octombrie o vizită oficială la Teheran — s-a anunțat din surse oficiale la Ankara.

Revista americană *Newsweek* relatează că în cercurile oficiale de la Washington se apreciază că dacă președintele Johnson va fi reales în luna noiembrie, actualul ministru al apărării, McNamara, va fi singurul membru al cabinetului american care va mai păstra o funcție oficială. După cum informează revista, atît secretarul de stat Rusk cît și ministrul de finanțe, Dillon, și-au anunțat intenția de a părăsi viața politică după alegerile prezidențiale. Aceasta înseamnă — este de părere *Newsweek* — că McNamara „va trece, probabil — în eventualitatea că Johnson va rămîne președinte — de la postul său de la Departamentul Apărării, în funcția de șef al Departamentului de Stat”.

Zilele acestea, o misiune iraniană de bună înțelegere efectuează o vizită în Coasta de Fildeș. Această delegație, alcătuită din funcționari superiori ai Ministerului Economiei și ai Ministerului Afacerilor Externe, intenționează să facă după aceea o vizită în Ghana, unde — ca și în Coasta de Fildeș — va avea întrevăderi urmărind consolidarea legăturilor multilaterale dintre Iran și țările africane.

dintre cele două țări. A doua zi, Strauss declara aceleași agenții: „...drumul spre Londra și Washington (sublinierea ns.) trece, pentru noi, prin Paris”. Cancelarul însuși, la aniversarea celui de al doilea război mondial, a rostit un discurs în care partizanii unei strinse asocieri cu politica americană găseseră cuvinte de fidelitate față de N.A.T.O., iar „gaulliștii germani” preocuparea de a restabili bunele relații cu Franța: „Tratatul de prietenie franco-german este pentru noi o linie energetică trasă sub un trecut rău. Vom face tot ce va sta în puterea noastră pentru a-i da din ce în ce mai mult viață, pentru a face din el o contribuție eficientă la un viitor mai bun”.

Cu toate acestea, atmosfera între Paris și Bonn rămâne încărcată, iar dialogul dificil. „Cresc indoilele vest-germane în privința prieteniei franceze”, scria ziarul londonez *The Times* într-o recentă corespondență din Bonn (reprodusă la rubrica „Puncte de vedere” a revistei noastre — n.r.). Iar la Paris, ultimul număr al publicației lunare *Le Monde diplomatique* publică un articol intitulat „Ignorat înainte de a fi semnat, tratatul franco-german are puține șanse de a fi aplicat”. Și, la loc de frunte, o pledoarie amplă a președintelui U.C.S., Strauss, în favoarea elaborării unui program politic comun al celor două țări.

Florica ȘELMARU

ROMA

În preajma congresului democrat-creștin

Cei 705 delegați la al IX-lea Congres al partidului democrat-creștin, care vor intra simbăta dimineața în sala EUR din Roma, au fost aleși la sfârșitul lunii mai și și-au desfășurat o dată bagajele pregătite pentru venirea în capitală. Discursul pe care-l va pronunța în prima zi a lucrărilor secretarul partidului democrat-creștin, Mariano Rumor, a fost scris în iunie, iar săptămîna aceasta a fost revăzut și completat. Congresul trebuia să aibă loc, după cum se știe, la începutul lui iulie, fiind considerat atunci, potrivit expresiei comentatorilor politici italieni, una din „scadențele de vară”. Aminat din cauza crizei guvernamentale produsă la 26 iunie, apoi din pricina bolii președintelui Segni, el se deschide, așadar, cu o întârziere de aproape două luni și jumătate.

Faptul nu se circumscrie însă la acest detaliu calendaristic. Ceea ce interesează în primul rînd este că premisele dezbaterilor au suferit deplasări care au adus, cum remarcă observatorii politici de aici, o doză sporită de incertitudine. „Pregătirile făcute în primăvară — scrie ziarul *La Stampa* — s-au devalorizat după evenimentele ultimelor două luni, după criza primului guvern Moro, boala lui Segni, evoluția conjuncturii economice, după ivirea unor probleme noi și punerea în termeni noi a celor vechi. Unele din obiectivele

pe care curentele le urmăreau, nu mai prezintă interesul circumstanțial care impunea o poziție tactică preferabilă alteia, jocul alianțelor deschise și al înțelegerilor de culise nu mai corespondeau realității. În sfîrșit, fiecare din curentele partidului democrat-creștin nu este sigur de propria sa forță și de sprijinul propriilor adherenți. Derivă de aici o situație de o complexitate extremă, plină de necunoscute: e consecința evidentă a amînărilor suferite de congrese”.

Această incertitudine plutește și în privința obiectului dezbaterilor. În ultima vreme, Mariano Rumor a inițiat de aceea o serie de colôcvii cu exponenții curenților, pentru a fixa anumite puncte asupra cărora să se „coaguleze” interesul congresului.

Principală deosebire între auspiciile sub care se deschide acum congresul democrat-creștin și cele existente în vară rezidă tocmai în sfera problemelor aflate pe ordinea de zi: atunci el ar fi trebuit, în mod firesc, să se pronunțe asupra unei experiențe de o jumătate de an a primului cabinet de coaliție compus din reprezentanții partidului democrat-creștin, partidului socialist, partidului social-democrat și partidului republican și deci discuțiile ar fi putut să găsească, în acest bilanț, cadrul unei confruntări între tezele partizanilor și adversarilor „deschiderii spre stînga” înscrisă în moțiunea votată, în ciuda luptelor de ariergardă ale dreptei democrat-creștine, la precedentul congres, cel de la Neapole; acum, el urmează unei crize guvernamentale însoțită de lungi și extenuante tratative și refacerii coaliției în cel de-al doilea cabinet prezidat de Aldo Moro, dar care, practic, după investitură, și-a început activitatea normală abia acum zece zile. De altfel, Consiliul național al partidului democrat-creștin este convocat pentru vineri, cu o zi înainte de congres, ca să ratifice hotărârile direcției și grupurilor parlamentare ale P.D.C. cu privire la soluționarea crizei guvernamentale.

Lucrările congresului sînt eșalonate în patru zile de sedințe, dar nu este exclus, cum s-a întîmplat la congresele precedente, ca numărul acestor zile să devină cinci sau chiar șase, fără a mai socoti timpul cerut pentru alegerea noului Consiliu național.

Înainte de deschiderea porților de la EUR, două întrebări rețin mai stăruitor interesul observatorilor politici la Roma. Prima: cum vor evolua înfruntările dintre cele patru curente în care este divizat partidul democrat-creștin (și care constituie, pînă în prezent, singurul element concret prefigurat al cadrului dezbaterilor)? Și a doua: ce atitudine va adopta partidul democrat-creștin față de cererea insistență din ultima vreme a partidului socialist (mai ales a aripilor lombardiene, care a caracterizat ca un fenomen de involuție acceptarea primatului măsurilor anticonjuncturale) de a se formula angajamente precise în legătură cu reformele preconizate de socialiști? Cu alte cuvinte „se așteaptă, după cum scrie tot ziarul *La Stampa*, să se vadă pînă la ce punct nu este amenințată colaborarea în cadrul coaliției”.

Se pare că aceste două întrebări vor domina și lucrările congresului. Alte probleme sînt imprecis delimitate: examenul conjuncturii economice, alegerile administrative din noiembrie.

„De succesiunea prezidențială, notează *Giornale d'Italia*, în cazul cînd șeful statului ar fi împiedicat în mod permanent să-și exercite atribuțiile, nu se va vorbi oficial, dar argumentul va fi inevitabil prezent pe culoare și va avea un rol important în jocul încă imprevizibil al înțelegerilor și alianțelor între curente”.

Presa italiană apreciază că absența unor teme politice generale, în jurul cărora să se polarizeze discuțiile, poate agrava și mai mult lupta dintre aceste curente pentru controlul Congresului. Nu se știe pînă acum în ce măsură va izbuti efortul în extremis al consultărilor întreprinse de „moro-dorotei” pentru a obține consensul celorlalte curente pentru evitarea unei asemenea posibilități și găsirea unor elemente politice de relief în vederea dezbaterilor. Constituite oficial, aceste curente acționează în interiorul partidului democrat-creștin „ca adevărate partide care rivalizează și se combat” (*Lo Specchio*).

Ziarele au prezentat „o aritmetică” a raportului lor de forțe, din care reiese că nici unul nu deține de fapt majoritatea mandatelor în congres. Cel mai puternic, acela al „moro-doroteilor”, principalul susținător al guvernului Moro, este sprijinit de 324 de delegați, reprezentînd 48,4 la sută din voturi; curentul fanfani este sprijinit de 151 de delegați, reprezentînd 20,5 la sută din voturi; fracțiunile de stînga, care se vor prezenta la congres reunite în gruparea denumită „forțe noi”, dar fără să fi fuzionat organic pentru perioada ulterioară, contează pe 149 de delegați, adică 19,8 la sută din voturi, în timp ce adepții lui Scelba (curentul de dreapta, așa-numitul „centrism popular”) numără numai 81 de delegați, deci 11,3 la sută din voturi.

Această situație deschide cîmp liber combinațiilor de alianțe, riscînd să complice și mai mult drumul spre clarificările așteptate în legătură cu orientarea viitoare a partidului democrat-creștin în actuala coaliție cvadripartită.

Fiecare din aceste curente a avut săptămîna aceasta o reuniune aparte pentru a-și preciza poziția și strategia, iar la deschiderea dezbaterilor, după raportul lui Rumor, fiecare va prezenta o moțiune proprie. Este așteptată, ca și la Neapole, opoziția grupului lui Scelba față de formula de centru-stînga. „Celelalte trei curente, arată *Corriere della Sera*, converg aparent spre centru-stînga, dar în substanță fiecare concepe un centru-stînga după chipul și asemănarea sa, respectiv mai moderat, mai avansat sau mai indistinct și impersonal decît cel de astăzi”.

Principală necunoscută a tuturor calculelor făcute de comentatori o reprezintă Fanfani, caracterizat de același ziar ca „inconstant și contradictoriu”. Este dificil de prevăzut care va fi poziția sa la congres. „Vrea el, se întrebă *Corriere della Sera*, să mute într-adevăr axa partidului democrat-creștin spre centru, cum susțin unii, sau dimpotrivă, manevrînd la dreapta, caută numai spațiu pentru a lua locul lui Moro și apoi să se întoarcă spre stînga pentru un guvern «mai avansat»? ”

Această necunoscută și altele mai mult sau mai puțin neclarificate încă, vor rămîne probabil sub semnul întrebării pînă simbăta. Sau, poate, și mai tîrziu.

Octavian PALER

Roma, 8 septembrie

WASHINGTON

Instantanee
preelectorale

Imprevizibilul nu joacă un rol prea mare în desfășurarea campaniilor electorale americane. Candidații sînt ținuți de tradiție să respecte anume canoane, alegătorii se așteaptă ca totul să se petreacă, cel puțin ca formă, așa cum au fost deprinși. Obiceiul cere, bunăoară, ca orice candidat democrat la președinția S.U.A. să-și inaugureze campania printr-un discurs rostit în piața Cadillac din Detroit în prima luni din septembrie, cînd se sărbătorește în America „Labor Day”, Ziua Muncii. Președintele Johnson s-a conformat, și astfel prima sa cuvîntare electorală oficială a venit la patru zile după cea rostită de candidatul republican, Barry Goldwater.

Ofensiv, Goldwater a învinuit actuala administrație democratică de tot ceea ce merge prost din punctul său de vedere în lume și în țară. „Nu vreau să fiu un președinte de timp de război — a spus Goldwater. Campania pe care o lansăm astăzi este dedicată păcii obținute prin pregătire militară, progresului obținut prin libertate, unei politici cu obiective bine determinate obținute prin ordine constituțională”. Continuînd la fel de ambiguu, el a preconizat desființarea serviciului militar în S.U.A. și desființarea controlului prezidențial asupra folosirii armelor atomice „tactice”.

În discursul electoral al președintelui Johnson nu sînt elemente calitativ noi. Reluînd lozincă „prosperitate, justiție și pace”, el a pus accentul pe necesitatea menținerii păcii. După ce a evocat în termeni sugestivi dezastrul izbucnirii unui eventual război nuclear, Lyndon Johnson a spus: „Atîta timp cît voi fi președinte, voi depune toate eforturile pentru a avea certitudinea că această zi nu se va ivi niciodată. Nu sînt primul președinte care vorbește aici în piața Cadillac. Nu intenționez să fiu ultimul”. Trecînd de la ideea responsabilității față de pace la responsabilitatea față de lichidarea disensiunilor interne, președintele a făcut apel la unitate în jurul guvernului democrat. „Lumea se schimbă în fața ochilor noștri, a spus el de asemenea, și americanii vor trebui să facă față acestor schimbări fără să fie depășiți de ele”.

Robert Anderson a fost ministrul finanțelor în guvernul republican condus de Eisenhower, în timp ce Marion Folsom deținea departamentul sănătății și învățămîntului. Acum Anderson și Folsom, alături de alți 43 de oameni de afaceri proeminenți, ca de pildă Henry Ford, au constituit un „comitet național” independent pentru sprijinirea listei electorale Johnson-Humphrey. Cel puțin trei sferturi dintre ei sînt membri ai partidului republican sau au votat totdeauna în trecut pentru acest partid. Într-un comunicat publicat la constituire, ei afirmă că vor încerca să demonstreze poporului american că „prospe-

ritatea țării se datorește în mare măsură încrederii generate de efortul președintelui Johnson pentru a reduce povara impozitelor, a stăvili și diminua cheltuielile federale și a da sistemului liberei întreprinderi posibilitatea de a-și îndeplini misiunea”.

Se confirmă deci previziunile observatorilor care apreciau că Lyndon Johnson este agreat de marea finanță și de conducătorii corporațiilor industriale cel puțin în aceeași măsură ca și Goldwater. Urmărește deci Johnson să devină un președinte ales de business? Nu, sau mai exact nu exclusiv. După cum a declarat el însuși: „Nu am căutat, nu caut și nu voi căuta să fiu un președinte al sindicatelor, sau un președinte al cercurilor de afaceri, un președinte pentru liberali sau un președinte pentru conservatori, un președinte pentru nord sau un președinte pentru sud, caut să fiu un președinte pentru întreg poporul”.

Se apreciază că, în funcție de acest obiectiv atît de cuprinzător l-a ales și pe candidatul la vicepreședinție, Hubert Humphrey (H.H.H. — inițialele vor fi, după părerea specialiștilor, de un mare efect în campania electorală alături de inițialele L.B.J.). În timp ce Johnson are calitățile necesare pentru a ralia în jurul său cercurile conservatoare, Humphrey are o biografie politică de natură să-i atragă simpatia celor cu idei liberale.

„A.F.L.—C.I.O. are convingerea că eforturile sale în actuala campanie electorală vor fi de un real folos pentru alegerea unui președinte și a unui Congres care să nutrească sentimente prietenești față de syndicate și față de obiectivele lor”. „Sindicatelor americane i-au acordat sprijinul lor nelimitat lui Lyndon Johnson”. Sînt frazele cheie ale declarației făcute cu prilejul Zilei Muncii de George Meany, președintele A.F.L.—C.I.O. „Mișcarea sindicală americană îndeplinește un rol de neprețuit pentru bunăstarea noastră”, a răspuns președintele Johnson în declarația sa cu același prilej. Era mai mult decît un schimb de amabilități: era pecetluirea și acceptarea angajamentului sindicatelor americane de a vota pentru lista democratică. Nimic nou, în linii mari. Este în tradiția conducerii A.F.L.—C.I.O. să sprijine partidul democrat. Spre deosebire, însă, de alte prilejuri, cînd unii dintre cei 29 de membri ai Consiliului executiv al uniunii votau totuși pentru republicani și făceau chiar campanie în favoarea lor, acum s-a luat o hotărîre unanimă. Cei 29 de lideri l-au vizitat apoi cu toții pe președinte pentru a-i aduce la cunoștință că vor indemnna pe cei 12 milioane de membri ai sindicatelor lor să-i imite. „Nu că l-ar iubi fără rezerve pe Johnson, dar sînt din toate puterile împotriva lui Goldwater”, a declarat un activist sindical (*New York Times*). În cei 12 ani pe care i-a petrecut în Senat — a socotit George Meany — Goldwater a votat, fără excepție, împotriva tuturor celor 53 de proiecte de lege susținute de centrul sindical.

Niciodată, pînă săptămîna trecută, n-a votat vreo cameră a Congresului american în favoarea unei legi prevăzînd

asistența medicală obligatorie pentru vreo categorie de cetățeni. De aceea, trecerea prin Senat a proiectului de lege privind asistența medicală pentru bătrîni a căpătat proporțiile unui eveniment. În 1960 și 1962, proiecte similare au fost respinse în Senat. Camera reprezentanților nici n-a avut măcar prilejul să se pronunțe asupra lor. Anul acesta, îngrijirea sănătății celor vîrstnici a fost înscrisă ca punct programatic în platforma electorală a partidului democrat. Senatorul Goldwater a venit special, cu avionul, din Arizona pentru a vota contra. Ca și el au votat 27 de alți republicani și 16 democrați (toți, afară de unul, originari din sud). Cinci republicani, printre care Kenneth Keating, Jacob Javits și Margaret Chase Smith, au fost însă convingiți, cu jumătate de oră înainte de scrutin, să se alăture majorității democratice și astfel proiectul a înrunit 49 de voturi (față de 44 contra). Nu este însă de loc sigur că el va dobîndi putere de lege. Atît ziarele republicane cît și cele democratice sînt sceptice în ce privește șansele proiectului de a trece prin conferința reunită a Camerei Reprezentanților și Senatului, care reprezintă etapa următoare a odiseei lui. Cele 18 milioane de persoane în vîrstă de peste 65 de ani mai trebuie în orice caz să aștepte pentru a afla dacă se vor bucura de înlesniri în materie de spitalizare și tratament medical.

A doua zi după ce președintele Johnson exclusese de pe lista candidaturilor potențiale la vicepreședinție pe toți membrii actualului guvern, ministrul justiției, Robert Kennedy, a început să acționeze pentru a obține ca partidul său să-i sprijine candidatura la un mandat senatorial din partea statului New York. După 27 de zile, cu cinci zile înainte de convenția partidului democrat, toate cercurile politice ale partidului democrat din New York se raliaseră în jurul candidaturii lui Robert Kennedy. Argumentul președintelui împotriva ideii de a-și alege un coechipier din propriul său guvern — necesitatea de a nu stînjeni activitatea guvernamentală în perioada preelectorală — părea a se referi cu precădere la ministrul justiției, angajat în supravegherea aplicării legii drepturilor civile. Totuși, Robert Kennedy și-a părăsit postul pentru a se consacra propriei sale campanii electorale. Comentarii americani apreciază că el face acum primul pas pe un drum ce l-ar putea înlesni o ascensiune politică asemănătoare cu cea care i-a adus fratelui său mai mare mandatul prezidențial. Adversarul său în alegerile pentru Senat din noiembrie va fi destul de greu de depășit: actualul senator republican Kenneth Keating, care s-a dezis de Goldwater, dar nu și de partidul său. Dacă va izbuti, Robert Kennedy va avea nu numai prilejul de a se face remarcat în Senat ci și posibilitatea de a dispune de un aparat politic puternic, capabil să-l ducă, în 1968, la Casa Albă. Va avea atunci 43 de ani, vîrsta la care John Kennedy a devenit președinte. Dacă, dimpotrivă, va fi în-

vins, s-ar putea ca noiembrie 1964 să marcheze sfârșitul carierei sale politice.

Dean Acheson s-a întors la Washington fără să-și fi dus la bun sfârșit misiunea de mediator neoficial în conflictul greco-turc referitor la Cipru. Cele două guverne, la capătul tratativelor purtate prin intermediul lui Acheson, se reclamă reciproc Consiliului de Securitate.

Cabot Lodge nu a abandonat turul capitalelor vest-europene în care avea sarcina de a explica politica americană față de Vietnamul de sud, deși această sarcină, devenea, etapă cu etapă, tot mai îngrată.

Raportul prezentat de fostul ambasador la înapoierea sa în capitala S.U.A. nu este însă nici pe departe atât de sumbru ca cel pregătit de actualul ambasador la Saigon, Maxwell Taylor, care a asistat la convulsunile politice din Vietnamul de sud fără să le poată pune capăt.

Trei misiuni care nu au fost încununate de succes, deși guvernul american, punându-și mari speranțe în ele, le-a încredințat unora dintre cei mai experimentați oameni politici... Singura consolă a partidului democrat este că republicanii nu au, în aceste domenii, soluții mai realiste sau mai promițătoare decât cele încercate de el.

Felicia ANTIP

SAIGON

Incertitudinile persistă

Imbroglioul sud-vietnamez se prelungește. Fiecare zi aduce elemente și fapte noi care concură în ultimă instanță spre aceeași atmosferă de instabilitate politică. „Soluțiile” despre care se tot vorbește nu au fost încă găsite și succesiunea personajelor în avanscena politică nu face decât să perpetueze aceeași stare de nesiguranță. La mijlocul săptămânii trecute se anunțase numirea unui nou premier ad-interim — Nguyen Xoan Oanh. El a declarat ziariștilor în mai multe rânduri că generalul Khanh „este bolnav” și că el va trebui să se odihnească „mai multe luni”. Într-adevăr, Khanh, de mai multe luni figura politică centrală din Vietnamul de sud, se afla la Dalat „pentru tratament”, fiind însă în permanență vizitat fie de ambasadorul american, fie de diverși generali.

După numirea noului premier ad-interim, acesta, împreună cu generalul Duong Minh, membru în triumvirat, a plecat într-un turneu în regiunile centrale ale țării — la Danang și Hue — sediul așa-numitelor „comitete revoluționare”, respectiv al mișcării budiste care preconizează un program de democratizare a țării.

În timpul acestei călătorii, mai precis joi, Khanh s-a înapoiat la Saigon și a preluat din nou frânele guver-

La Saigon, un grup de studenți catolici, manifestează împotriva dictaturii militare

nului. „La cererea principalilor generali și a grupurilor religioase și politice din Vietnam — a declarat el — îmi preiau responsabilitățile în fruntea guvernului pentru a dirija țara în actualele circumstanțe dificile”. De parte însă de a fi actul final al săptămânii, această acțiune a apărut mai curînd ca o încercare de a găsi un „modus vivendi” cu cercurile budiste și implicit de refacere a sprijinului politic necesar pentru a guverna pe viitor (renunțînd direct la „baza catolică”, asigurată în trecut guvernului său de participarea liderului partidului Dai Viet). Revenind la Saigon, generalul Khanh a declarat că a obținut sprijinul total al budiștilor. De fapt lucrurile s-au petrecut în modul următor: liderii budiști au amenințat cu un nou val de acțiuni dacă nu vor fi acceptate o serie de condiții cu caracter ultimativ și anume: încetarea tuturor arestărilor; eliberarea imediată și necondiționată a tuturor victimelor acestor arestări; încetarea tuturor provocărilor și a tuturor amenințărilor față de populație în genere și în mod special față de budiști — aceasta referindu-se nu numai la Saigon ci la toată țara.

Khanh a acceptat fără nici un „amendament” condițiile puse de liderii budiști. Iată cum relatează acest fapt corespondentul din Saigon al agenției U.P.I., Patrick Killen: „Khanh a capitulat față de aproape toate cererile budiștilor într-un efort de a obține sprijinul celui mai puternic grup religios din țară”.

Următorul act l-a constituit efortul depus de generalul Khanh de a oferi aparența unei „reorganizări politice” a țării. Situația impunea într-adevăr măcar încercări pentru o modificare formală. „Sînt necesare — scrie New York Times — mai mult decât o simplă remaniere a cabinetului și întoarcerea generalului Khanh ca prim-ministru pentru a face față situației tulburi de la Saigon. O întoarcere pur și simplu la dictatura limitată a generalului Khanh nu este probabil nici suficientă, nici posibilă. Mai mult decât atât, numai un guvern civil, un guvern capabil să funcționeze, cu corespunde dorinței

populației. Este îndoielnic că generalul Khanh sau un altul vor fi capabili să pună capăt situației neclare existente”.

Remanierea pe care a început-o Khanh a apărut mai mult ca o intensificare a luptei pentru putere între diversele figuri politice sud-vietnameze care s-au „remarcat” în ultimul an. O primă măsură a fost demisia tuturor miniștrilor militari din guvern, inclusiv a generalului Khiem, unul din membrii triumviratului provizoriu, ministru de război și comandantul suprem al armatei sud-vietnameze. Se pare însă că el — știrile n-au putut fi confirmate pînă la urmă — și-a păstrat pînă în ultimul moment funcția în armată și rolul în triumvirat, fără a participa însă propriu-zis la formula guvernamentală.

Ziarul de limbă engleză Saigon Daily News anunța chiar eventualitatea dizolvării triumviratului militar și crearea unui „consiliu al înțelepților” care să elaboreze în următoarele două luni planuri pentru un nou guvern. Această perioadă a fost denumită de Khanh „fază de tranziție”. Dar o analiză elementară a propunerilor izvorite de la conducerea sud-vietnameză arată că se preconizează doar o perpetuare pentru cel puțin un an de zile a actualei formule guvernamentale. Astfel, după două luni ar urma să fie elaborată o nouă constituție și să fie stabilite planurile pentru crearea unui Congres provizoriu. Corespondentul agenției Associated Press menționa că în acel moment „consiliul ar putea să-i ceară sau nu actualului guvern să rămînă pe loc”. Dar în orice caz de abia la sfîrșitul anului 1965 „faza provizorie” ar urma să ia sfîrșit. „Cu alte cuvinte — conchide Associated Press — conducerea Vietnamului de sud este tot atât de confuză ca în orice alt moment din istoria sa”. Zvonurile privind eventualitatea intrării în guvern a unor personalități politice civile au rămas practic fără nici un fel de urmă. Deocamdată unii miniștri demisionază.

Poate că într-adevăr generalul Khanh ar fi fost dispus să meargă pînă la dizolvarea totală a triumviratului. Acțiunile sale sugerează un asemenea

lucru. Este vorba atât de atitudinea pe care a avut-o față de Khiem, cât mai ales față de celălalt membru al triumviratului, Minh.

Correspondentul ziarului american *New York Herald Tribune* s-a referit la o convorbire cu generalul Khanh în care acesta din urmă și-a exprimat nemulțumirea față de sprijinul de care se bucură în cercurile competente americane generalul Duong Minh. El arăta că Statele Unite ar favoriza o reîntoarcere a acestuia în fruntea puterii executive din Vietnamul de sud, lucru care s-a și petrecut în cursul zilei de marți. Presa occidentală și corespondenții din capitala sud-vietnameză au definit drept o adevărată „operație de popularitate” turneul efectuat de Minh în regiunile centrale ale țării. El — menționează agenția *France Presse* — a reușit să-și atragă sprijinul cercurilor budiste. Declarațiile pe care le-a făcut cu acest prilej n-au putut decât satisface pe liderii budiști. Astfel, Minh a spus: „Trebuie să remitem conducerea țării oamenilor politici, civililor și tehnicienilor. Militarii trebuie să se întoarcă la datoria lor. Acei care vor să facă politică trebuie să ceară să fie eliberați din armată. Trebuie convocată imediat o adunare generală a poporului”. Rațiunea electorală a declarațiilor lui Minh este evidentă — observă comentatorii — dar este la fel de evident că el a marcat un punct și încă destul de important.

Încercările lui Khanh de a traduce în practică măcar câteva din proiectele sale de unul singur n-au fost încununate de succes. Minh a sosit pe neașteptate la Saigon, fapt care „a tulburat întrucitva planurile premierului

Khanh” (*France Presse*). În sfârșit, o ultimă știre, difuzată la 8 septembrie, menționează că generalul Minh devine „președinte al Comitetului director provizoriu național și al forțelor armate”, noua denumire a triumviratului. Ceilalți membri ai triumviratului sînt generalii Khanh și Khiem. Deci, practic, generalul Duong Minh devine, dintr-un anumit punct de vedere, figura numărul unu în acest moment în Vietnamul de sud.

Tot acest tablou oscilant lasă încă fără răspuns problema cine se bucură în fond de preferințele americane. Secretarul de stat Rusk declara acum o săptămână, pe cînd Khanh se afla la Dalat: „Noi îl așteptăm pe Khanh, care rămîne prim-ministru”. În același fel s-au pronunțat și alte personalități politice americane.

Cu toate acestea, în ultimele zile pot fi sesizate unele rezerve față de menținerea lui Khanh la putere. Plecînd la Washington, unde va avea convorbiri asupra situației din Vietnamul de sud cu președintele Johnson, ambasaduror american la Saigon, Maxwell Taylor, declara că „generalul Khanh are de făcut față unei sarcini foarte dificile încercînd să organizeze guvernul și să conducă în același timp războiul”. De cînd și-a preluat noua sa funcție, generalul Taylor își exprimă pentru prima oară reticențele față de Khanh, ceea ce nu poate să nu pară semnificativ. De altminteri, Taylor pare mult mai sceptic decît la începutul misiunii sale: „În Vietnam, spune el, crizele nu sînt niciodată în întregime lichidate”.

Sergiu VERONA

ALEXANDRIA

Conferința arabă

Începînd de sîmbătă seara, șefii celor 13 state arabe întruniți la Alexandria dezbate problemele, numeroase și dificile, înscrise pe agenda celei de-a doua conferințe arabe la nivel înalt. Dacă prima conferință s-a mulțumit să traseze liniile directoare ale colaborării interarabe, actuala reuniune s-a aflat în fața sarcinii mult mai complicate de a concretiza hotărîrile din ianuarie, de a decide deci asupra conținutului și metodelor acestei colaborări, de a examina amănunțele ei. Iată de ce, de astă dată, dificultățile au fost mai mari și mai greu de depășit, conferința prelungindu-se mult peste termenul prevăzut.

După cum era și firesc, conducătorii statelor arabe au început prin a dezbate rezultatele îndeplinirii hotărîrilor precedentei conferințe, hotărîri care se refereau îndeosebi la problema palestiniană, în speță la problema folosirii apelor Iordanului. Conținutul raportului secretarului general al Ligii Arabe în această problemă nu este cunoscut; se știe însă că studiile asupra devierii afluenților Iordanului din Siria, Liban și Iordania sînt încheiate, proiectele puse, în linii generale, la punct, fondurile necesare parțial adunate. Nu ar rămîne deci decît să se înceapă lucrările. Dar țările direct interesate pun câteva condiții prealabile. Libanul declară că este gata să procedeze la construirea insta-

Maladiile generalului

Telegramele de presă care sosesc din Vietnamul de sud conțin în ultima vreme, pe lângă alte date cu privire la situația din această țară, și cite un buletin medical. Care e starea sănătății generalului Khanh? Problema pare a preocupa pe toți cei doritori să ia... pulsul vieții politice la Saigon, puls a cărui neregularitate a creat corespondenților un adevărat reflex profesional manifestat prin formula care încheie fiecare telegramă: „Situația se menține confuză”.

Saigonul, în căutare de rețete, furnizează surprize cvasicotidiene. *Le Monde*, cunoscutul ziar parizian, nota deunăzi: „Numele liderilor vietnamezi care se succed la putere se schimbă la Saigon zilnic, sau aproape zilnic”. Or, în acest perpetuum mobile, sănătatea generalului Khanh pare a juca un rol. Membru al unui triumvirat militar, generalul a deținut, a abandonat și deține din nou funcția de prim-ministru. Acum o săptămână, în această calitate, d-se declara la o conferință de presă că dispune, alături de o sănătate robustă, și de sprijinul cercurilor politice, religioase și militare din Vietnamul de sud. În aceeași zi, Partidul Dai Viet pornea atacuri vehemente împotriva premierului, armata trăgea în budiști, catolicii îl acuza pe generalul Khanh că-i sprijină pe budiști, iar unități ale diviziei a 7-a și ale diviziilor blindate erau puse sub su-

praveghere, deoarece apăruse bănuiala că ar fi influențate de către reprezentanți ai Partidului Dai Viet. A doua zi, premierul Khanh părăsea Saigonul plecînd în stațiunea de odihnă Dalat. Triumviratul devenea duumvirat, guvernul provizoriu căpăta un premier interimar, iar conducerea efectivă nu se știa cui aparține. Plecarea întempestivă a generalului Khanh din Saigon a deschis seria buletinelor medicale. Cercurile oficiale din capitala sud-vietnameză arătau pline de îngrijorare că generalul s-a retras de la conducere întrucît este bolnav. La insistența ziariștilor se putea afla — prin bunăvoința acelorași cercuri oficiale — și natura maladiei generalului: dl Khanh era... răcit. Corespondentul postului de radio Londra, ducîndu-se la președinția Consiliului de Miniștri printre gloanțele care șulerau pe străzi în direcția demonstrațiilor, obținea amănunte în plus: generalul suferea de o răceală... rebelă.

Un alt moment în evoluția maladiilor d-lui Khanh l-a constituit conferința de presă a doctorului Nguyen Xuan Oanh, fost profesor la Universitatea Harvard din S.U.A., fost ministru de finanțe și devenit pe timp de câteva zile prim-ministru interimar. Întrebat de boala generalului, dl doctor (în științe economice) Oanh a schimbat vechiul diagnostic și a declarat (citez telegrama ziariștilor Malcolm Brown, corespondent la Saigon al agenției americane Associated Press): „Cu privire la natura maladiei generalului Khanh pot spune că e foarte bolnav; poate mai mult mintal decît fizic. După părerea mea el va avea nevoie de o perioadă îndelungată de tratament

medical”. Cît de îndelungată? Asta nu a mai precizat premierul interimar. În schimb, un răspuns direct l-a dat chiar generalul suferînd. El a revenit tot atît de întempestiv pe cît plecase, s-a reinstalat la Saigon și și-a reluat atribuțiile de prim-ministru. Tot agenția Associated Press ne-a furnizat o relatare a primei întîlniri între general și ziariștii străini din Saigon după reluarea activității d-lui Khanh: „Generalul oferea o figură bronzată, dar nervoasă. Crispat, s-a apropiat de gazetari și a zîmbit forțat. — Dacă mă întrebați de sănătate, vă pot răspunde că mă simt foarte bine, a declarat domnia-sa. Apoi, cu o ușoară ezitare a adăugat: — Nu, nu mă simt prea bine!”.

Satisfăcut că, în felul acesta, a furnizat, în sfârșit, o informație clară, generalul Khanh a pornit, în zilele următoare, o sănătoasă activitate guvernamentală. Prima măsură pe care a anunțat-o a fost aceea că a primit și acceptat demisiile tuturor înalților demnitari din guvern care sînt ofițeri, inclusiv propria sa demisie. Dar, a precizat premierul, absolut toți rămîn pe loc. Pe de altă parte, generalul Khanh a anunțat crearea de către el a unui comitet al înțelepților care — sub președinția sa — să elaboreze planuri pentru un nou guvern.

Ziariștii străini acreditați la Saigon au relatat cu fidelitate toate aceste fapte. Singurul lucru pe care — pentru prima dată după mai multe luni — au socotit inutil să-l mai facă, a fost să-și încheie telegramele de presă cu obișnuita lor frază în care era vorba de confuzie...

L. SĂRAȚEANU

lațiilor necesare devierii cursurilor râurilor Hasbani și Wazani de pe teritoriul său, dar că armata sa nu este suficient de puternică pentru a asigura securitatea operațiunilor. Invocând motive similare, Siria și Iordania doresc să obțină din partea Ligii Arabe subsidii pentru întărirea armatelor lor (Siria pretinde importanta sumă de 200 000 000 lire sterline).

În acest mod, aspectele militare ale problemei au apărut pe primul plan al dezbatărilor și nu este un secret că ele sînt, dintre toate, cele mai dificile. În ce constau? Proiectele arabe de folosire a apelor Iordanului sînt concepute ca o replică la planurile israeliene de deviere a unei părți a apelor Iordanului pentru irigarea pustiului Neghev. Liderii arabi consideră că, într-o anumită fază a lor, lucrările din cadrul planului arab ar putea atrage o ripostă militară din partea Israelului. Cel puțin aceasta este interpretarea pe care ei o dau unora din declarațiile conducătorilor israelieni.

Participanții la conferința de la Alexandria au găsit necesar să dea prioritate acestor probleme. Soluții care să satisfacă o diversitate atît de mare de interese specifice, rezultate din caracterul diferit și adesea contradictoriu al regimurilor și orientării celor 13 țări arabe par, deocamdată, greu de găsit. Potrivit influentului ziar egiptean *Al Ahram*, raportul generalului Ali Ali Amer, șeful comandamentului arab mixt, prezentat conferinței, oferă ca soluție coordonarea foarte strictă a armatelor țărilor arabe și investirea acestui comandament cu dreptul de a dispune transferarea de trupe dintr-o țară în alta. Aceasta ar presupune întărirea dispozitivelor militare ale unor țări mai slabe cu trupe dintr-o țară mai puternică, desigur, în primul rînd, cu trupe egiptene. În contextul acutelor divergențe de ordin general dintre Siria și R.A.U., al reziduurilor care persistă, în ciuda unei îmbunătățiri evidente survenite în ultima vreme în relațiile iordano-egiptene, al poziției specifice pe care Libanul o ocupă în lumea arabă, se consideră că țările interesate nu se vor arăta dispuse să accepte dizlocarea de trupe egiptene pe teritoriile lor. Ziarul amintit afirmă că în atenția conferinței se află un număr de cinci propuneri referitoare la această problemă. Președintele Nasser, scrie *Al Ahram*, a atras în mai multe rînduri atenția delegațiilor la conferință asupra necesității definirii obiectivelor specifice care trebuie urmărite. „Ne învîrtim într-un cerc”, a avertizat el.

Conferința a consacrat trei zile discutării problemelor militare. Or, agenda este mult mai cuprinzătoare. Rezultă că celelalte probleme nu vor putea, probabil, beneficia de o examinare atît de amplă, deși soluțiile s-ar putea găsi mai ușor. Pe de altă parte, se atribuie o deosebită importanță întîlnirilor bilaterale între conducătorii arabi. Ele au prilejuit căutarea unor căi de rezolvare a diferendelor dintre țările arabe și de limpezire, în continuare, a atmosferei arabe. Subiectul cel mai frecvent al întrevederilor bilaterale a fost problema yemenită (care, din cauza opoziției Arabiei Saudite, nu și-a găsit, pînă la urmă, loc pe agenda conferinței). Judecînd după relatările presei arabe și ale agențiilor telegrafice (în lipsa unor comunicate oficiale), punc-

tele de vedere ale părților interesate nu s-au apropiat în mod sensibil. Arabia Saudită refuză să-și ia vreun angajament de a înceta sprijinul acordat elementelor regaliste în lupta lor împotriva regimului republican din Yemen. Citind surse bine informate, agenția *France Presse* afirmă că emirul Feisal al Arabiei Saudite ar fi propus un plan propriu de soluționare a problemei yemenite, care pretinde însă lichidarea regimului republican și înlocuirea sa cu un guvern de tranziție care ar cuprinde reprezentanți ai forțelor republicane și ai monarhiștilor. Pentru mulți observatori, scrie *France Presse*, condițiile puse de Arabia Saudită par să fie greu de acceptat.

Rezultatele definitive ale conferinței de la Alexandria vor fi cunoscute în curînd, permițînd o evaluare mai exactă a caracterului înțelegerilor realizate și a divergențelor care mai există.

I. MANEA

NICOSIA

Moment critic

Reintors la Washington după tratativele de la Geneva cu reprezentanții Greciei și Turciei și după întrevederile de la Londra cu ministrul de externe britanic, Butler, Dean Acheson, însărcinat cu o misiune de mediere în problema cipriotă, a declarat zărilor că tratativele duse de el „nu au eșuat”, dar nici nu au îngăduit atingerea obiectivului urmărit. După părerea sa situația continuă să rămînă „foarte critică” și „războiul poate izbucni în orice moment”. Evitarea vărsării de sînge în Cipru pentru o anumită perioadă de timp ar permite însă, potrivit spuselor lui Acheson, rezolvarea crizei cipriote. Deși l-a elogiat pe Dean Acheson pentru eforturile depuse „în vederea căutării unei soluții onorabile și pașnice” în problema cipriotă, președintele Johnson a remarcat și el la ultima sa conferință de presă din 5 septembrie că „situația din Cipru este încă plină de primejdii”.

În fapt, propunerile americane de mediere cunoscute sub numele de „planul Acheson” au fost respinse atît de Grecia cit și de Cipru. Încercarea de a prezenta poziția Greciei ca fiind mai nuanțată, mai puțin intransigentă, apare, în lumina ultimelor evenimente, ca o simplă speculație. Planul Acheson prevedea unirea Ciprului cu Grecia (Enosis) în următoarele condiții: a) Grecia urma să acorde „compensații” Turciei, cedîndu-i insula Castellorizon; b) să se acorde Turciei o bază militară în Cipru; c) să fie create în Cipru două cantoane cipriote turcești sub administrație cipriotă-turcă. De la bun început, aceste condiții au fost respinse de guvernul grec, fapt recunoscut și de Acheson. Totuși este demn de remarcat că S.U.A. și Anglia, care acum cinci ani se pronunțau categoric împotriva ideii unirii Ciprului cu Grecia,

abordează acum problema de pe alte poziții. Observatorii politici vîd în aceasta o încercare de anulare a politicii de neutralitate dusă de guvernul cipriot și de atragere directă a Ciprului, pe această cale, în cadrul alianței atlantice.

Un moment important în activitatea diplomatică desfășurată de guvernul cipriot în ultima vreme îl constituie, fără îndoială, vizita președintelui Makarios în R.A.U. și întrevederile pe care le-a avut cu președintele Nasser. Vizita lui Makarios în R.A.U. sublinia *France Presse*, poate fi considerată drept un succes politic pentru conducătorul cipriot. În legătură cu aceasta, anumite afirmații, potrivit cărora Grecia ar fi fost nemulțumită de inițiativa guvernului cipriot, au primit o dezmințire clară din partea guvernului de la Nicosia. „Niciodată guvernul grec nu și-a exprimat părerea că guvernul cipriot nu ar avea dreptul să ia inițiative politice”, a declarat la sosirea sa la Atena pentru tratative ministrul afacerilor externe al Ciprului, Kyprianu. Cercurile oficiale grecești, relate *France Presse*, au înregistrat cu satisfacție promisiunea de ajutor a R.A.U. în cazul în care Ciprul ar fi atacat. Iar într-un mesaj personal trimis de primul ministru grec, Papandreu, arhiepiscopului Makarios, se afirma că guvernul cipriot este liber să ia orice inițiativă politică pe care o consideră utilă, cum ar fi, de pildă, „ducerea de tratative cu guvernele țărilor care pot să-l ajute”.

În ultimele zile, tonul declarațiilor făcute la Atena, Ankara și Nicosia s-a înăspriț mult. De pildă, premierul turc Ismet İnönü, într-un discurs rostit la 3 septembrie, a avertizat că sprijinul acordat de Grecia președintelui Makarios al Ciprului „poate duce la un război între Grecia și Turcia”, adăugînd că dacă va izbucni un război între cele două țări, „insula Cipru va constitui doar o mică parte a imaginii generale”.

Premierul grec Papandreu, în cuvîntarea rostită la deschiderea Tîrgului de la Salonic la 5 septembrie, a avertizat la rîndul său: „Turcia trebuie să știe că dedîndu-se la amenințări și proiectînd un război, ea se va afla într-o izolare morală completă și va fi condamnată pe plan internațional”.

Lucrurile nu s-au oprit însă aci. La 5 septembrie, reprezentantul Greciei la Națiunile Unite a cerut convocarea de urgență a Consiliului de Securitate pentru a examina „agravarea rapidă a relațiilor greco-turce ca urmare a măsurilor ilegale și provocatoare luate de către guvernul turc față de grecii aflați în Turcia”. O zi mai tîrziu și guvernul turc sesizează Consiliul de Securitate, cerînd convocarea unei sesiuni la o dată cit mai apropiată pentru a examina situația din Cipru, cu referire la prezența militarilor greci pe insulă și la recentele măsuri economice luate de guvernul cipriot și calificate de Turcia drept „blocadă” economică împotriva populației cipriote de origine turcă. La 8 septembrie, la cererea guvernului turc, s-a întrunit și Consiliul N.A.T.O. „ca urmare a evoluției recente a crizei cipriote”.

Deteriorarea relațiilor greco-turce duce ziarul britanic *Observer* la concluzia că „orice șansă de a rezolva problema Ciprului în cadrul familiei occidentale”, așa cum ar dori-o Marea Britanie, Statele Unite, Turcia și însăși Grecia, dispăre rapid.”

N. POPESCU

SANTIAGO

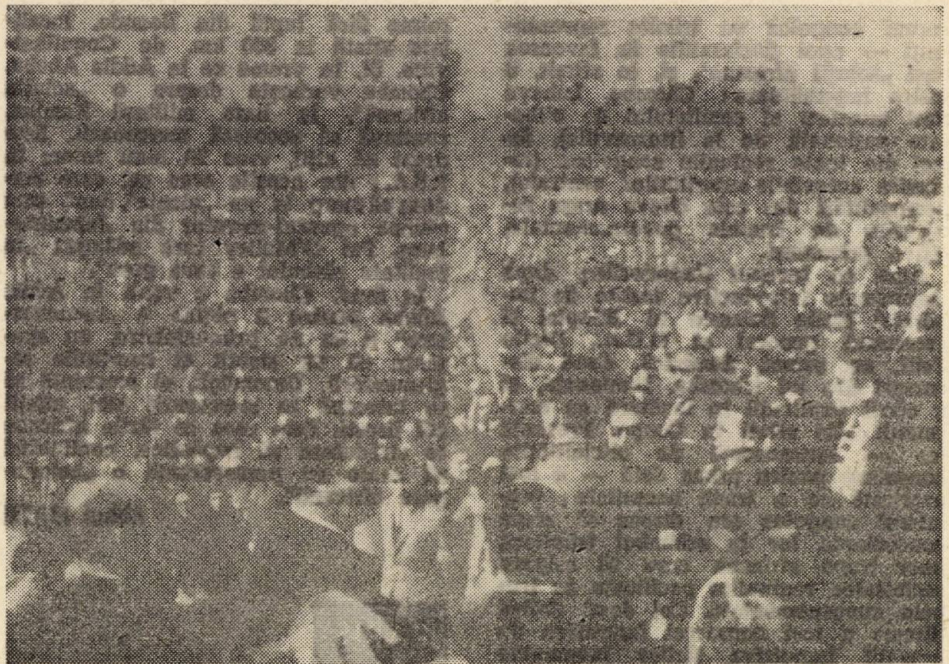
Semnificația
scrutinului

Pentru majoritatea comentatorilor politici, alegerile prezidențiale de săptămîna trecută din Chile au fost mai importante prin punctele de asemănare dintre programele principalelor coaliții de partide care s-au înfruntat cu acest prilej, decît chiar prin rezultatul lor. Într-adevăr, s-a remarcat faptul că cei doi candidați care au polarizat de fapt interesul alegătorilor — Allende, susținut de frontul de acțiune populară, și Frei, candidat al unui front creat în jurul partidului democrat creștin — au prezentat programe de guvernare asemănătoare în multe privințe, deosebiri constînd mai ales în ritmul de aplicare a reformelor.

Numeroși observatori ai unor ziare occidentale au subliniat că alegerile din Chile sînt semnificative pentru întreg continentul latino-american — („Chile votează pentru un întreg continent” — scria un săptămînal britanic, care observa că lupta se ducea între programe cuprinzînd reforme de structură, și că de la început se putea spune că „dreapta” a pierdut în Chile).

Allende, care a înregistrat un număr de aproape un milion dintre cele aproximativ 2.800.000 de voturi, preconiza reforme mai energice: naționalizarea minelor de cupru, a băncilor, înfăptuirea reformei agrare, adoptarea unor măsuri pentru combaterea corupției, modificarea legii electorale pentru extinderea dreptului de vot etc. Programul acesta a exercitat o influență certă asupra alegătorilor și faptul că Allende nu a obținut victoria poate fi explicat tocmai prin îndrăzneala reformelor propuse. J. Halcro Ferguson, expertul în probleme latino-americane al săptămînalului britanic Observer, scria după anunțarea rezultatului alegerilor: „Ceea ce-i tulbură și îi sperie pe chilenii moderați nu e altceva decît faptul că măsurile lui ar putea neliniști dreapta, determinînd din partea ei reacții drastice de represalii care s-ar putea solda cu vărsare de sînge”.

De aceste temeri ale unei anumite părți a corpului electoral a beneficiat candidatul democrației creștine — influent oricum într-o țară în care biserica catolică a constituit dintotdeauna un factor important. Victoria lui Frei (mai mare decît se așteptau comentatorii în preajma alegerilor) nu s-ar fi putut explica numai prin acești factori ci mai ales prin faptul că el s-a pronunțat împotriva regimului conservator. „Reforma agrară fără rezerve, fixarea unor salarii juste, echilibrul balanței comerciale, construcția masivă de locuințe muncitorești, activizarea și diversificarea economiei, sporirea substanțială a producției, suprimarea șomajului, stabilirea de relații diplomatice și comerciale cu toate țările lumii și integrarea statului Chile în Asociația comercială latino-americană” — acestea sînt, așa cum le rezumă agenția

Aspect de la unul din mitingurile ținute în timpul campaniei electorale din Chile.

France Presse, punctele esențiale ale programului lui Frei.

Ar fi, natural, prematur să se vorbească de eficiența programului anunțat de noul președinte înainte de adoptarea unor măsuri concrete pentru aplicarea sa. Frei a făcut cunoscute însă unele detalii: „Modernizarea agriculturii este problema-cheie a economiei chilene”, consideră el. (Circa 2.500.000 chileni trăiesc de pe urma muncilor agricole, însă venitul lor reprezintă, în medie, doar o treime din veniturile muncitorilor din industrie și doar a cincea parte din cît cîștigă minerii. 50 la sută din țărani chileni în vîrstă de peste 15 ani sînt analfabeți. Chile este obligat să importe anual produse alimentare în valoare de peste o sută milioane dolari — detaliu tragic dacă se ține seama de faptul că odinioară aproape jumătate din veniturile țării proveneau din exporturile de produse agricole.)

Președintele Frei a respins „pentru moment” naționalizarea minelor de cupru (dintre care cele mai importante sînt exploatate de companiile americane „Anaconda” și „Kennecott”). El a anunțat totuși un program care urmărește controlarea exploatării acestor mine și a valorificării produselor precum și a vînzării lor în străinătate.

Măsurile preconizate de noul președinte vizează de asemenea să dubleze în următorii șase ani producția de cupru, care în momentul de față se ridică la aproximativ 600.000 de tone anual. Pe lîngă aceasta, Frei intenționează să creeze noi centre de rafinare a minereului, astfel încît cuprul extras să fie prelucrat în întregime în țară.

În ce privește programul de politică internațională, noul președinte a anunțat că Chile „va rămîne la marginea marilor blocuri internaționale” dar că va colabora cu toate țările pentru rezolvarea marilor probleme și pentru menținerea păcii. Noul președinte a anunțat că va sprijini toate inițiativele în problema dezarmării și a interzicerii armelor nucleare și că va întreține relații diplo-

matice și comerciale cu toate țările lumii fără excepție. Frei va propune revizuirea acordurilor politice care angajează independența națiunilor latino-americane și consideră că pactele unilaterale de ajutor militar trebuie transformate în pacte multilaterale. În ce privește ajutorul din străinătate, președintele ales a declarat că după părerea sa Chile, fiind o țară în curs de dezvoltare, nu se poate lipsi de ajutor extern, dar creditele acordate în acest cadru trebuie folosite în mod judicios pentru a nu fi absorbite de scadențele datoriilor externe, așa cum e cazul în momentul de față.

Mircea IVĂNESCU

ADDIS ABABA

Soluție
africană?

Dacă primul ministru Chombe a dorit vreodată să apară ca un membru al colectivității africane, trebuie spus că el nu reușește să realizeze acest lucru la actuala sesiune a Organizației Unității Africane. Departele de reprezentare a întîlnirei colegiale în care un membru (Chombe) al unui grup (O.U.A.) să primească ajutorul necondiționat al colegilor săi — așa cum spera premierul congolez — reuniunea de la Addis Abeba prezintă, în mare, aspectul unei dificile runde de negocieri între două părți: țările africane și guvernul de la Leopoldville.

Cu toate acestea, trebuie să recunoaștem că apariția lui Chombe în fața O.U.A. a fost excelent regizată. Mai întîi incertitudinea — pînă în ajunul conferinței nu a fost sigur că gu-

vernul congolez va trimite reprezentanți — apoi declarațiile în favoarea unei „soluții africane”, și, în sfârșit, o sosire impunătoare: Chombe, Lubaya (fost membru al comitetului de eliberare națională de la Brazzaville), femei din toate regiunile congoleze (regiunile accesibile autorităților centrale), personalități din cele câteva orașe recucerite de trupele guvernamentale, cucerite prizonieri.

Apoi au început dezbaterile; după discursurile introductive rostite de împăratul Haile Selassie al Etiopiei și secretarul general al O.U.A., Diallo Telli, au urmat, duminică, două discursuri ale lui Chombe. Dimineața, el a oferit explicații în legătură cu mercenarii albi aflați în Congo. Prezența lor — recunoscută de oficialitățile congoleze pentru prima dată — a fost explicată ca o tristă necesitate; premierul congolez era dispus să ofere concedierea lor în schimbul trimerii unor trupe africane care să asigure securitatea regiunilor pacificate de trupele guvernamentale. Cel de-al doilea discurs a fost consacrat formulării de acuzații împotriva țărilor învecinate care i-ar sprijini pe răsculați: Congo (Brazzaville) și Burundi.

O condamnare a celor două țări Chombe nici nu spera să obțină. Principala idee tactică era conținută în primul discurs, dar spre nemulțumirea premierului congolez, baza discuțiilor nu a constituit-o nici o clipă ideea schimbului: mercenari contra trupe africane. Retragerea imediată a mercenarilor a fost indicată ca o condiție preliminară de către mai toți participanții la dezbateri, iar planurile (ghanez, malian, nigerian) conțineau în esență aceleași sugestii: încetarea focului, reconcilierea și constituirea unui guvern provizoriu, ținerea unor alegeri generale.

Se propunea, de asemenea, instituirea a două comisii: prima urma să supravegheze încetarea focului și modul în care se va realiza reconcilierea; a doua, ar fi urmărit evoluția relațiilor între Congo și țările învecinate. Nu mai rămânea decât să se cadă de acord asupra formulării acestor recomandări într-un proiect de rezoluție; în acest punct însă, dezbaterile au ajuns într-un impas.

Este tocmai ceea ce îi convine primului ministru Chombe care este evident ostil prezenței în Congo a unei Comisii de supraveghere. Dificultățile pe care le cunoaște sesiunea O.U.A. sunt legate în primul rând de această atitudine.

Intransigența premierului congolez îi face pe unii delegați la sesiunea O.U.A. să repete sugestia referitoare la contacte între delegați și reprezentanții răsculaților din Congo. Pregătit pentru această eventualitate, Cristophe Gbenye, liderul Comitetului de eliberare națională și șeful guvernului popular proclamat la Stanleyville, pe teritoriul ocupat de rebeli, se află de câteva zile la Addis Abeba.

În tot acest timp, în Congo situația nu a cunoscut modificări esențiale. Autoritățile centrale și-au consolidat stăpânirea asupra orașelor Albertville și Manono, în schimb situația în provinciile nord-estice a devenit nestabilă, iar răsculații par să-și fi început ofensiva spre Coquilhatville (de unde americanii și belgienii au fost evacuați); trupele guvernamentale s-au

retras fără luptă din Boende, localitate aflată la 300 km. de Coquilhatville. Și, în vreme ce la Addis Abeba, Chombe vorbește despre o „soluție africană”, la baza militară Kamina, continuă să sosească mercenarii. Este drept că alții, vreo 20, s-au întors în R.S.A.; dar aceștia erau cei care credeau că merg la un „picnic”, după cum spunea agentul-recrutor din Johannesburg, Pat O'Malley care adăuga: „în realitate războiul e ceva greu”.

În fond, Chombe a venit la Addis Abeba pentru a obține o „recunoaștere” a sa ca prim-ministru, cu speranța că va stabili el condițiile reglementării. Dezamăgit, el amenință să se întoarcă la mercenarii albi, aliații săi firești. Este ceea ce țările africane se străduiesc să împiedice, continuând să caute cu perseverență o „soluționare africană”.

Mihai MATEI

PARIS

Tot în stadiul preliminar

Săptămîna trecută, *Le Monde* consacrase întîlnirii celor trei prinți un editorial intitulat „Conferința laoțiană în pană”. „Conferința nu e în pană: încă n-a început”, rectifică vicepremierul Sufanuvong într-un dublu interviu pe care același ziar l-a solicitat premierului neutralist Suvana Fumma și liderului mișcării de stînga. „Trebuie mai întîi să discutăm între noi, declară și premierul, să găsim baze de acord, înainte de a ne întruni în mod oficial”. Efectiv, convorbirile celor trei încă nu sînt tripartite: schimburile de păreri continuă să aibă un caracter preliminar și să se desfășoare între premier și fiecare dintre ceilalți doi negociatori. Singura împrejurare în care toți trei s-au găsit laolaltă a rămas dineul oferit săptămîna trecută de ministrul de externe francez Couve de Murville.

În urma acestei întîlniri și în urma întrevederilor pe care demnitarii laoțieni le-au avut cu generalul de Gaulle — președintele a primit joia trecută pe premierul Suvana Fumma, vinerea trecută pe vicepremierul Sufanuvong și luni pe Boun Oum — unii observatori se întrebau dacă se va fi ajuns cumva la o oarecare netezire a terenului în vederea începerii conferinței la castelul La Celle Saint-Cloud. Întrebarea a rămas încă fără răspuns și, dacă atît premierul cît și liderul mișcării de stînga resping ideea de „pană”, nu e mai puțin adevărat că dificultățile persistă.

Unele din ele privesc chiar felul în care sînt reprezentate în momentul de față cele trei tendințe laoțiene. De la început se făcea remarcat decalajul între reprezentarea, la nivelul cel mai înalt, a neutraliștilor și a stîngii — și reprezentarea drepte. Nu este numai

o problemă de formă. Pe de o parte, pentru că absența de la tratative a generalului Fumi Nosavan, liderul grupării de dreapta, sau a generalului Ku-prasith Abbai, conducătorul puciului de la 19 aprilie, lasă loc presupunerii că s-ar putea ca aceștia să-și rezerve astfel libertatea de a călca la un moment dat acordul la a cărui elaborare nu vor fi participat, spunînd că nu-i leagă cu nimic. Pe de altă parte pentru că Boun Oum a încetat de a fi o personalitate reprezentativă: el s-a retras din viața politică încă din 1962, după acordul încheiat în Valea Ulcioarelor prin care se fixa componența guvernului de uniune națională. Premierul Suvana Fumma susține însă că el este purtătorul de cuvînt autorizat atît al poziției neutraliste cît și al drepte, Boun Oum și ministrul lucrărilor publice Sananikone asistîndu-l doar din partea acestei grupări („forțele de dreapta au trecut sub autoritatea mea”, „armata are încredere în mine și sînt împuternicit să vorbesc la La Celle Saint-Cloud în calitate de prim-ministru respectat și urmat de două tendințe din trei”). El protestează împotriva părerii, „în întregime eronate”, că ar fi devenit prizonierul drepte. Orice argumente sînt însă palide în fața adevărului simplu, verificat și răsverificat de experiență, că la negocieri este sănătos să participe și să se angajeze toți cei care dispun efectiv de putere.

Într-o expunere pe care a făcut-o — în prezența prințului Boun Oum — reprezentanților diplomați la Paris ai U.R.S.S., Marii Britanii (copresedinții conferințelor de la Geneva), Poloniei, Indiei și Canadei (membrii comisiei internaționale de control), premierul Suvana Fumma a expus principalele probleme asupra cărora se desfășoară convorbirile preliminare. Cea dintîi privește structura guvernului: o întoarcere la litera și spiritul acordurilor de la Geneva înseamnă restabilirea coaliției guvernamentale tripartite, dar propunerile premierului și ale grupării de dreapta tind să consacre faptul împlinit al schimbărilor ministeriale efectuate în urma puciului din aprilie. Cea de a doua este referitoare la soarta Văii Ulcioarelor: cererea inițială, ca formațiile Patet Lao să abandoneze pozițiile pe care le dețin în această regiune-cheie, a fost înlocuită de premier cu propunerea, despre care afirmă că este o mare concesie, ca Valea să fie neutralizată — ceea ce, în condițiile actuale, apare tot ca o soluție unilaterală avantajoasă. Acestor puncte de vedere, vicepremierul Sufanuvong le răspunde, nu fără temeii: „În ochii noștri, acordurile de la Geneva rămîn Carta fundamentală. Trebuie să se revină la tripartism și să se pună capăt ingerințelor americane. Atunci pacea va reveni și vom putea să aplicăm în sfîrșit convenția din noiembrie 1962 care prevedea demobilizarea forțelor armate ale celor trei tendințe”.

Se va realiza în viitorul apropiat o apropiere a punctelor de vedere? Ar fi de dorit. În orice caz întrevederile preliminare continuă, atîngînd uneori durate apreciabile: una din întrevederile Suvana Fumma-Sufanuvong a ținut dimineața întreagă plus o parte a după amiezii.

Paul CHARRIER

Paris, 8 septembrie

La 7 septembrie, la Blackpool s-a deschis cel de al 96-lea Congres anual al sindicatelor britanice (T.U.C.). Cei aproximativ 1 000 de delegați, reprezentând peste 8 000 000 de salariați britanici grupați în 182 de uniuni sindicale dezbat, pe baza rezoluțiilor pregătite în prealabil în cadrul conferințelor separate, problemele de politică externă și internă, precum și problemele actuale, economice și sociale ale Angliei.

CONGRESUL SINDICATELOR BRITANICE

Actuala ediție a Congresului trade-unionurilor capătă o importanță suplimentară deoarece ea precede cu puțin alegerile generale care trebuie să aibă loc în toamna aceasta în Marea Britanie. T.U.C. este, după cum se știe, un *membru colectiv* al partidului laburist britanic și în general discuțiile și rezoluțiile adoptate în cadrul reuniunilor sale anuale sînt considerate ca semnificative pentru opiniile și starea de spirit din rîndurile acestui partid. În multe cazuri, lucrările congresului — care, prin tradiție preced congreselor anuale ale partidelor politice — laburist și conservator — și-au exercitat influența asupra desfășurării întrunirilor acestora. (Cum a fost cazul acum cîțiva ani, cînd conducerea laburistă, în frunte cu defunctul Hugh Gaitskell, a fost confruntată cu unele luări de poziție categorice ale sindicatelor în favoarea dezarmării și unei politici externe mai diferențiate de cea a conservatorilor — și aceasta a determinat unele nuanțări în politica oficială a partidului laburist).

Congresul sindicatelor britanice, ca organism reprezentativ al unei secțiuni importante a opiniei publice britanice, ține să-și exprime punctele de vedere în problemele de primă urgență ale situației internaționale. El rămîne însă în primul rînd un organ sindical, și din această cauză, majoritatea rezoluțiilor propuse spre dezbatere se referă la problemele economice și sociale. Cum e cazul și cu partidul laburist, și în cadrul Congresului T.U.C. se manifestă luptele dintre diferitele tendințe ale conducerii laburiste — și aceasta explică de ce în anumite cazuri unele revendicări sau rezoluții cu un caracter radical sînt mult atenuate sau părăsite în documentele finale ale Congreselor. (Anul trecut, de exemplu, pentru a se putea impune unele rezoluții cu caracter economic — care au fost apreciate de presă drept „victorii ale aripii de stînga” — Congresul trade-unionurilor nu a mai păstrat în problemele politicii externe decît unele din rezoluțiile mai controversate).

Un fapt de interes istoric este că anul acesta T.U.C. se întrunește la centenarul primei Internaționale, al cărei Con-

siliu General și-a avut sediul la Londra și din care a făcut parte Karl Marx. T.U.C. însuși a fost întemeiat în 1868 și la întrunirea lui din anul următor a cerut tuturor sindicatelor britanice să se afilieze la Internaționala I, astfel încît Marx stătea alături de conducători sindicali britanici.

În ajunul deschiderii Congresului de anul acesta, toată lumea se aștepta ca Harold Wilson, liderul partidului laburist, să dea tonul campaniei electorale a partidului laburist, așa cum a procedat predecesorul său, defunctul Hugh Gaitskell, la congresul sindicatelor ținut înainte de alegerile generale din 1959.

Acest lucru era cu atît mai cert întrucît anul acesta nu va avea loc o conferință a partidului laburist, din cauza datei apropiate a alegerilor generale, și T.U.C. constituie cea mai importantă platformă de la care Wilson se adresează delegaților mișcării laburiste, formată în mare parte din sindicate.

În fond, salutul frătesc adresat de Wilson în numele partidului laburist este un apel către sindicate de a „nu răsturna barca”, adică de a nu insista prea stăruitor asupra revendicărilor privind salariile nici înainte de alegerile generale, nici, dacă rezultatul lor va fi o victorie laburistă, după alegeri. După cum se știe, conducătorii laburiști privesc mereu peste umăr spre așa-zisii „alegători nehotărîți”, cei un milion sau două de oameni ale căror voturi pot aduce victoria oricăruia din cele două partide principale, și pe care ei îi socotesc ca făcînd parte din grupurile cu venituri mijlocii. Ei sînt de părere că o acțiune muncitorească în momentul de față ar îndepărta pe acești oameni de partidul laburist.

Încă de pe acum, în cele două conflicte industriale în curs — între cei 65 000 muncitori portuari și patronii lor, și între cei 3 500 de tehnicieni de la televiziune și societățile independente de televiziune comercială — există divergențe de păreri în ce privește punctul pînă la care trebuie să se exercite presiuni asupra patronilor pentru a se obține concesiile în privința salariilor și condițiilor de muncă. Oficialitățile sindicale mai combative și majoritatea membrilor de rînd ai sindicatelor doresc să exer-

cite presiuni asupra patronilor din porturi și de la televiziune mergînd pînă la acțiuni greviste în scopul majorării salariilor, sau al îmbunătățirii criteriilor și condițiilor de muncă. Alții, însă, doresc să frneze acțiunea muncitorească în momentul de față, de teamă de a nu dăuna „imaginii laburiste”. Acest lucru este valabil chiar și pentru conducători sindicali cu antecedente de combativitate în vremuri „normale”.

Dar principiul „să nu răsturnăm barca” are un context mai adînc și mai permanent, întrucît atît Wilson cît și George Woodcock, secretarul general al T.U.C., sînt adepți fermi a ceea ce ei consideră a fi un sindicalism complet reorganizat și raționalizat care s-ar putea încadra în mod armonios într-o structură raționalizată corespunzător a capitalismului monopolist de stat. După părerea lor, este posibil și de dorit ca această colaborare între sindicate, patroni și stat să funcționeze — fără greve — prin comitete comune la toate nivelurile, și să existe planificare economică fără socialism.

Într-un interviu acordat recent unui ziar de duminică, Harold Wilson a declarat că este încurajat de sprijinul T.U.C. în campania sa pentru progresul tehnologic și pentru „o politică planificată a veniturilor care să-l însoțească”. Săptămînalul de orientare conservatoare *The Sunday Times* și-a exprimat părerea că „între conservatori și laburiști există o prea mică deosebire de atitudine” în ce privește „politica veniturilor” (eufemism pentru limitarea sau împiedicarea creșterii salariilor și eventual a profiturilor în scopul de a împiedica inflația și o înrăutățire a deficitului balanței de plăți). Aceasta din urmă, se afirmă, se agravează atunci cînd majorările de salarii duc la creșterea prețurilor mărfurilor britanice de export, și în consecință le fac să nu mai fie competitive pe piețele din străinătate.

Ministrul de finanțe Maudling și-a exprimat de mai multe ori nemulțumirea provocată de faptul că nici patronii, nici sindicatele nu colaborează suficient la realizarea obiectivului Consiliului pentru Dezvoltarea Economică Națională (organ

SOFIA 1964

- Tinerețea orașului
- „Inima de metal a Sofiei“
- Halterofili de trei tone

Emblema capitalei Bulgariei este marcată de următoarea inscripție semnificativă: „Sofia crește, dar nu îmbătrânește”. Timpul a învăluit în anonimat pe autorul acestor rânduri, dar dacă numele său s-a pierdut în negura vremurilor, gândul său a căpătat în zilele noastre o elocventă confirmare.

Că Sofia crește și nu îmbătrânește se poate constata de la primul contact cu capitala bulgară. Perimetrele au fost cu mult depășite. Pe harta orașului apar cartiere clădite pe locurile unde altădată erau fie cocioabe sărăcicioase, fie maidane pustii.

Tinerețea orașului se datorează transformărilor novatoare ce au survenit în anii puterii populare. 55 la sută din fondul locativ al orașului a fost renovat în cei douăzeci de ani de la eliberare. Varul proaspăt a înlocuit tencuiala înegrită a zidurilor, interioarele insalubre și întunecoase au cunoscut modernizări care le-au dat altă față.

O simplă comparație ajunge pentru a ne dezvălui ritmul în care se dezvoltă orașul: în 66 de ani burghezia a clădit 56 631 de locuințe; în ultimii 20 de ani s-au construit 59 341 locuințe.

Situată pe un platou înconjurat de munți, Sofia începe să-și sprijine tot mai mult marginile pe masivele împrejmui-

patronat de guvern): creșterea cu 4 la sută a productivității.

Conducătorii laburiști vorbesc și ei despre o „politică pentru creșterea planificată a veniturilor” și se afirmă că atât Wilson cit și Woodcock, și alți teoreticieni ai mișcării laburiste, sînt pentru o extindere pe scară națională a metodei tratativelor colective aplicată în mod normal la firme sau industrii individuale. Wilson și Woodcock sînt de părere că sindicatele trebuie să delege o parte mai mare a puterii lor centrului, adică T.U.C. Ei consideră că, întocmai cum organizațiile patronale își propun să se contopească într-o federație unică, structura sindicatelor trebuie adaptată la ceea ce numesc ei „tiparul industriei britanice”.

Una din marile probleme care vor fi examinate săptămîna aceasta la Blackpool este cum anume urmează să-și apere sindicatele dreptul la grevă.

Una din primele măsuri ale guvernului laburist, atunci cînd a venit la putere în 1945, a fost de a abroga legea din 1927 cu privire la conflictele sindicale, promulgată de conservatori pentru a înăbuși puterea sindicatelor după unica grevă generală din 1926.

După abrogarea ei, membrii sindicatelor britanice au considerat că sînt apărați de lege. Anul acesta însă, un proces devenit în prezent faimos sub numele de „Rookes contra Barnard” a provocat o foarte mare îngrijorare în mișcarea sindicală. Sentința a fost pronunțată în favoarea lui Rookes, care demisionase din sindicatul său și dăduse în judecată oficialitățile sindicale răspunzătoare de a fi convins pe patronii lui să-l concedieze, pentru a evita o grevă, întrucît tovarășii lui de muncă au refuzat să lucreze alături de cineva care nu făcea parte din nici un sindicat.

Și mai recent încă s-a dat o sentință similară împotriva oficialităților sindicale și, în ciuda asigurărilor ministrului muncii că guvernul nu are intenții agresive față de sindicate, Woodcock a exprimat teama sindicatelor că orice amenințare de grevă poate duce acum la darea în judecată a oficialităților sindicale.

În discursul rostit în fața Congresului T.U.C., George Lowthian, președintele T.U.C., a declarat: „Se poate ca nu toate grevele să fie rezonabile sau justificate, dar afirmîndu-și dreptul de a face grevă atunci cînd împrejurările o cer, mișcarea sindicală apără un principiu de cea mai mare valoare pentru toți oamenii din această țară — inclusiv detractorii noștri. Pe deplin conștient de ceea ce este în joc, declar absolut răspicat că nu se va permite nimănui să desființeze prin lege mișcarea sindicală sau s-o frîneze în desfășurarea activităților ei esențiale”. Lowthian a adăugat: „Nu am mari speranțe că soluția constă în a cere miniștrilor conservatori să acționeze. Remediul nostru trebuie să conste, desigur, în asigurarea revenirii la putere a unui guvern laburist”.

Mulți membri ai sindicatelor consideră că Woodcock greșește atunci cînd acceptă propunerea conservatoare de a se efectua o anchetă a guvernului în întreaga mișcare sindicală. De ce oare, se întreabă ei, să intervină guvernul în treburile noastre? Congresul ar prefera să se ocupe de propriile lui probleme; una dintre ele o constituie marile grupuri de muncitori nesindicalizați. În prezent, în țara în care au apărut pentru prima oară sindicatele, din aproximativ 20 milioane de salariați nu există decît 8 milioane de membri de sindicat afiliați

la T.U.C. Se pune de asemenea problema existenței a 180 de sindicate diferite și problema dacă mișcarea sindicală nu ar putea fi considerabil întărită prin contopiri și fuziuni ale sindicatelor mai mici în organizații mai mari. În sfîrșit, o altă problemă ridicată anul acesta la T.U.C. este faptul că, în ciuda importanței crescînde a așa-ziselor muncitori „cu gulere albe” — tehnologii din noile industrii automatizate și științifice — ei nu sînt în mod practic reprezentați în Consiliul General al T.U.C.

Desigur, cazul „Rookes contra Barnard” și urmările lui au subminat speranțele lui Wilson și Woodcock în deplina acceptare a teoriei lor cu privire la colaborarea dintre sindicate, stat și patroni, și profunda suspiciune a sindicatelor față de orice „politică a veniturilor” se oglindește în opt din rezoluțiile înscrise pe ordinea de zi inițială a congresului. Aceste opt rezoluții se ocupă de politica economică și de venituri și, în măsură diferită, proiectanții din industria de construcții mecanice, lucrătorii pe tărîm științific, funcționarii și — în modul cel mai hotărît — muncitorii din industria siderurgică, se opun restricțiilor asupra salariilor — chiar dacă va veni la putere un guvern laburist.

Trebuie reamintit însă că practica T.U.C. este ca marele număr de mișcări inițiale prezentate de sindicate individuale să fie contopite într-un număr mult mai mic de rezoluții unificate asupra cărora au loc dezbaterile și votul final. De aceea, înainte de deschiderea congresului au avut loc multe manevre. Consiliul General a încercat să convingă pe conducătorii sindicatelor care au prezentat rezoluții nu în total acord cu politica Consiliului General, sau direct o-puse acestuia, să le dilueze prin acceptarea unei mișcări unificate de compromis.

S-ar putea foarte bine ca aceasta să fie soarta mai multor rezoluții privitoare la apărare și la politica externă. Va fi interesant de văzut ce se va întîmpla cu propunerea puternicului sindicat mixt al muncitorilor din industria de construcții mecanice cerînd un boicot economic împotriva Africii de sud, cu apelul muncitorilor din industria tunului la recunoașterea Republicii Democrate Germane, și cu opoziția mecanicilor de locomotivă față de bazele de rachete Polaris și alte rachete din Marea Britanie.

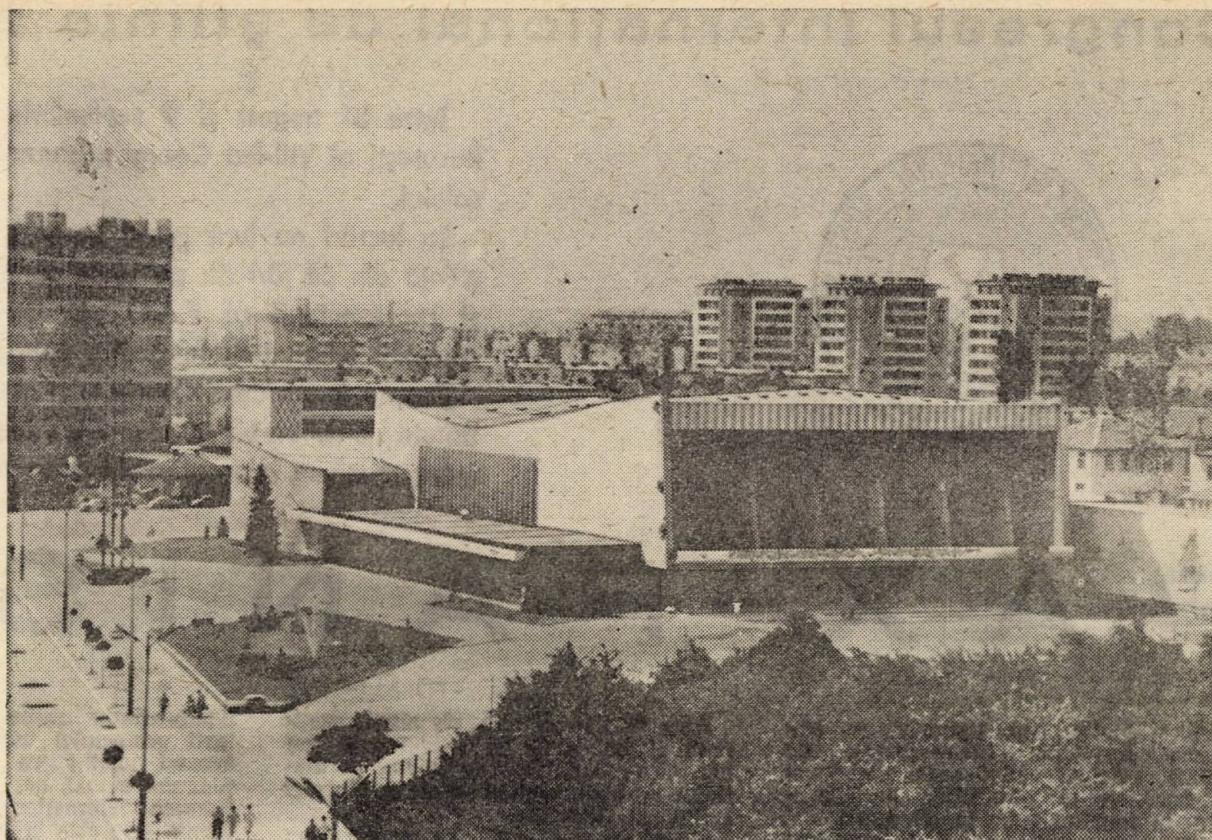
Muncitorii din industria de panificație au cerut congresului „să se opună reînarmării nucleare a Germaniei occidentale, indiferent dacă este efectuată prin intermediul forței nucleare multilaterale a N.A.T.O. ca un prim pas, sau dacă se folosește vreo altă metodă”.

Topitorii doresc ca Congresul să salute Conferința O.N.U. pentru comerț și dezvoltare, și ca guvernul britanic să înlătore barierele în calea comerțului Est-Vest, în timp ce tehnicienii din industria cinematografică și muncitorii de la televiziune își exprimă îngrijorarea față de creșterea investițiilor americane în Marea Britanie.

Mai mulți comentatori politici și-au exprimat părerea că acesta va fi „Congresul cel mai politic care a avut loc de ani de zile”. Chiar din prima zi a lucrărilor, tonul a fost dat de George Lowthian, președintele Congresului, care a cerut în mod expres intensificarea activității politice a sindicatelor, polemizînd cu susținătorii aripii de dreapta, partizani ai „depolitizării” — trade-uniorilor.

John GRITTEN

Londra, 8 septembrie

Unul din cele mai noi cartiere ale Sofiei.

toare. Întinzându-se spre Vitoșa și Liulin, orașul a început să urce pantele montane. Cine credea că în vechile cartiere Koniovița și Hagi Dimităr vor apărea cartiere moderne? Nici cei din Nadejda nu au sperat vreodată în transformarea atât de rapidă și radicală a cartierului lor. Și totuși, iată că arhitectura modernă a luat locul construcțiilor primitive. Betonul a înlocuit chirpiciul. Mahalaua prăfuită a cedat locul bulevardului asfaltat, bine întreținut.

Dar Sofia nu e numai tânără. Ea este și harnică. Capitala Republicii Populare Bulgaria, cu o populație de 800 000 de locuitori, furnizează o cincime din producția industrială a țării. Sofia deține 32 la sută din volumul construcțiilor de mașini, 39,1 la sută din industria chimică, 33,8 la sută din industria de celuloză și hirtie, 21,9 la sută din industria textilă.

Vizitînd în aceste zile capitala bulgară, discutînd cu locuitorii ei, am constatat că tinerețea ei nu este numai de ordin urbanistic. Firește, faptul că orașul crește, că suprafața spațiilor verzi s-a mărit de patru ori, că institutele de învățămînt superior pregătesc acum aproape 60 000 de studenți, toate acestea sînt de o deosebită importanță. Dar tinerețea am simțit-o în însăși viața oamenilor, în dorința lor de a pași către mai bine.

Am avut prilejul să vizitez cîteva întreprinderi în zilele cînd poporul bulgar se pregătea să primească sărbătorește pentru a douăzecea oară 9 Septembrie. Plecasem din țară sub impresia puternică lăsată de marea noastră sărbătoare și ajunseseam aici în pragul altei sărbători. N-am avut nevoie deci de acomodare și mi-a fost foarte ușor să descifrez sentimentele care animau poporul bulgar și care apăreau clar, răsfrînte ca într-o oglindă de cristal.

„Inima de oțel a Sofiei” este combinatul pe care localnicii îl numesc Kremikovți. Întreprinderea își datorește nașterea zăcămintelor de cărbune din vecinătate. Propriu-zis este o întreprindere metalo-chimică fiindcă în afara fontei care se prepară, aici sînt extrase din rezervele de cărbune circa 30 de produse chimice (benzol, piridin, antracen, naftalină, catran, smoală etc.).

Combinatul se întinde pe o mare suprafață. Construcția lui nu este încă terminată. Pînă în prezent sînt în funcțiune cinci uzine. Între ele s-au trasat legături de cale ferată, au fost create drumuri terestre și subterane pentru mașini. Terenul frămîntat cere constructorilor de drumuri să depună o muncă apreciabilă, să taie dealuri, să taluzeze, să construiască poduri.

Parcurgem distanțele uzinale cu mașina. Ne oprim în fața cuptorului de prelucrare a minereului de fier. Maistrul principal este Ivan Koțev. Regretăm că nu-l putem cunoaște. Este undeva pe scările înalte ale cuptorului, preocupat de buna funcționare a furnalului, care mestecă în dogoarea focului movilele de minereu și de cărbune. Înainte de a lucra la Kremikovți, Koțev a muncit la Pernik, de partea cealaltă a Sofiei, la primul combinat metalurgic bulgar. Nu peste multă vreme aici va intra în funcțiune și al doilea furnal. Cadre noi, tinere, se pregătesc să-l deservească. O situație similară este și la bateria de cocs. Acum intră în funcțiune a doua baterie.

În planul combinatului figurează crearea unei de aglomerare, a cuptoarelor pentru fabricarea oțelului și altor obiective. Nu le putem vizita deoarece ele sînt numai în stadiu de proiect, nefiind nici măcar trasate cu șanțuri sau cu linii pe teren. Treptat, treptat ele se vor înălța, completînd geografia combinatului.

Însoțit de inginerul-șef Todor Pașaliev de la fabrica de electrocare din Sofia, am făcut cunoștință cu mașinile sprintene, vopsite în roșu aprins, care ridică mari greutatea ca niște halterofili. Alinați, ca la începerea unui concurs, ne-au fost prezentați atleții: E.N. 101=600 kg; E.V. 676=1 tonă; E.N. 151=2 tone; E.V. 732=3 tone. O musculatură solidă de oțel garantează îndeplinirea cu succes a grelei munci pe care o au de îndeplinit aceste electrocare. Ele au împințit țara și au trecut și peste hotare, deși fabrica este în funcțiune abia de un an.

Cutreierînd marile hale observi că printre muncitori se află numeroase femei. Prin curte șoferițe mină cu viteză electrocarele. În hala de montaj, pe un pod rulant zărim o femeie lucrînd la macara. Cînd coboară din cabina ei zburătoare ne apropiem de ea și aflăm că o cheamă Ekaterina Kîrstova-Boteva. Vîrsta — 30 de ani; căsătorită. Copii — o fetiță de patru ani. A vizitat orașul nostru Corabia și se pregătește pentru o excursie în R.P. Romînă. E nerăbdătoare să plece în această călătorie și ne împărtășește bunele sale aprecieri despre Romînă.

— Eu am vizitat Uzinele „23 August” de la București și Uzinele „Tractorul” din Brașov, intervine inginerul-șef Pașaliev. Păstrez o amintire frumoasă a lucrurilor văzute. Rezultatele obținute de aceste întreprinderi sînt excelente.

Discuția noastră își lărgeste treptat cercul de participanți. Amintirile despre Romînă se împletesc cu discuții despre caracteristicile electrocarelor. E plăcut acest colocvîu în care simți nu numai dorința de a-ți împărtăși informații tehnice, ci și sentimente de caldă prietenie.

Constantin ȘIRBU

Congresul internațional de știința solului

Între 31 august și 9 septembrie a avut loc la București al VIII-lea Congres internațional de știința solului.

La lucrări au luat parte peste 1 200 oameni de știință din 66 țări de pe toate continentele, precum și reprezentanți ai F.A.O., ai U.N.E.S.C.O. și ai Agenției internaționale pentru energia atomică.

Despre importanța Congresului și problemele dezbătute ne-au vorbit numeroși participanți la această mare reuniune internațională a oamenilor de știință.

P A X - P A N I S

Acest motto, care figurează pe emblema Asociației internaționale de știința solului, sintetizează obiectivul fundamental al eforturilor participanților la reuniunea de la București.

„Din punctul de vedere al producției agricole — ne spunea prof. dr. R. BRACONNIER, președintele Centrului internațional pentru coordonarea cercetărilor în agricultură — solul are o importanță considerabilă. Există astăzi procedee care tind să obțină produse agro-alimentare fără sol. Aceste procedee au însă o aplicabilitate limitată. De aceea, cunoașterea solului este determinantă pentru orice proiect privind creșterea și îmbunătățirea producției de alimente. Această problemă preocupă toate țările. Pretutindeni se desfășoară cercetări care au acest obiectiv. Pentru ca cercetările să progreseze, pentru ca rezultatele să fie cât mai utile, ele trebuie să fie difuzate cât mai larg; între altele, și prin intermediul congreselor cum este cel la care participăm.

Asemenea reuniuni sînt în măsură să influențeze evoluția producției vegetale spre obținerea unor cantități tot mai mari de produse alimentare, mai ales în țările insuficient dezvoltate”.

Cum poate congresul să determine, în mod concret, creșterea producției agricole pe plan mondial? La această întrebare ne-a răspuns prof. N. R. DHAR, președintele Consiliului Științelor din India.

„Se știe că principala noastră sarcină este să obținem ridicarea gradului de fertilitate a solului — ne-a spus d-sa. Pentru a o realiza, trebuie să folosim îngrășăminte, dintre care cele mai eficiente sînt cele azotoase. Or, pe plan mondial producția acestora este deficitară — 10 milioane tone în raport cu necesarul de 250 milioane tone. De aceea, congresul și-a concentrat atenția, între altele, asupra folosirii substanțelor fosfatice și organice — ieftine și de mare eficacitate. Stabilirea celor mai potrivite căi pentru extinderea utilizării acestor substanțe reprezintă un aport concret al Congresului la sporirea producției de alimente pe glob”.

Această părere este, de altfel, susținută și de omul de știință american dr. M. B. RUSSELL, codirector al Stațiunii agricole experimentale a Universității din Illinois :

„Sînt convins că acest congres va avea rezultate importante. Există toate premisele pentru a ne face să credem că el va contribui la o mai bună cunoaștere a naturii solului, pentru a obține, pe această cale, o creștere a producției agricole pe plan mondial”.

Printre problemele situate pe primul plan al dezbaterilor a fost și aceea a hărții mondiale a solurilor, concepută ca un inventar complet al resurselor solului de pe întregul glob. În raportul asupra proiectului acestei hărți, omul de știință sovietic, prof. dr. V. A. KOVDA, directorul Departamentului de științe naturale al U.N.E.S.C.O., sublinia între altele :

„La recomandarea celui de-al VII-lea Congres internațional de știința solului, U.N.E.S.C.O. și F.A.O. împreună cu Asociația internațională de știința solului au preluat financiar, științific și

administrativ responsabilitatea executării proiectului hărții. Prima fază a acestei lucrări va necesita, conform planului actual, cel puțin 10 ani. Colaborarea internațională în acest domeniu este abia la începuturile ei. Este, prin urmare, deosebit de important că prezentul congres de la București discută problemele științifice, organizatorice și administrative legate de aceasta, pentru a asigura astfel așezarea pe o bază solidă a acestui mare proiect, care marchează începutul unei noi faze în dezvoltarea pedologiei și pentru ca el să aibă efectiv cel mai substanțial aport științific posibil și să aducă cele mai mari foloase pentru agricultura statelor membre ale Organizației Națiunilor Unite.

Acumularea și sistematizarea cunoștințelor științifice, care duc la o evaluare cantitativă a rezervelor de sol ale lumii luate în ansamblu, vor contribui la mărirea producției solului și va indica, în concluzie, aplicabilitatea metodelor de mărire a randamentului pe diferite soluri”.

RESURSELE GLOBULUI SÎNT SUFICIENTE !

Problemele fertilității solului, ale hărții mondiale a solurilor reprezintă două din direcțiile principale în activitatea pedologilor, care converg spre victoria luptei mondiale împotriva foamei.

„Personal, cred că resursele globului sînt suficiente pentru întreaga omenire, chiar dacă avem în vedere creșterea populației globului pînă la aproximativ 6 miliarde de locuitori în anul 2000 — ne-a declarat dr. L. BRAMAO, șeful Biroului de resurse mondiale ale solurilor al F.A.O. Pentru valorificarea acestor resurse, în afară de aspectele tehnice, tot așa de importante sînt problemele de natură economică, socială și educativă. De exemplu, pînă cînd agricultorii nu vor fi suficient instruiți în utilizarea mijloacelor noi și rentabile de producție, eficacitatea muncii lor va fi redusă. Și pînă nu vom avea un sistem internațional de echilibrare a surplusurilor cu lipsurile altor regiuni, va exista un permanent dezechilibru pe plan mondial. La aceasta m-am gîndit cînd am spus că putem face față nevoilor populației crescînde a globului”.

Eforturile oamenilor de știință, debaterile ample care au loc cu prilejul congreselor sînt, prin urmare, destinate unui scop practic, de însemnătate capitală.

„În domeniul științei solului — ne spunea dr. JIRI MACURA, șeful secției de microbiologie a solului, de la Institutul de microbiologie al Academiei de Științe a R. S. Cehoslovace — mai mult decît în alte domenii, cercetătorii sînt pătrunși de răspunderea pe care o implică necesitatea aplicării în practica agricolă a cercetărilor lor. Această răspundere, bine înțeleasă, potențează în mod simțitor munca de laborator”.

În legătură cu transpunerea în practică a rezultatelor cercetării științifice, specialistul francez, prof. dr. R. BRACONNIER, făcea următoarea remarcă :

„Cercetările cu caracter fundamental dezbătute în Congres, noile cunoștințe care devin publice cu un asemenea prilej sînt ulterior aplicate treptat în practică, în diferite țări, prin grija și străduințele organizațiilor naționale de specialitate. Este de remarcat faptul că în țările socialiste, cum este cazul Romîniei, aceste cunoștințe noi — rezultatele celor mai recente cercetări științifice — au un acces mult mai lesnicios, mai direct către practică, astfel încît ele pot fi aplicate mai repede și mai eficient”.

„Lupta împotriva foamei nu mai comportă probleme tehnice — consideră șeful serviciului pedologic al Tunisiei, ing. MOHSEN HAMZA. Aceste probleme au fost rezolvate. Important, în momentul de față, este să se creeze mijloacele materiale necesare. Personal, nu văd o cale mai bună decît aceea de a trece la utilizarea fondurilor destinate astăzi mijloacelor destructive în scopurile luptei împotriva foamei”.

Această idee este împărtășită și de prof. dr. N. R. DHAR : „Înfăptuirea dezarmării — spune d-sa — ar pune la dispoziție fonduri și mijloace care ar putea fi utilizate cu deosebită eficiență pentru dezvoltarea învățămîntului superior agricol, pentru extinderea cercetărilor, pentru creșterea producției de

îngrășăminte, pentru extinderea irigațiilor, pentru producerea de echipament, pentru lărgirea creditelor necesare agriculturii”.

APRECIERI

Alegerea orașului-gazdă pentru un congres de o asemenea amploare nu este niciodată rodul întîmplării. Stabilirea sediului reuniunii mondiale a pedologilor s-a făcut încă acum patru ani, la precedentul congres care a avut loc la Madison, în S.U.A., pornindu-se de la două considerente de bază.

Iată cum ne-a expus aceste considerente prof. dr. N. R. DHAR :

„Am avut prilejul să cunosc valoroasele cercetări ale oamenilor de știință romîni, ale căror lucrări le primesc cu regularitate. Acesta este unul din motivele pentru care am sprijinit cu entuziasm propunerea ca al VIII-lea Congres internațional de știința solului să fie organizat la București. Pe de altă

parte, am considerat foarte potrivit pentru reuniunea noastră acest oraș, capitala unei țări în care știința, industria și agricultura sînt în plin progres.”

perimentale și gospodării colective, am observat că acestea dispun de toate condițiile pentru sporirea producției, Ne-am putut da seama că guvernul romîn pune la dispoziția cercetătorilor toate mijloacele necesare pentru experiențe serioase și utile” (prof. O. T. ROTINI — Italia).

„Profilurile de sol care ne-au fost prezentate erau foarte bine pregătite și studiate (condiție indispensabilă pentru discuții fructuoase). Vizitele pe care le-am făcut la stațiunile experimentale s-au dovedit a fi de un mare interes” (prof. dr. Ph. DUCHAUFOR — Franța).

Felul în care s-au desfășurat lucrările — în condițiile create de comiteul romîn de organizare — a fost apreciat de numeroși participanți. Iată cîteva păreri :

„Organizarea a fost excelentă !” (dr. M. S. RUSSELL — S.U.A.). „Ca reprezentanți ai F.A.O., sîntem îndatorați guvernului dv. pentru a ne fi pus la dispoziție o instalație și o organizare splendide pentru congres” (dr. L. BRA-

Expoziția care prezintă diverse tipuri de sol din țara noastră, hărți și diagrame, lucrări științifice de specialitate de la noi și din alte 11 țări.

parte, am considerat foarte potrivit pentru reuniunea noastră acest oraș, capitala unei țări în care știința, industria și agricultura sînt în plin progres.”

Mulți alți participanți la Congres au ținut să ne împărtășească părerea lor despre activitatea de cercetare care se desfășoară în țara noastră și rezultatele ei practice :

„Vreau să subliniez impresia excelentă pe care a făcut-o asupra mea buna pregătire științifică a colegilor romîni. Am vizitat unele centre de cercetări și gospodării agricole colective și am remarcat că au un grad înalt de dezvoltare. Mi-au plăcut, de asemenea, competența și interesul de care se bucură cercetarea în domeniul metodelor de tratare a solului și aplicarea în practică a acestora” (prof. dr. R. TAVERNIER — Belgia).

„Oamenii de știință străini au petrecut zile foarte interesante din punct de vedere științific (și trebuie să remarc că romîni sînt foarte bine pregătiți în această privință). În cadrul vizitelor făcute la diferite stațiuni ex-

MAO). „Felicit gazdele și organizatorii romîni și le mulțumesc în numele U.N.E.S.C.O. pentru condițiile asigurate bunei desfășurări a acestei importante reuniuni științifice internaționale” (prof. dr. V. A. KOVDA).

„Congresul a fost perfect, totul a fost aranjat atît de minuțios, încît roadele eforturilor se pot vedea din plin” (ROBERT GRANT, de la Institutul Macaulay pentru cercetări în domeniul solului din Aberdeen, Scoția).

„Sincerele mele felicitări tuturor celor care au colaborat la organizarea Congresului, organizare care, după părerea mea, nu poate fi întrecută și merită elogiul cel mai mare” (prof. M. J. AMOR, Argentina).

„Sîntem profund impresionați de felul în care guvernul, poporul romîn și comitetul de organizare au asigurat succesul Congresului” (dr. P. BRUIN, directorul Institutului pentru fertilitatea solului — Groningen, Olanda).

Adrian COSTA

Al III-lea Concurs și Festival internațional „George Enescu“

**Compozitorul
Henri GAGNEBIN
(ELVEȚIA)**

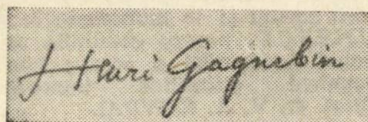
Îmi face mare plăcere să mă aflu la București pentru a treia oară, în calitate de membru al unuia din juriile concursului.

La venire, am călătorit împreună cu tineri din țări depărtate de România. Pe toți îi unea idealul comun al artei și încrederea lor în competiția de aici.

E trist că în acest an concursul este întunecat de pierderea marelui artist care a fost George Georgescu, regretat de toți. Funeraliile sale, emoționante, au făcut ca toată populația să aducă un minunat omagiu acestui mare senior al muzicii.

Dar viața trebuie să triumfe și, urmind exemplul lui George Georgescu, muzicienii tinerei generații vor ști să preia și să înalțe cât mai sus flacăra artei.

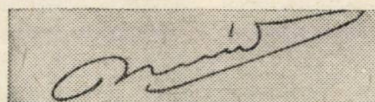
Concursul se anunță foarte bun. Tinerii și tinerele care se prezintă au depus o considerabilă muncă de pregătire. Cât despre membrii juriilor, aceștia nu au decât să descopere noi talente, demne de marele renume pe care și l-a câștigat concursul ce face cinstă Bucureștiului și întregii României.

**Compozitorul
Jean ABSIL
(BELGIA)**

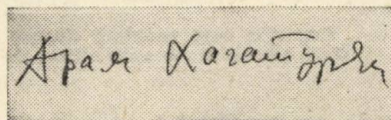
Concursul e impresionant pentru că aici, în sălile pline, se vede că publicul se interesează mai mult de muzică decât de virtuositate. Și când e vorba de un astfel de public, se poate vorbi cu adevărat de artă ca de un mijloc de stringere a legăturilor dintre popoare. Mișcarea muzicală din România câștigă încetul cu încetul o foarte mare importanță. Muzica populară începe să fie foarte apreciată în străinătate. Muzica simfonică, pe de altă parte, este urmărită de un public numeros și pasionat. Este explicabil de ce la București sunt trei orchestre simfonice, ca în puține alte orașe din lume. Marele concurs

internațional „George Enescu“, stârnește în rândul tinerilor un adevărat sentiment de emulație. Trebuie recunoscut că guvernul român îi ajută într-un mod foarte eficient, procurându-le profesori de elită și mijloace financiare pentru a-i sprijini în această muncă artistică ce necesită un efort imens. Sint convins că, și în acest an, concurenții români vor străluci în cadrul concursului Enescu.

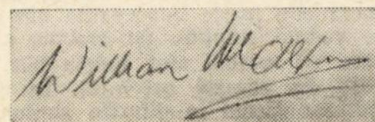
**Compozitorul
Aram HACIATURIAN
(U.R.S.S.)**

Sint bucuros că mă aflu pentru a treia oară la București, într-o țară frumoasă și apropiată, în care am mulți prieteni și elevi. Transmit un salut cordial cititorilor revistei *Lumea*.

**Cîntărețul
William McALPIN
(ANGLIA)**

Se pare că România e o țară fericită. Oamenii sint foarte prietenoși. M-a entuziasmat Muzeul satului românesc și doresc să-l vizitez din nou. Sint impresionat de splendidele săli de concert din București, pentru care invidiez publicul dv. Manifestările actuale de la București reprezintă pentru mine un bun prilej de a cunoaște muzica românească. La Londra l-am ascultat pe Menuhin, un mare promotor al muzicii lui Enescu. Aici însă e altceva, pot cunoaște mai complet spiritul dv., preocupările dv. Trimit poporului român cele mai bune urări pentru viitor, pentru prosperitate și pentru frumoasa dv. țară.

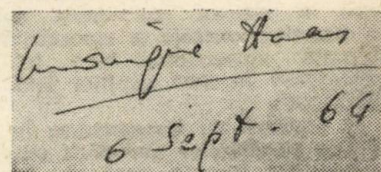
Pentru două săptămîni, Bucureștiul a devenit capitala muzicală a lumii. Tineri muzicieni din Europa, America, Asia și-au dat întâlnire la cel de-al III-lea Concurs și Festival „George Enescu“, a cărui reputație le prilejuiește afirmarea internațională.

Concursul și Festivalul internațional reprezintă o manifestare de cultură și artă care se înscrie pe linia acelor acțiuni de natură să contribuie la cunoașterea valorilor artistice ale popoarelor – iar prin ele să ducă la apropiere și prietenie.

Personalități participante la Festivalul „George Enescu“ au comunicat redactorului revistei *LUMEA*, Radu Varia, păreri și impresii despre România și despre Festival.

**Pianista
Monique HAAS
(FRANȚA)**

Principala caracteristică a Festivalului este faptul că are un profil definit, fiind legat de opera aceluiași compozitor. Și acesta nu e altcineva decât marele Enescu. La fiecare ediție reîntilnesc mari personalități care au participat și la edițiile precedente, ceea ce reprezintă o dovadă a aprecierii pe care ele o dau manifestărilor artistice de la București. Publicul e entuziast și entuziasmant. Organizarea, extraordinară.

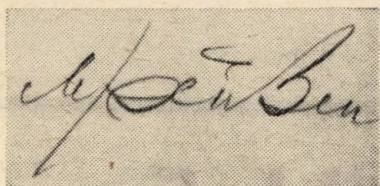
**Pianista
Magda TAGLIAFERO
(BRAZILIA)**

Inițiativa e minunată și renumele ei mondial cîntește România. Conducătorii acestei țări au înțeles că arta e un mijloc important de înțelegere între popoare. Trebuie să spun că e o mîndrie de neegalat pentru un concurs sau un festival să poarte numele lui George Enescu. Am cîntat adesea cu el. Era un prinț al arcușului, un mare pianist, o forță a naturii.

**Cîntărețul
Mark REIZEN
(U.R.S.S.)**

Cultura, știința, arta îmbogățesc, unesc popoarele; e cel mai frumos act al oamenilor de a-și împărtăși ce au mai bun. Aci ne reunește muzica lui Enescu. E un mare eveniment, care merită să fie salutat, un prilej de mare mîndrie pentru poporul nostru. Sint profund întristat de pierderea marelui artist George Georgescu, cu care împărtisem succesul acum 14 ani la București, și pe care așteptam cu multă nerăbdare să-l revăd.

Mă bucur să regăsesc minunatul București și să-i salut pe locuitorii lui și pe toți aceia care nu m-au uitat. Vă transmit cele mai bune urări.

Cântărețul
Kim BORG
(FINLANDA)

Festivitățile stau sub semnul muzicii marelui, nobilului compozitor George Enescu, care este pentru dv. ca Sibelius pentru Scandinavia. Oamenii, muzicienii veniți aici descoperă și redescoperă muzica românească. E o manifestare de mare prestigiu, de un tot mai mare prestigiu.

Compozitorul
Marcel MIHAIOVICI
(FRANȚA)

Transformările pe care le constat sînt gigantice. Totuși orașul își păstrează toate parcurile, grădinile, e plin de flori. E minunat!

Compozitorul
Gonzales MANTICI
(CUBA)

Concursul „George Enescu” are o mare importanță internațională pentru că reunește muzicieni tineri și celebriități mondiale sub semnul artei lui Enescu, geniul muzicii românești. De cînd sînt la București păstrez impresia puternică a muzeului ce poartă numele lui Enescu și resimt căldura, afecțiunea poporului român. Sînt încîntat de capitala dv. Un salut din partea poporului cuban, iubitului popor frate român!

Pianistul
Istvan ANTAL
(R. P. UNGARĂ)

Am avut bucuria să-l cunosc pe maestrul Enescu, să cînt cu el, — un mare om și un mare muzician. Manifestările care ne reunesc sub imperiul muzicii sale sînt de cea mai mare importanță, pentru că dau posibilitatea să se afirme noi talente reale ale muzicii și ne înlesnesc cunoașterea muzicii românești, a muzicii contemporane.

Conferința pentru folosirea pașnică a energiei nucleare

ENERGETICA NUCLEARĂ PROBLEMĂ CENTRALĂ

Actuala conferință ocupă un loc aparte în domeniul utilizărilor pașnice ale energiei atomice. Problemele puse în dezbatere cuprind numai o parte a acestui vast domeniu — problema centrală fiind energetica nucleară.

Cei 5000 de participanți din aproape 70 țări își desfășoară activitatea împărțiți în 42 de grupuri de lucru, cărora le sînt afectate 766 de referate. În plus, ei pot vizita o expoziție tematică organizată de 18 state și pot viziona circa 100 filme documentare de specialitate. Toate acestea reușesc să le formeze o idee cît mai cuprinzătoare și cît mai documentată asupra stadiului actual al problemelor dezbătute.

Nu întîmplător energeticii nucleare i s-a atribuit locul central la conferință. Omenirea va avea nevoie într-un viitor nu prea îndepărtat de noi surse masive de energie, care să ia locul celor clasice — cărbune, țiței, gaz natural — pe care le epuizare și avînd și alte multiple utilizări. Energetica nucleară, după 10 ani de existență — prima centrală atomoelectrică a intrat în funcțiune în iunie 1954 — a ajuns în stadiul cînd poate răspunde dacă poate înlocui sau nu energetica clasică.

În 1955, la prima conferință, domnea mult optimism și entuziasm. Au fost lansate planuri mari de construcție de centrale atomoelectrice.

În 1958, la cea de a doua conferință, optimismul și entuziasmul au fost înlocuite de o oarecare decepție. Apăruseră greutăți tehnice și economice neprevăzute. Energia electrică de origine nucleară era de cîteva ori mai scumpă decît cea produsă pe cale clasică. Entuziasmul din 1955 nu avea la bază date suficiente. Planurile au fost revăzute. Atenția s-a concentrat asupra construcției de centrale atomoelectrice de mică putere, experimentale și foarte variate ca tipuri. Acum multe probleme sînt elucidate. Viața a cernut diferite soluții, încercărilor rezistîndu-le în general 4 tipuri — trei tipuri care utilizează așa-ziii reactori termici și unul care utilizează așa-numiții reactori rapizi.

Primele trei tipuri se află într-un stadiu industrial destul de dezvoltat și ele prezintă soluția actuală a energeticii nucleare. Puterea electrică instalată în astfel de centrale este de ordinul milioanei de kW (fracțiuni de pro-

cent din puterea totală instalată). Nivelul tehnic atins permite să se treacă la construirea de unități mari, cu reactori care pot da o putere electrică de un milion de kW pe unitate.

Randamentele tind să se apropie de cel al centralelor clasice, iar costul kWh produs va fi, în multe cazuri, competitiv cu cel produs în ele. Rămîne deschisă problema care din cele trei tipuri este cel mai de perspectivă. Condiții economice diferite de la o țară la alta, dezvoltarea în unele țări cu prioritate a unor tipuri, fac ca pentru același tip de reactor indicii economici să difere de la o țară la alta. Specialiștii își iubesc propriile creații, pe care le susțin cu multă ardore. Uneori această afecțiune pentru un tip sau altul este întîrețută și de interese comerciale. Iată de ce este încă greu de ales între cele trei tipuri de centrale atomoelectrice cu reactori termici.

Centralele atomoelectrice cu reactori rapizi li se prezice un mare viitor, întrucît ele pot utiliza toate rezervele de combustibil nuclear, nu numai maximum două procente, cît pot utiliza cele cu reactori termici.

O serie de probleme tehnice aparte fac ca acest tip de centrale să fie încă în stadiu experimental, estimîndu-se că vor putea concura ca preț de cost pe kWh produs cu centralele cu reactori termici abia după 1975.

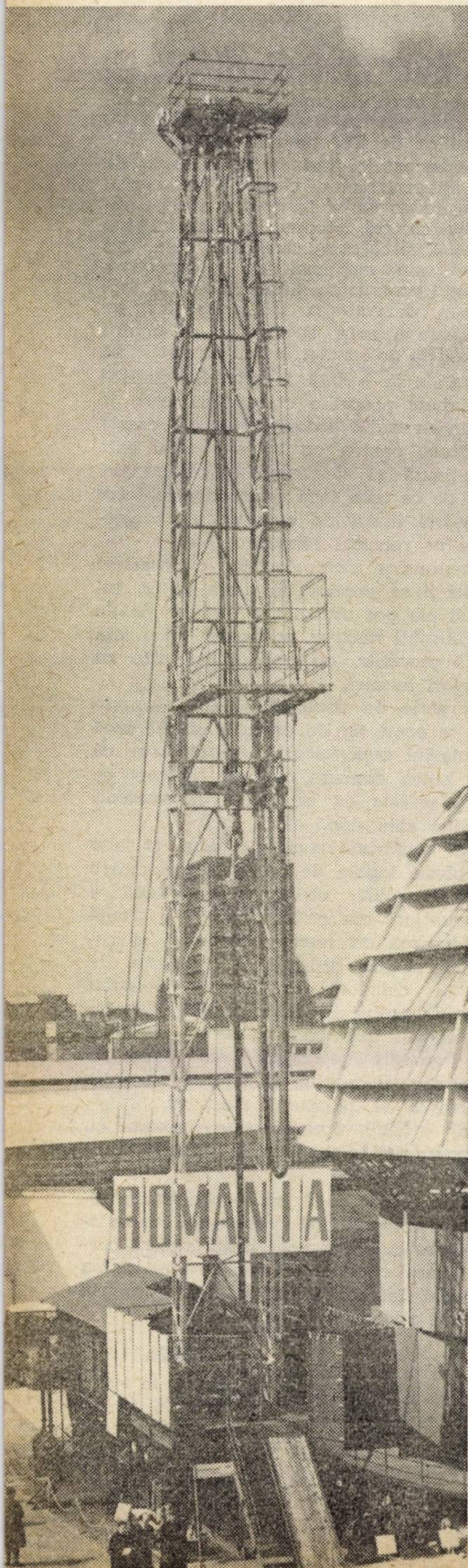
La conferință s-au dezbătut și alte probleme legate de energetica nucleară ca, de pildă, utilizarea complexă a reactorilor energetici, care pe lîngă producerea de energie electrică și calorică să fie utilizați în inițierea de reacții chimice. Un interes deosebit suscită problema transformării directe a energiei calorice produse în reactorii cu energie electrică. Au făcut o impresie deosebită reactorul sovietic Romașka și reactorul american SNAP, care produc această transformare cu termocuple la temperaturi foarte ridicate.

Deși este greu de spus care este reactorul energetic al viitorului, materiile prezentate la conferință creează certitudinea că energia nucleară ar putea înlocui într-un viitor energia produsă pe căi clasice.

Ion UDREA

inginer șef la Institutul de Fizică Atomică
Geneva, 8 septembrie

ROMÂNIA LA TÎRGURILE INTERNAȚIONALE

Cititorii lexiconului Hübner editat în 1727, cărora li se relatea că localitatea Cimpulung „are anual un târg cu renume mare, vizitat intens” de către comercianți din numeroase țări, nu ar fi putut să-și imagineze proporțiile și bogăția actualei „Expoziții a Realizărilor Economiei Naționale” din București. Și nici cititorii „Ghidului de Paris” din 1876 nu puteau bănuși că, după mai puțin de o sută de ani, pavilionul „sărăcăcios” ce-l avea pe atunci România în incinta Expoziției internaționale va fi înlocuit anual de zeci de pavilioane ale Republicii Populare Romine, numărul, varietatea, bogăția și frumusețea acestor pavilioane fiind un reflex fidel al ritmului actual de dezvoltare economică a României noi, socialiste.

Cifrele au însă un limbaj mult mai răspicat.

Dacă până la primul război mondial prezența țării noastre era marcată o singură dată din cinci în cinci ani, dacă între cele două războaie mondiale am participat în medie pe an la două expoziții internaționale — destul de sărăcăcios și în această perioadă —, iată cum s-a putut participa în anii puterii populare, într-un ritm sporit, an de an:

1950	1955	1960
6	9	19
1961	1962	1963
22	26	29

În numai 14 ani, între 1950 și 1963, frecvența de participare a Republicii Populare Romine a crescut de aproape cinci ori!

În întreagă această perioadă, am fost prezenți la 191 târguri și expoziții internaționale în 55 mari centre mondiale comerciale din 35 țări, pe aproape toate continentele lumii.

Această evoluție nu este însă numai de ordin cifric, nu numai cantitativă, ci reprezintă și o radicală modificare calitativă.

Era încă prin 1958, când, pentru prima oară după al doilea război mon-

dial, am participat la unul din târgurile internaționale din bazinul Mediteranei. Primul ministru al acelei țări își propusese să viziteze un număr de cinci pavilioane străine, printre care și pavilionul Republicii Populare Romine. Directorul pavilionului aștepta la intrare, spre a-l primi pe acest șef de guvern. Apropiindu-se de intrarea pavilionului R.P.R., primul ministru aruncă o privire în interior și exclamă: „Scuzați, am greșit! Vroiam să vizitez pavilionul României”. Zărise mașini-unelte, motoare, tractoare și alte mașini, utilaje și aparate și spectacolul exponatelor industriale îl contrariase. I s-a explicat că acesta era pavilionul României. Nu-i venea să creadă. El știa de o țară care etala la expoziții numai exponate de petrol, cherestea și cereale.

An de an, numărul participărilor noastre la târguri și expoziții internaționale creștea, cuprinzând noi și noi piețe din Europa, Asia, Africa, America de nord și America Latină, cu exponate din ce în ce mai numeroase, mai variate, cu un profil care reflecta continuu industrializarea țării noastre și progresul tehnic realizat, la nivelul tehnicii mondiale.

În anul în care am sărbătorit cu atita căldură și mândrie a XX-a aniversare a eliberării țării noastre, milioane de oameni ai muncii și sute de mii de tehnicieni și exponenți ai vieții economice din străinătate au ocazia să aprecieze sortimente și mai bogate de produse românești, într-un număr de târguri și expoziții crescut față de anul precedent.

În general, aceste manifestări internaționale sînt mai frecvente în lunile de primăvară și în cele de toamnă.

O altă caracteristică deosebit de interesantă a acestor târguri și expoziții internaționale este că în ultimii ani se tinde spre transformarea unor târguri generale în târguri tehnice, specializate pe una sau pe un număr restrîns de ramuri economice. Spre acest profil au evoluat târgurile de la Leipzig, Milano, Brno, Hanovra și altele, cu un foarte pronunțat profil tehnic-industrial; alte târguri s-au specializat și dedicat sectorului alimentar, de mobilă, de obiecte de uz gospodăresc, textile, artizanat etc. Desigur, în cazul participării la acest gen de târguri internaționale specializate întrecerea este mai accentuată, exigen-

Pavilionul românesc la Tripoli (Libia)

fele sînt mai mari, iar succesele obținute sînt cu atît mai meritorii.

Republica Populară Romînă și-a marcat cu deosebite succese prezența și la aceste tîrguri specializate, deoarece prin cadența vie a industriei noastre, prin tehnica înaintată, modernizarea continuă a proceselor de producție, prin calificarea și experiența sporită a muncitorilor, tehnicienilor și inginerilor romîni, țara noastră are posibilitatea să se prezinte cu mereu sporite sortimente de produse ale industriei noastre constructoare de mașini, ale industriei petrolului și chimiei, ale industriei lemnului, ale industriei ușoare și alimentare etc.

Realizările oamenilor muncii pe drumul industrializării țării sînt astfel puternic ilustrate și pe plan internațional în structura continuu îmbunătățită a exporturilor noastre, în profilul pavilioanelor țării din zeci și zeci de tîrguri și expoziții internaționale.

Cele aproape 200 de instalații, mașini, utilaje și aparate diferite cu care ne-am prezentat în 1963 la tîrguri din țări socialiste, țări în curs de dezvoltare și țări capitaliste industrializate, desigur că au oglindit uriașul progres realizat de economia noastră națională. La Milano, Brno, Bruxelles și Zagreb, instalațiile de foraj au atras deosebită atenție a celor mai calificați tehnicieni străini, precum și aprecierea și admirația lor pentru aceste realizări ale noastre.

În anul acesta, am fost prezenți în primul semestru la tîrgurile cu caracter general de la Tripoli, Osaka, Milano, Bruxelles, Casablanca, Göteborg și Poznań, la tîrgurile tehnico-industriale de la Leipzig și Budapesta, la tîrgul de bunuri de consum de la Frankfurt, la tîrgul zootehnic de la Padova și la tîrgurile de carte de la Varșovia și Londra.

La tîrgul de la Leipzig din primăvara acestui an, instalația de foraj 3DH—200 A a fost premiată cu medalia de aur și aprecieri deosebite au raportat de asemenea instalația de foraj T5OA, locomotiva Diesel-electrică, camionul „Carpați”, tractorul U 650, strungul

carusel și alte produse de seamă ale industriei noastre.

Vizitînd pavilionul R.P.R. la tîrgul internațional de la Tripoli, primul ministru al Libiei a felicitat România pentru „varietatea produselor prezentate... care reflectă realizările obținute de România în ultimii 20 de ani de dezvoltare economico-socială”.

Succese similare s-au înregistrat și la Milano, Göteborg, Bruxelles, Osaka, Casablanca, cu tot ce am prezentat la aceste tîrguri, cît și la celelalte amintite mai sus.

În cele patru mari întinderi ale lumii — Europa, Asia, Africa și America — vom fi prezenți și în sezonul de toamnă al tîrgurilor internaționale de la Zagreb, Brno, Leipzig, Plovdiv, Salonic, Londra, Viena, Helsinki, München și Belgrad, la Izmir, Tunis, Alger și Toronto, la tîrguri cu caracter general și la tîrguri cu caracter specializat.

Astfel, la Izmir expunem nouă tipuri de mașini-unelte, 37 tipuri de motoare electrice, utilaj de construcții și transport, tractoare, mașini pentru prelucrarea lemnului, armături diverse din fontă și oțel, grupuri electrogene, compresoare, diverse mașini și aparate de uz casnic și gospodăresc, agregate frigorifice de diferite tipuri, utilaje pentru extracția petrolului și machete de vase, cargouri și remorchere, rulmenți de 40 tipuri diferite, 18 tipuri de anvelope, o vastă gamă de produse chimice și farmaceutice, diferite produse petroliere de înaltă calitate, materiale diferite de construcții, sticlărie și faianță, hîrtie și papetărie, instrumente muzicale între care pianina de fabricație romînească, jucării și obiecte de artizanat. Acestea reprezintă doar sumar ceea ce prezentăm acelei piețe.

În Austria, țară dezvoltată din punct de vedere industrial, ne vom prezenta la tîrgul de toamnă de la Viena cu exponate și mai numeroase, și mai variate din sectorul de mașini și utilaje.

Astfel, se va adăuga o gamă largă de 20 exponate: variate piese de utilaj petrolier, machete ale instalației de foraj 3 DH a rafinării de la Gauthat, a unei linii de ciment și a unei

fabrici de acid sulfuric, după cum vor fi puternic reprezentate și sectoarele de textile, mănuși, confecții de blană, încălțăminte, confecții textile, îmbrăcăminte de protecție, tricotaje, sticlărie de menaj și faianță, textile artizanale, ceramică, instrumente muzicale, covoare orientale și romînești, discuri, hîrtie și papetărie etc.

Un număr de 21 produse petroliere și 34 sortimente de produse chimice și numeroase produse farmaceutice și de coloranți organici vor reprezenta sectorul nostru de petrol și chimie, după cum 35 piese de mobilă diferită și alte exponate de produse lemnoase vor ilustra bine și această ramură importantă a economiei noastre naționale. Sectorul agroalimentar va avea la dispoziție un număr de 70 diverse categorii de produse.

Profile similare, cu un conținut bogat și cu un puternic accent pe sectoarele de mașini și utilaje îl au și pavilioanele Republicii Populare Romîne de la tîrgurile de la Salonic și Alger — unde se deschide în această lună primul tîrg internațional al Algeriei libere și independente. Tot în Africa de nord, la Tunis vom participa cu un pavilion profilat la necesitățile acelei piețe, prezentîndu-ne pentru prima oară în această toamnă și la tîrgul internațional de la Helsinki după cum tot pentru întîia oară sîntem prezenți la tîrgul internațional de la Toronto în Canada, mare centru industrial și comercial în imediata apropiere a pieței S.U.A.

De curînd s-a deschis tîrgul internațional alimentar de la Londra. E un tîrg specializat. Unul dintre cele mai frumoase și răsunătoare succese l-a raportat pavilionul nostru, vitrină a stadiului de dezvoltare a industriei alimentare romînești, a potențialului de export al țării noastre. Vom participa în această toamnă și la un alt tîrg alimentar, de la München, la două tîrguri specializate în comerțul internațional de cărți și publicații, de la Belgrad și Frankfurt, după cum încă în cursul acestei luni, tot la Londra, vom fi prezenți și la tîrgul interna-

țional de artizanat, unde exponatele noastre, și în acest sector, vor oglindi îmbogățirea și înflorirea continuă și a artei populare din țara noastră.

O legitimă întrebare care se poate pune este următoarea: ce stă oare la baza acestor din ce în ce mai frecvente participări la târgurile internaționale, în ce „context” economic se află ele, care e în fond forța motrice ce stă la baza continuei modificări structurale a acestor participări sub raportul caracterului lor industrial tot mai pronunțat?

Câteva date statistice (exprimate prin indici) ne vor da răspunsul cuvenit (1950 = 100):

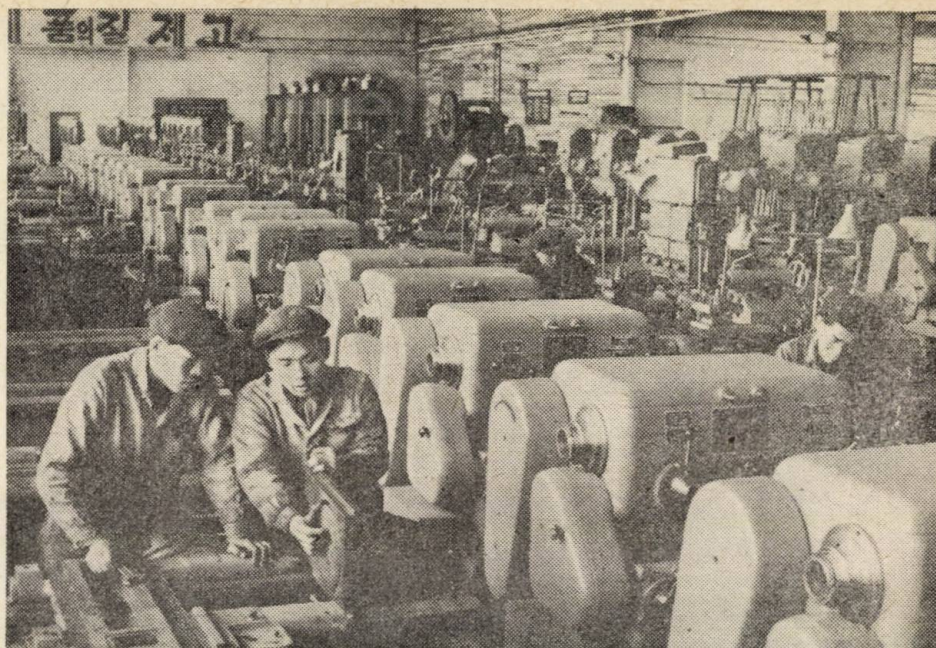
	1955	1959	1963
Volumul investițiilor	238	326	654
Producția globală industrială	202	293	503
din care, grupa A	217	342	621
Volumul comerțului exterior	194	225	425
Expoziții în străinătate	150	270	480

În ultimii ani investițiile au fost mereu sporite în toate sectoarele: economice, sociale și culturale. Producția globală industrială și în mod deosebit cea a industriei grele, în cadrul căreia construcțiile de mașini au raportat succese strălucite, a sporit de 11 ori, industria chimică de 13 ori, industria electrotehnică de 20 de ori etc. Aceste realizări au făcut posibilă participarea tot mai activă, cu o pondere crescândă în comerțul mondial, a țării noastre. În 1963 schimburile noastre comerciale cu străinătatea, incluzând peste 80 de țări, au atins un volum de 4,25 ori mai mare decât cel realizat în 1950, cu o continuă îmbunătățire a structurii sale. Astfel, în 1963, comparată cu 1950, ponderea în exportul nostru a mașinilor și utilajelor pentru producție a crescut de aproape 4 ori, cea a produselor chimice de peste 2 ori, a mărfurilor industriale de larg consum de peste 6 ori, iar ponderea în export a materiilor prime de proveniență vegetală și animală a scăzut la jumătate din ce era în 1950. (Anuarul statistic al R.P.R. 1964, p. 437).

Datorită dezvoltării multilaterale și complexe a economiei noastre naționale, Republica Populară Română poate deci să se prezinte cu încredere atât la cele mai pretențioase târguri internaționale tehnice, ca cel de la Milano, sectorizat strict pe ramuri industriale, cât și la târguri specializate pe ramurile alimentare, ca cel de la Londra, de mobilă cum este cel de la Lyon, de artizanat, de carte, de bunuri de larg consum etc.

În patru continente ale lumii, în acest an jubiliar, flutură drapelul țării noastre deasupra pavilioanelor R.P.R., care prezintă ceea ce au reușit să realizeze oamenii muncii din patria noastră în numai 20 de ani. Iar zecile de pavilioane ale „Expoziției Realizărilor Economiei Naționale” din București sînt o oglindă vie a drumului de viață nouă, socialistă, pe care pășește patria noastră.

Titus CRISTUREANU

Secția de asamblare a strungurilor de la Întreprinderea producătoare de mașini unelte Koosung.

IMAGINI DIN— COREEA SOCIALISTĂ

Suspendat între cer și pământ, pe bordul unui puternic avion cu reacție, călătoria spre Phenian îți trezește sentimente cu totul deosebite. Pornești la drum în asfințit, lași în urmă, în doar câteva clipe, panorama feerică a Moscovei în amurg, clădirea impunătoare a universității de pe colinele Lenin o mai zărești doar ca un mic punct și apoi, curînd, tainica imensitate siderală pune stăpînire pe tot ce te înconjoară. La Omsk schimbi ceasul cu trei ore înainte, la Irkutk îl vei schimba din nou cu alte trei ore pentru ca la Phenian să te găsești la amiaza zilei următoare, atunci cînd de fapt la București crainicul posturilor de radio adresează ascultătorilor „bună dimineața”, iar ceasurile deșteptătoare cheamă pe muncitorii din schimbul întâi la o nouă zi de muncă.

Cu o viteză de o mie de kilometri pe oră te depărtezi de soarele care apune dar pe care apoi îl regăsești după foarte puțin timp, în fața avionului, proaspăt, curat ca și zorile, născut parcă din apele întinse și liniștite ale Pacificului. Zbori ore întregi deasupra Siberiei de care te despart cînd o pulbere fină de nori, risipiți deasupra întinderilor nesfîrșite ale pădurilor și cîmpiilor de un verde aprins, cînd nori încruntați, plumburii, ce anunță acolo, jos, ploii sau furtuni. Și gîndul tău de călător prin aceste îndepărtate văzduhuri caută să restabilească itinerarul șerpuitor, plin

de peripeții pe care unul din cei mai vestiți călători ai veacului al XVII-lea, spătarul Nicolae Milescu, l-a străbătut de-a lungul a nenumărate zile și nopți.

La Irkutk, în inima Siberiei, ultimul popas al avionului nostru înaintea sosirii pe pămîntul coreean, aveam să întîlnesc o neașteptată și mișcătoare întîmplare: o fată cu ochii albaștri și părul blond, răvășit de puternicul vînt ce venea din împrejurimile Baikalului, stringea sub braț două cărți. Pe copertele îngrijit lucrate citeam în rusă numele lui Pușkin și Eminescu. Tania Samoilova, tinăra absolventă a Institutului de limbi străine din localitate, stăpîna celor două volume, îmi observă privirea și-mi răspunde surîzînd: „Îmi plac versurile, iar ei sînt poezii mei preferate. Port versurile lor totdeauna cu mine”. Era un omagiu, de undeva, de la mii și mii de kilometri depărtare, adus marelui poet căruia țara, în acele zile, îi comemora împlinirea a 75 de ani de la moarte.

O rulare prelungită pe pista de beton și motoarele puternice își opresc răsufierea. Sîntem la capătul călătoriei, la aproape 11 000 km depărtare de patrie, la Phenian. Peste 428 000 de bombe au căzut deasupra acestui oraș în timpul războiului pustiitor dintre 1950—1953. Cu o tenacitate și perseverență ce le este caracteristică, coreenii au lucrat și au reclădit din temelii Phenianul. De la aeroport spre centrul orașului, capitala R.P.D. Core-

ene te întâmpină astăzi cu străzi largi, străjuite de clădiri noi, cu 4 și 5 etaje, cu balcoane împodobite cu ghirle de flori și verdeață. Phenianul este însă înainte de toate un oraș industrial. Aici, pe malurile Tedonganului, ca de altfel în orice colț al Coreei de nord simți la fiecare pas ritmul impetuos al construcției socialiste. Numeroase uzine constructoare de mașini, fabrici textile, întreprinderi de materiale de construcții ca și marile combinate industriale de la Kansen, Fuan He și De An, care înconjoară ca un briu de foc, vesnic aprins, capitala R.P.D. Coreene, constituie expresia potențialului economic mereu crescând al țării.

Un ziarist japonez pe care l-am întâlnit în timpul șederii mele în Coreea îmi spunea: „Trebuie să recunosc, Coreea de nord nu mai este așa cum am cunoscut-o în trecut, numai o țară a dimineților liniștite, ci și o țară a unor mari înfăptuiri”. Colegul japonez avea într-adevăr deplină dreptate. Iar schimbarea remarcată de el își găsește explicația în eroismul acestui popor care sub conducerea încercată a Partidului Muncii din Coreea și-a descătușat milenarele energii, punându-le în slujba vieții noi socialiste.

În raport cu suprafața sa, Coreea de nord este fără îndoială una dintre cele mai bogate țări ale Asiei în ce privește resursele naturale. Specialiștii au identificat până acum 300 de mineuri dintre care 140 de o deosebită importanță economică. Rezervele de cărbune, de exemplu, sînt evaluate la 2,48 miliarde tone (antracit și huilă), în 1963 extracția de cărbune fiind de aproape 15 milioane tone. Rezervele de minereuri de fier sînt evaluate la circa 1 miliard de tone, acesta avînd un conținut de 40 la sută fier. Mari sînt rezervele de metale rare și neferoase, lista lor cuprinzînd printre altele uraniu, toriu, bariu, litiu, wolfram, molibden, cobalt, crom, aur, platină, argint, zinc, cupru, plumb.

Bogăției solului, subsolului și apelor Coreei (în apele marine care scaldă de o parte și de alta peninsula coreeană au fost identificate peste 120 de specii de pește, dintre care 50 de o deosebită valoare industrială) i se adau-

gă hărnicia și iscusința poporului coreean care, pentru prima oară după veacuri de crîncenă asuprire, stăpîn pe propria sa soartă a pornit să-și construiască țara pe noi și trainice temelii.

Industria țării se dezvoltă într-un ritm vertiginos. Anul trecut valoarea totală a producției industriale a crescut de 32 de ori față de anul 1946. Anul acesta industria Coreei de nord realizează numai în 28 de zile producția întregii Coree de sub ocupația japoneză, din anul 1944.

În fabricile și uzinele vizitate am văzut nenumărate mașini și agregate purtînd inscripția „Fabricat în R.P.D. Coreeană”. Erau mașini-unelte de cele mai diferite tipuri, de la strunguri, freze, raboteze, pînă la puternice prese hidraulice de 3 000 de tone sau macarale de 75 de tone. Erau camioane și autobuze, tractoare și locomotive electrice.

În timpul șederii în Coreea am făcut un îndelungat popas la marele combinat de oțel de la Kansen, din apropierea Phenianului, unde lucrează peste 11 000 de muncitori. Kim Don Yan, directorul general al combinatului, și Han Ghiu Fal, inginerul șef, absolvent al Institutului politehnic din București, mi-au vorbit despre munca colectivului acestei unități fruntașe a industriei grele coreene. Actul de

naștere al combinatului a fost de fapt anul 1953. Tot ceea ce a fost înainte a fost năruit de război. În 1957 planul combinatului prevedea o producție de 60 000 tone bluming. S-au produs 120 000 tone. Primul cincinal a fost realizat în numai doi ani și jumătate. În momentul de față combinatul produce 230 000 tone de oțel, 250 000 tone bluming, 300 000 tone laminate, 250 000 tone țevi, 5 000 tone cablu.

Aici la Kansen am avut prilejul să întîlnesc grupul de tehnicieni romîni care în cadrul acordului economic romîno-coreean lucrează la montarea unui modern laminor.

...De la cel de al 13-lea etaj al Palatului pionierilor, situat pe o înălțime din centrul Phenianului, privesc minunata perspectivă a capitalei coreene și a împrejurimilor sale. Coșuri fumegînde, macarale puternice, nenumărate schele, dau orașului o notă caracteristică. Peste tot se construiește. Se construiesc noi întreprinderi, noi școli și spitale, noi instituții de cultură, sute de blocuri de locuințe. Și imaginea este caracteristică întregii țări. Căci Republica Populară Democrată Coreeană înflorește an de an tot mai mult sub razele binefăcătoare ale soarelui socialismului.

Mircea MOARCAȘ

Phenian

Yemenul se trezește

Chiar și astăzi, la aproape doi ani de la revoluția yemenită, aspectul orașului Sanaa trădează vizibil vestigiile unui trecut nu prea îndepărtat și, din păcate, de tristă memorie.

Yemenul, odinioară bogat și puternic, „perla Peninsulei arabice”, a fost adus de imami, în veacurile din urmă, în situația unei țări care a lîncezit în mizerie și mizerie, a suferit de ignoranță și boli.

Imamul cîrmuia țara, fără a ieși, în mod practic, dincolo de zidurile palatului său ornamentat cu extravagantă și fără a se bizui pe curteni. Avea putere de lege doar un petic de hîrtie, încadrat de arabescuri pe care imamul scria cu propria sa mîină cuvintele „la bess” („nu obiectăm”).

Cînd cei care au săvîrșit revoluția au vrut să organizeze noul guvern, ei au constatat că în țară nu există nici o sută de yemeniți cu studii universitare. Le-a venit în ajutor Egiptul. Sovieticii i-au ajutat, de asemenea, construind pe litoralul Mării Roșii, în apropiere de Hodeida, un port. În trecătorile prăpăstioase ce duc de la Hodeida la Sanaa a fost construită prima șosea din Yemen.

Americanii acordă, de asemenea, ajutor guvernului republican. Ajutorul american este considerabil mai mic ca volum decît

ajutorul acordat Yemenului de țările socialiste, concretizîndu-se în special în construirea unei șosele de la orașul Taiz din sud pînă la Sanaa. S.U.A. finanțează, de asemenea, construirea unui sistem de irigații.

Ministrul de externe al Yemenului, Mohsen Sherry, care și-a făcut studiile la Universitatea din Dublin, a subliniat că țara sa tinde să promoveze politica neaderării la blocuri.

Dar principala grijă a Yemenului pe planul politicii externe a fost și este Marea Britanie, care continuă să considere republica drept principala primădie împotriva Federației Arabiei de sud. Nu este un secret pentru nimeni că regaliștii yemeniți sînt aprovizionați cu armament și muniții din șecitele situate la frontiera cu Yemenul care fac parte din protectoratul britanic Aden.

După ce observatorii O.N.U. au fost trimiși la frontiera care desparte Arabia Saudită de Yemen, în această regiune încordarea a început să scadă. În același timp însă s-a agravat la maximum situația la frontiera Yemenului cu Adenul unde nu există observatori ai O.N.U., deși trebuie să se recunoască faptul că regaliștii primesc sprijin prin ambele frontiere, indiferent dacă există sau nu acolo o misiune O.N.U.

Sherry a subliniat că republica dorește să stabilească relații de prietenie cu toți vecinii pentru a recupera timp și mijloace în vederea transformării Yemenului într-un stat modern.

„Noi sîntem pentru politica eliberării statelor arabe, promovată de Nasser. Avem însă într-o anumită măsură un alt program, a spus el. Principala noastră sarcină este de a trăi în pace și înțelegere cu vecinii. Dar toate încercările noastre de a reglementa relațiile cu englezii n-au dat nici un rezultat. Englezii nu vor să țină seama de fapte. Ei refuză să creadă că republica va trăi. La început ei aveau motive să nu creadă acest lucru; regimul era instabil, regaliștii erau în plină răzvrătire. Acum însă, la doi ani de la revoluție, ei ar trebui să înțeleagă că Yemenul trăiește și va trăi”.

Consiliul Consultativ numără 150 de membri permanenți, dintre care două treimi sînt aleși și o treime numiți. Viitoarea lui sesiune va începe în septembrie și va dura trei luni. Consiliul Consultativ reprezintă guvernul republicii în noua etapă a dezvoltării acestuia: este în curs un proces de consolidare a forțelor dezbinat anterior datorită rebeliunii regaliștilor.

Observatorii occidentali, dintre care mulți au vizitat tabăra regaliștilor, sînt unanimi în a recunoaște că revenirea imamului la putere este o iluzie nutrită doar de puțini oameni, și în special de cei care acordă regaliștilor ajutor din străinătate.

S. de GRAMONT

(Din New York Herald Tribune)

DISPUTĂ PE PIAȚA „AURULUI NEGRU”

- O miză uriașă: peste jumătate miliard dolari anual
- Defectele sistemului fifty-fifty
- Marile companii și lupta de ariergardă

● Media beneficiilor realizate de companiile care investesc în străinătate este de 13% din capital. Dacă societățile petroliere s-ar fi limitat la același procentaj la capitalurile investite în țările O.P.E.C., ar fi avut beneficii anuale de 300 milioane dolari. În 1962 ele au avut beneficii de 800 milioane dolari !

În vara anului 1960, pe piața petrolului din Orientul Mijlociu a survenit un element de tensiune. La 9 august, compania ESSO a anunțat reducerea prețurilor — cu 4 pînă la 12 la sută — la țițeiul extras în mai multe țări din regiune. După scurt timp, Shell, British Petroleum, Gulf și alte societăți care fac parte din consorțiul internațional, au comunicat măsuri asemănătoare.

Acțiunea, evident coordonată, repeta o manevră efectuată în anul anterior. Ea afecta, în mod direct și într-o măsură considerabilă, veniturile țărilor producătoare de petrol, ale căror redevențe erau calculate în raport cu valoarea țițeiului extras. Micșorînd arbitrar valoarea „aurului negru” exploatat în Orientul Mijlociu, noile prețuri reduceau automat și beneficiile de pe urma petrolului încasate de guvernele statelor din regiune, beneficii care creau și creează cea mai mare parte a venitului național în aceste țări. Beneficii care, în același timp, constituie aproape

singura sursă pentru obținerea valutei străine necesare finanțării dezvoltării economice.

Scăderea prețurilor din 9 august 1960 a fost picătura care a făcut să se reverse paharul nemulțumirii. Statele producătoare de petrol — țările gazdă, cum li se mai spune, — care încercaseră anterior, separat și zadarnic, să obțină modificări ale concesiunilor în favoarea lor, s-au hotărît să ia contramăsuri. Dar se păstra încă proaspătă amintirea guvernului Mossadik al Iranului. Acesta luptase singur împotriva consorțiului și, pînă la urmă, fusese răsturnat (în 1953). Statele producătoare de petrol au ajuns la concluzia că este necesar să adopte metode noi de luptă și, în primul rînd, să acționeze în comun.

După o lună, în septembrie 1960, la invitația Irakului, la Bagdad au sosit reprezentanții oficiali ai Iranului, Kuweitului — pe atunci avînd încă un statut colonial —, Arabiei Saudite și Venezuelei. (Aceasta din urmă, neafectată direct de reducerile de prețuri din august, era totuși interesată într-o acțiune colectivă anti-consorțiu, deoarece luase împotriva acestuia, cu doi ani înainte, unele măsuri privind majorarea impozitelor). S-a hotărît ca Irakul, Kuweitul, Arabia Saudită și Venezuela să-și coordoneze în viitor politica petrolieră pentru a găsi cele mai bune mijloace în vederea salvagărdării intereselor lor legitime, „atît ale fiecărui stat în parte cît și ale tuturor laolaltă”, după cum se specifica în rezoluția Conferinței. Iar pentru a atinge acest scop, guvernele statelor amintite au înființat Organizația țărilor exportatoare de petrol.

...Așa a apărut, acum patru ani, O.P.E.C.

Unii reprezentanți ai companiilor din consorțiu au întîmpinat cu remarci ironice crearea organizației. Alții și-au dat seama de potențialul ei și au exercitat presiuni. Dar, în ciuda adversităților, O.P.E.C. a mers înainte, urmărită cu atenție și simpatie de opinia publică din Orientul Apropiat și Mijlociu. În ianuarie 1961 a fost convocată la Caracas cea de-a doua sesiune a sa, la care parti-

cipantii au lărgit sfera preocupărilor, discutînd nu numai efectele reducerii prețurilor din august 1960 dar și problema sporirii cotei țărilor gazdă din veniturile rezultate în urma exploatării țițeiului. Organizația a început să abordeze problema concesiunilor petroliere în ansamblu, chestiune discutată și la conferințele petrolului arab organizate în acel timp. Prestigiul O.P.E.C. era în evidentă creștere. La sesiunea din Caracas, Qatarul a cerut, și i s-a aprobat să devină membru.

Următoarea conferință a avut loc, în același an, în octombrie-noiembrie, la Teheran. Ea a examinat din nou problema luptei pentru sporirea beneficiilor țărilor producătoare și, după analiza rapoartelor experților tehnici, a ajuns la concluzia că principiul „50%—50%” (fifty-fifty) de repartizare a veniturilor din exploatarea țițeiului este aplicat în mod denaturat, favorizează marile companii și, în consecință, trebuie revizuit. La această sesiune și Indonezia a cerut să fie admisă.

La următoarea conferință a O.P.E.C., ținută la Geneva în iulie 1962, la care a fost primită în organizație și Libia, experții țărilor membre au pus la punct revendicările comune în legătură cu cererea lor de a primi venituri mai echitabile. În rezoluția adoptată s-a cerut mărirea redevențelor plătite de societățile străine guvernelor producătoare și schimbarea modului de stabilire a volumului profitului obținut de companiile concesionare.

Acesta era un moment de cotitură. Se crease o platformă concretă de revendicări, pe baza căreia companiile consorțiului erau invitate să poarte tratative.

Care este poziția membrilor Organizației țărilor exportatoare de petrol? Care sînt, în mod concret, cererile lor?

● DIN CONCESIUNILE ACORDATE ÎN ORIENTUL MIJLOCIU

IRANIAN OIL — 100 000 mile p., expiră în 1979 (participanți: British Petroleum 40%, Royal Dutch-Shell 14% etc.).

IRAQ PETROLEUM Co. — 32 000 mile pătrate, expiră în anul 2000 (participanți: British Petroleum Co. 23,75%, Royal Dutch-Shell 23,75%, Near East Development Comp. 23,75% etc.).

MOSUL PETROLEUM Co. — de la vest de riul Tigru pînă la 33° latitudine nordică, expiră în anul 2007 (participanți: la fel ca la Iraq Petroleum Co.).

QATAR PETROLEUM Co. — teritoriul Qatarului, expiră în anul 2010 (participanți: la fel ca la Iraq Petroleum Co.).

BAHREIN PETROLEUM Co. — teritoriul Bahreinului, inclusiv insulele și apele teritoriale, expiră în anul 2024 (participanți: Standard Oil of California 50% și Texas Co. — 50%).

După cum arată experții O.P.E.C., condițiile în care sînt concesionate în momentul de față imensele terenuri petroliere din țările Organizației, condiții impuse cu ani în urmă, în alte împrejurări istorice, sînt profund inechitabile. Țările producătoare de petrol — bogăție națională care nu se reproduce — sînt lipsite pînă și de dreptul elementar al oricărui producător de a controla fixarea prețului produsului lor. Din cauza aceasta, reducerile de prețuri din august 1960 le-au provocat pînă acum pierderi de peste 1 750 milioane dolari, beneficiar fiind nu cumpărătorul de produse petroliere ci marile companii care controlează întregul ciclu de producție al petrolului — atît extracția cît și rafinarea, transportul și desfacerea.

Un expert al O.P.E.C. arăta că din cei 11 dolari pe care-i plătește cumpărătorul pentru fiecare baril de petrol, țările producătoare nu primesc decît 0,74 cenți, restul fiind împărțit între companii (4,51 dolari) și țara importatoare (5,75 dolari sub formă de taxe). Principiul *fifty-fifty* (jumătate-jumătate) de împărțire a beneficiului între companiile concesionare și guvernele gazdă este aplicat denaturat prin falsificări contabile. Este vorba nu numai de faptul că se împart beneficiile obținute doar din extracție — și nu din întregul ciclu de producție — dar chiar și această împărțire este astfel făcută încît favorizează un fel de evaziune fiscală. În mod obișnuit, în alte țări în care se acordă concesii, proprietarii terenurilor concesionate — care pot sau nu să fie guvernele — primesc redevențe între 12—25 la sută din prețul afișat al petrolului extras. Dar, în afară de aceasta, concesionarii plătesc și diferite impozite autorităților locale sau centrale. În Orientul Mijlociu, unde guvernele sînt proprietare ale terenurilor, ara'tă experții O.P.E.C., societățile nu plătesc însă redevențele separat de impozit, ci le includ în capitolul impozitelor.

Cu alte cuvinte, considerînd 1,80 dolari barilul de țiței și socotindu-se 0,30 cenți cheltuielile de producție, înseamnă că rămîn să fie repartizați 1,50 dolari. Or, din această sumă companiile nu plătesc întîii redevențele de 22,5 cenți ca apoi să împartă restul *fifty-fifty*. Ele dau cu totul doar 75 cenți, ceea ce înseamnă că, practic, nu mai plătesc redevențe.

Țările din O.P.E.C. cer să se revină la prețurile dinainte de 9 august 1960, să se modifice în favoarea producătorilor actualul sistem de împărțire a profiturilor și, de asemenea, companiile să nu mai ceară guvernelor gazdă contribuții la cheltuielile lor comerciale.

Acceptarea revendicărilor lor ar aduce țărilor din O.P.E.C. un spor al veniturilor de cel puțin 500 milioane dolari anual.

Multă vreme, companiile petroliere din consorțiu au refuzat să ducă tratative cu O.P.E.C. pentru modificarea condițiilor de concesionare. Dar noile realități din lumea petrolului, realități în care se reflectă schimbările produse pe arena internațională, le-au obligat să fie mai puțin rigide, să înceapă să se gîndească la noi tactici.

Într-un comentariu publicat la începutul acestui an, revista americană *Time* scria că „în multe țări, de petrol sînt legate uriașe dificultăți și neplăceri” (pentru marile companii). Autorul se referea la măsuri neconvenabile sau chiar potrivnice consorțiului — naționalizări, anulări de concesii, consolidarea companiilor naționale etc., — luate în diferite state din Asia și America Latină.

În fața poziției ferme a O.P.E.C., care implica „planuri pentru măsuri de represalii” (Tugendat, comentatorul pentru problemele petrolului al ziarului *Financial Times*), companiile au hotărît să nu mai întindă coarda. Au anunțat că acceptă să ducă tratative. Dar, deodată, au început să recurgă la diferite manevre.

În mod formal, cu prilejul unor convorbiri la Londra (septembrie 1963), revendicărilor O.P.E.C. au fost prezentate de guvernul iranian, al cărui reprezentant la tratative era secretarul general al Organizației, avînd imputernicirea de a duce negocieri în numele celorlalte șapte state membre. Dar companiile nu au vrut să-i recunoască decît calitatea de delegat iranian. După zece zile de discuții, tratativele s-au întrerupt. Nicl un rezultat. Ziarul *Combat* comenta: „Companiile intenționează să-și mențină pozițiile și nu cedează teren decît pas cu pas, după lupte de ariergardă în care firele de sîrmă ghimpată ale procedurii joacă un rol major”.

În luna decembrie 1963 a avut loc la Riad o conferință a O.P.E.C. la care au fost luate noi hotăriri privind tratativele cu consorțiul. Pe baza lor, în ianuarie 1964, reprezentanții companiilor au fost din nou invitați la negocieri și între părți au avut loc mai multe contacte secrete, la New York și Londra. La 19 martie, la Geneva, au avut loc din nou tratative la care companiile au făcut contrapropuneri privitoare la mărimea venitului suplimentar pe care-l solicită O.P.E.C. În loc de 11—12 cenți la baril, cît revendică țările gazdă, consorțiul concesionar a oferit 3—4 cenți la baril. Oferta — refuzată — avea și o condiție menită să provoace disensiuni în cadrul O.P.E.C.: sporul era acordat numai dacă guvernele gazdă recunoșteau obligațiile existente. Or, Irakul se află

în litigiu cu consorțiul de cînd au fost expropriate terenurile concesionate companiilor și nefolosite.

După cum relatea *Petroleum Intelligence Weekly*, O.P.E.C. a făcut ulterior, în aprilie, o contra-ofertă care, dacă ar fi fost acceptată, ar fi adus guvernelor gazdă 6 cenți la baril, imediat, iar restul într-un interval de trei-patru ani. Companiile au refuzat.

S-a întîmplat însă și un fapt care nu a fost prevăzut de companii. Pentru a face față goanei după concesii pentru exploatarea zăcămintelor de gaze și țiței în Marea Nordului, diferite guverne interesate au făcut cunoscute condițiile în care acordă concesii. Or, condițiile preconizate de guvernul englez — prevăzînd plata redevențelor înainte de achitarea impozitelor pe venituri — nu au făcut, decît să dovedească justetea poziției țărilor O.P.E.C., provocînd, așa cum scria *Financial Times*, îngrijorarea companiilor.

● Producția pe anul 1963 a țărilor participante la O.P.E.C. (în milioane tone)

Arabia Saudită :	81,0
Irak :	55,0
Iran :	73,0
Kuweit :	97,5
Indonezia :	22,8
Libia :	21,0
Qatar :	9,1
Venezuela :	169,8

Total 529,2 milioane tone.
Producția mondială în 1963 : 1 304 milioane tone.

● Țările din O.P.E.C. asigură :
— 90% din exportul de petrol
— 69,8% din rezervele cunoscute
— 41% din producția mondială (excepțînd țările socialiste).

● Conferințele O.P.E.C. :
1) Bagdad — septembrie 1960
2) Caracas — ianuarie 1961
3) Teheran — octombrie — noiembrie 1961
4) Geneva — iulie 1962
5) Riad — decembrie 1963

În luna iunie au avut loc noi contacte între reprezentanții O.P.E.C. și ai companiilor, acestea din urmă prezentînd o nouă ofertă, considerată ca fiind un pas în direcția cererilor formulate de Organizație.

În iulie a avut loc la Geneva o conferință a O.P.E.C. la care participanții au luat în discuție ultimele propuneri ale companiilor. Hotărîrile luate cu acest prilej, date publicității zilele trecute, după ratificarea lor de către toate statele membre, prevăd continuarea tratativelor, fiecare țară negociînd cu societățile concesionare de pe teritoriul ei. Cel mai tîrziu la 14 septembrie trebuie să aibă loc o nouă conferință O.P.E.C., la Beirut, la care urmează, în cazul unui eșec al tratativelor, să se facă recomandări pentru ajungerea la o soluție finală. Caracterizînd actualul stadiu al convorbirilor, ziarul *Times* consideră că O.P.E.C. și companiile petroliere se găsesc acum „mai aproape de o înțelegere”.

U. VALUREANU

● Consorțiul internațional al petrolului a luat ființă în urmă cu 36 de ani, din inițiativa lui Royal Dutch-Shell. La baza lui a stat acordul semnat la castelul Achnacarry (Anglia), prin care marile companii și-au împărțit sferile de influență. Din consorțiu fac parte companiile americane Standard Oil of New Jersey, Socony Mobil Oil, Standard Oil of California, Texas Company, Gulf Oil Corporation, compania engleză British Petroleum, compania olandeză Royal Dutch-Shell și Companie Française des Pétroles. Toate acestea au la rîndul lor numeroase filiale și subfiliale care activează în diferite regiuni ale lumii.

Marile companii petroliere care activează pe piața internațională a petrolului și nu fac parte din consorțiu sînt denumite, de obicei, „independente”.

Le Monde

PARIS

RĂCIREA RELAȚIILOR

NU MAI DEPARTE decît săptămîna trecută, principalul exponent al politicii guvernului de la Bonn (Schroeder — n.n.) contesta existența unei răciri a relațiilor franco-vest-germane. Cine l-a crezut? După cum știe toată lumea, între sarcinile ingrate ale celor care poartă titluri sonore se numără și aceea de a nega evidența, atunci cînd este cazul. Și este evident că generalul de Gaulle însuși a recunoscut eșecul — cuvînt folosit în anturajul său în fiecare zi — politicii pe care o simboliza tratatul încheiat cu mai puțin de doi ani în urmă la Elysée.

Pentru a explica acest eșec, exegeții concepțiilor guvernului folosesc argumente care au apărut în coloanele acestui ziar încă în ziua încheierii tratatului, și care atunci ne-au atras mustări severe din partea aceluiași exegeți. Argumentele sînt: o întîlnire nu ajunge pentru a realiza o înțelegere; a fost supraestimată autoritatea pe care o mai are, după demisia sa, Adenauer; Erhard nu urmărește decît să aibă relații bune cu toată lumea iar Schroeder, căruia îi este lăsată răspunderea în această privință, este hotărît mai anglo-saxon decît anglo-saxonii înșiși. Adevărul este că președintele francez a luat cunoștință cu nemulțumire de preambulul pe care Bundestagul în unanimitate îl adăugase tratatului ratificat și care reprezenta, pe toate planurile, o contrariere a intențiilor politicii gaulliste. Despre acest preambul, președintele îi declarase d-lui Willy Brandt, care, între altele, nu avea nici o vină, că este jignitor. Mai tirziu el a comparat tratatul cu un trandafir care se va vesteji curînd. Ispitit o clipă de ideea de a face o declarație răsunătoare, președintele a preferat, după conferința sa de presă din iulie 1963, să lase pe ministrul informațiilor, pe care l-a obișnuit cu asemenea operații de deminare, să pronunțe cuvintele definitive, pe care apoi ministrul de externe le-a putut regreta, discret, ca fiind exagerate.

Într-adevăr, o convorbire cu prof. Erhard, care nu era pe atunci decît „prînt moștenitor”, în cursul întîlnirii franco-vest-germane la nivel înalt de la Bad-Godesberg, avea să-l surprindă în mod plăcut pe general. Furtuna a fost aminată. A lipsit puțin ca ea să izbucnească în timpul iernii, cu ocazia spinoaselor dezbateri care au avut loc la Bruxelles în legătură cu prețurile agricole. Dar ireparabilul a putut fi evitat și atunci, datorită acțiunii conjugate a comisiei Pieței comune și a d-lor Pompidou, Couve de Murville și Pisani, precum și a d-lor Erhard și Schroeder, acesta din urmă declarînd unor ziariști vest-germani, care urmăreau la Paris sesiunea N.A.T.O., că nu

dorește „să-i facă această plăcere lui de Gaulle”.

În schimb, ultima întîlnire la nivel înalt franco-germană de acum două luni a dat rezultate pe de-a-ntreregul negative, fapt pe care l-am consemnat chiar în a doua zi a conferinței. Nemulțumindu-se cu afrontul adus noului cancelar — căruia i-a explicat întîrzierea cu care a ajuns la întîlnire prin faptul că nu a reușit să se smulgă „atracției” vechiului său prieten Adenauer — președintele Republicii i-a adresat cancelarului o mustrare severă, în fața plenului celor două delegații. Se pare că aceasta nu era decît un palid ecou al celei pe care șeful guvernului federal avusese posibilitatea s-o asculte în cursul convorbirilor în doi. În general, președintele de Gaulle nu era mulțumit de modul în care Erhard, în timpul vizitei făcute peste Atlantic, intrase în pas cu președintele Johnson în ce privește Asia de sud-est. Și era și mai puțin mulțumit de dezinvoltura cu care, în cursul unui interviu anterior, dl Schroeder exprimase îndoieli cu privire la oportunitatea tratatului franco-german, care reprezenta, totuși, o inițiativă a guvernului de la Bonn.

Această răcire va duce oare la denunțarea tratatului, așa cum se tem unele cercuri din R.F.G.? Ar fi o apreciere pripită. În momentul de față, atitudinea predominantă este „îmbufnarea”. Partea franceză nu va mai lua nici o inițiativă, cel puțin pînă la alegerile din R.F.G. — despre care, de altfel, nu se mai speră că vor aduce victoria așa-numiților „gaulliști germani”, pe care nu se mai mizează.

O scrisoare a cancelarului nu-l va împiedica pe președintele de Gaulle, dacă acesta se va hotărî, să acorde credite pe termen lung țărilor membre ale tratatului de la Varșovia, sau să reamintească, așa cum a făcut-o la 23 iulie în cursul conferinței de presă, poziția sa, deja cunoscută, asupra frontierei Oder-Neisse. Personalități ale U.N.R., și nu dintre cele mai puțin importante, spun de cităva vreme că vizita unei delegații parlamentare franceze în Germania răsăriteană, în primăvara trecută, a fost făcută — indiferent ce s-a afirmat atunci — cu încuviințarea președintelui; că nu a fost împlătoare omiterea, în discursurile pronunțate la aniversarea eliberării Parisului, a reconcilierii franco-germane. Personalități din acest partid au putut fi auzite la reuniunea parlamentară a U.E.O. de la Roma, declarînd pe coridoare: „Dacă germanii nu merg cu noi, ne vom adresa altora”.

Care este cauza acestei răsturnări a situației, avînd în vedere că după vizita triumfală a șefului statului în R.F.G., acum doi ani, se făcuse atîta caz de evenimentul istoric pe care-l reprezenta unitatea, consfîțită definitiv datorită președintelui, a două popoare prea îndelung dușmane? Contradicția între agriculturile celor două țări nu constituie o explicație suficientă după cum nu constituie o asemenea explicație nici modul în care diplomația vest-germană urmează, de pildă în Turcia, o politică economică și culturală care amenință pozițiile noastre; nu constituie o explicație nici lipsa de solitudine cu care partenerii noștri au răspuns la sugestiile în legătură cu o politică de investiții comună pentru America Latină.

Adevărul este că generalul de Gaulle, indus în eroare de atitudinea lui Adenauer, pe care îl fascinasese literalmente, își făcuse iluzii asupra concursului pe care se putea aștepta să-l primească de la germani pentru politica sa de independență europeană. Or, este incontestabil că nici pe plan militar, nici pe plan economic, guvernul Erhard nu intenționează să-și slăbească cituși de puțin legăturile cu Statele Unite și Marea Britanie.

Președintele Franței este atît de conștient de aceste realități încît se afirmă că ar fi spus unora din colaboratori că nu vede nici un pericol în eventualitatea că R.F.G. ar efectua o cotitură în ce privește alianțele ei. Ceea ce ar lăsa Franței posibilitatea de a acționa după plac.

André FONTAINE

S.U.A. ȘI CONGO

PAS cu pas, S.U.A. devin tot mai adînc implicate în Congo.

Totul a început în urmă cu patru ani, în iulie 1960, cînd Belgia a acordat Congoului independența, armata congoleză s-a răscolit, și O.N.U. a considerat necesară o intervenție armată. S.U.A. au achitat peste jumătate din nota de plată. Iată dosarul:

În primul an, S.U.A. au trimis 107 648 000 dolari. Această sumă a fost folosită pentru cumpărarea de alimente, arme, alte provizii, precum și pentru transportarea de trupe ale O.N.U. în Congo de către S.U.A. pe calea aerului.

În al doilea an, cheltuielile S.U.A. au crescut la 109 230 000 de dolari și au cuprins nu numai costul transporturilor aeriene ci și fonduri acordate Congoului pentru aviația civilă, antrenamentul forțelor de poliție, lucrări publice, administrația de stat etc.

În al treilea an, cheltuielile S.U.A. au ajuns la 120 457 000 dolari. În acest total se includ atît ajutorul civil cît și ajutorul militar — camioane, arme mici, avioane.

În al patrulea an, cînd Congoul părea a fi aproape în pragul păcii și ordinii, cheltuielile S.U.A. au scăzut. Totalul pe al patrulea an a fost de 79 594 000 dolari.

Dar cheltuielile în dolari nu sînt decît un aspect al problemei. S.U.A. devin oarecum mai implicate în Congo decît o arată cifrele în dolari. Să întoarcem filele dosarului.

La început, S.U.A. canalizau prin O.N.U. tot ajutorul destinat Congoului. În scurt timp, ajutorul S.U.A. — inclusiv ajutorul militar — era acordat direct armatei și guvernului congolez. În acest scop S.U.A. au semnat cu Leopoldville un pact bilateral de ajutor militar.

În prezent ajutorul militar direct al S.U.A. se intensifică. La începutul lunii august, S.U.A. au trimis în Congo 4 turbo-propulsoare de transport C-130, cu 96 de soldați pentru paza și întreținerea lor. De asemenea, la mijlocul lunii august, S.U.A. au livrat trei avioane B-26K pentru zboruri de recunoaștere pe rază lungă — urînd a fi pilotate de neamericani. Iar comandamentul armatei S.U.A. care se ocupă de Africa a trimis la Leopoldville experți pentru a ajuta guvernul congolez în probleme de planificare militară. Numărul americanilor în uniformă din Congo crește.

Ultima măsură, dezvăluită la 18 august, este oferta S.U.A. de a contribui la finanțarea întreținerii trupelor trimise în Congo de alte țări africane pentru a-l ajuta pe Chombe.

După părerea oficialităților S.U.A., alternativa ar fi prăbușirea regimului Chombe și pierderea Congoului în favoarea triburilor răscolite.

O altă alternativă — folosirea de trupe americane — nu a fost încă sugerată în mod serios. Așa cum stau lucrurile, S.U.A. au devenit mult mai adînc implicate în Congo decît și-ar fi închipuit majoritatea observatorilor în iulie 1960 că este cu putință.

(din U.S. News and World Report)

THE TIMES

LONDRA

GELOZIE

LA

BONN

ÎN SPIRITUL actualului sezon leneș de vară, Bonnul rupe febril petălele de margareta și joacă binecunoscutul joc german „mă iubește, nu mă iubește”. Și el tinde spre concluzia că, cel puțin în măsura în care este vorba de Mariana, nu este iubit, sau nu este iubit destul.

Total a început cu ultima conferință de presă a generalului de Gaulle, și cu referirile sale caustice la divergențele franco-vest-germane și la aplicarea nesatisfăcătoare a tratatului de la Elysée. Apoi, s-a bănuat că guvernul francez se pregătește să renunțe la poziția comună franco-vest-germană. Al doilea interludiu neplăcut a fost memorandumul urgent adresat de dr. Erhard guvernului de la Paris, și respingerea cu regret de către el a aprecierii negative a generalului asupra celor 18 luni de colaborare franco-vest-germană.

Memorandumul german pare să fi fost un document destul de brutal, poate nu redactat cu toată finețea și delicatețea necesară atunci când există o divergență între prieteni. Iar răspunsul francez, care echivalează cu a spune că nu are rost să-ți ascunzi capul în nisip și să refuzi să privești în față faptele, îi izbește pe destinatarii germani ca fiind în același timp concis și dezagreabil. Datorită tuturor acestor factori a fost pregătită acum scena pentru o nouă manifestare de susceptibilitate și suspiciune vest-germană acută, de felul celor pe care americanii au trebuit să suporte adesea în anii trecuți. Relatările presei vest-germane, care analizează totdeauna afirmațiile generalului de Gaulle în cea mai mare amănunțime, au notat că în discursurile sale cu prilejul aniversării eliberării Parisului sau a izbucnirii ultimului război au lipsit orice referiri la Germania; ele au interpretat acest lucru drept o manifestare deliberată de răceală. După părerea lor, cu acest prilej el ar fi putut cel puțin să fi adus un tribut împăcării dintre cele două popoare.

Oficial nu se permite să existe nici o umbră de suspiciune asupra a ceea ce guvernul federal persistă în a dori să considere drept o prietenie frumoasă. Se profesează o ignoranță totală în privința existenței memorandumului francez, al cărui conținut a fost aflat de cititorii vest-germani din comentariile presei franceze. Dar dincolo de suprafață, neliniștea persistă totuși.

Sezonul tradițional de șomaj politic, când Bundestagul este în vacanță, poartă în parte răspunderea pentru „criza de gelozie” vest-germană. Dar el n-o explică întru totul. Guvernul federal este pe deplin conștient că generalul de Gaulle este nemulțumit nu atât de divergențele

franco-germane în general, cât de promptitudinea R.F.G. de a se alinia, în probleme care nu o interesează în mod direct, cum ar fi Vietnamul de sud, în mod fățiș și public după poziția americană — și deci de a critica implicit poziția franceză în mod inutil. El ia notă de asemenea de faptul că, după părerea președintelui Franței, Bonnul rămâne în urma opiniei publice vest-germane în loc s-o conducă în cultivarea contactelor franco-vest-germane.

El consideră că a detectat de asemenea o totală lipsă de interes din partea Parisului față de orice propuneri de uniune politică europeană pe care guvernul federal a promis să le prezinte toam-
na aceasta.

Observatorii informați consideră că guvernul federal poartă el însuși în mare măsură răspunderea pentru răceala atitudinii franceze. Nimeni nu contestă că generalului de Gaulle nu este un aliat comod. Dar el respectă faptele; și el le-a spus adesea germanilor că apreciază perfect poziția lor, prioritatea pe care o acordă ei alianței militare americane, și ca urmare inevitabilitatea divergențelor politice cu Franța.

Acolo unde Bonnul a acționat fără subtilitate este atunci când a urmărit să fie prieten cu toată lumea și să nu jignească pe nimeni, atitudine caracteristică până în prezent pentru guvernul dr. Erhard.

Aceasta înseamnă că expresiile verbale de sprijin față de politica americană în Extremul Orient (până în prezent neînsoțite de acte) sunt urmate imediat de afirmații de devotament față de cauza prieteniei franco-vest-germane. Impresia dată este de șovăială și nehotărâre, ceea ce place Parisului la fel de puțin ca și Washingtonului, și confirmă părerea guvernului francez că, pentru moment, se poate obține puțin de pe urma alianței franco-vest-germane, în orice caz la nivel guvernamental.

Berlingske Tidende

COPENHAGA

FLOTA

„BILATERALĂ”

A N.A.T.O.

ACTUALUL plan de creare a forțelor nucleare „multilaterale” a N.A.T.O. prevede construirea a 25 nave de suprafață dotate fiecare cu opt rachete „Polaris-3” cu focoaase atomice și cu raza de acțiune de circa 4000 km. Flota va intra în patrimoniul tuturor țărilor care aderă la acest plan. Cheltuielile se cifrează la suma de trei miliarde de coroane anual pe timp de 10 ani. S.U.A. și Germania Occidentală vor suporta câte 40 la sută din cheltuieli, Anglia — 10 la sută iar restul cheltuielilor vor fi acoperite de Italia, Olanda, Belgia, Grecia și Turcia. Fiecare țară — cel puțin așa stau lucrurile în prezent — va avea drept de veto în ce privește folosirea armei atomice. Pe viitor, însă, această problemă se va decide cu majoritate simplă de voturi.

Americanii văd în crearea flotei atomice o modalitate de a întări alianța atlantică și în primul rând posibilitatea de a oferi Germaniei Occidentale, aliatul lor cel mai fidel, al cărui rol crește mereu, o alternativă față de o eventuală cerere franceză privind crearea unei forțe atomice europene.

La studierea aspectelor militare, tehnice și politice pe care le prezintă crearea forțelor „multilaterale” au participat numai cele opt țări menționate. Este des-

Pavilionul românesc de la Tîrgul internațional alimentară de la Londra.

tul de îndoielnic că celelalte țări ale N.A.T.O., în afară de S.U.A. și Germania Occidentală, vor dori într-adevăr să participe la realizarea acestui proiect.

Întreagă această problemă are, în primul rând, un caracter politic: flota „multilaterală” leagă mult mai strâns pe participanții ei decât simpla unificare a unităților nucleare naționale. Deosebit de important este faptul că, datorită acestei flote, Germania occidentală începe să participe la hotărârile privind folosirea armei nucleare.

Nu este un secret că problema forței nucleare „multilaterale” a N.A.T.O. a provocat divergențe în guvernul englez și de aceea este în genere exclusă o hotărâre a acestuia înainte de alegerile parlamentare din Anglia. Primul ministru Douglas-Home și ministrul de externe Butler sînt considerați ca partizani ai acestei forțe, în timp ce ministrul apărării Thorneycroft și înalții demnitari militari se pronunță împotriva ei. Partidul conservator se teme în mod justificat că planul american ar putea primejdui independența forței nucleare britanice. În principiu, laburiștii și în special aripa lor stîngă sînt împotriva forțelor atomice. Liderii laburiști consideră că trebuie să se opună acestui plan pînă se va clarifica definitiv dacă americanii nu

intenționează să creeze, în cele din urmă, o „flotă a N.A.T.O.” numai cu participarea S.U.A. și R.F.G. și eventual, a uneia sau două din țările mici.

Trebuie să se țină seama, de asemenea, de poziția Uniunii Sovietice. Laburiștii sînt de părere că flota nucleară ar constitui un obstacol uriaș în calea desinderii progresive în relațiile Vest-Est. U.R.S.S. s-a pronunțat cu toată tăria împotriva ideii creării flotei nucleare „multilaterale”.

Pe fondul incertitudinii britanice pare întrucîtva straniu faptul că tocmai acum guvernul Angliei a prezentat un plan propriu. Propunerea britanică preconizează ca, în cadrul forței atomice a N.A.T.O. cu echipaje mixte, să fie folosite avioanele de luptă engleze „T.S.R.-2”, care n-au zburat pînă acum niciodată, avioane de luptă americane „T.F.X.X.” care sînt încă în faza de proiectare și rachete americane „Pershing”.

În străinătate, și chiar în Anglia, propunerea guvernului britanic este apreciată cu sarcasm ca o încercare de a trăgăna realizarea întregului plan sau ca o intenție de a găsi plasament pentru o parte din noile sale avioane cu reacție.

P. MELLER

LODGE A FOST LANSAT PE ORBITĂ

Probabil că omul cu cea mai dificilă sarcină din lume în momentul de față este Henry Cabot Lodge, care a efectuat o călătorie în jurul lumii la cererea președintelui Johnson, pentru a explica politica americană față de Vietnam șefilor unor state străine. A fost o muncă singuratică și primejdioasă.

Deși noi personal nu am fost de față la nici una din întrevederile sale, ne putem închipui ce se petrece atunci cînd, de exemplu, ambasadorul Lodge își prezintă pledoaria în fața regelui Danemarcei.

„Trebuie să vă spun de la început că Statele Unite au în mină situația din Vietnamul de sud. Sub conducerea fermă a generalului Nguyen Khanh au fost lansate numeroase reforme noi”.

În timp ce ambasadorul Lodge spune aceste cuvinte un curier al ambasadei americane intră brusc în sală și îi înmînează o telegramă. Ambasadorul o citește.

„Așa, după cum vă spuneam, generalul Khanh a dezbinat țara și Statele Unite consideră că el nu mai poate controla diferitele fracțiuni. Părerea noastră este că cea mai bună soluție pentru această problemă ar consta în sprijinirea unui general care se bucură de încrederea poporului.”

În momentul acesta sună telefonul, și regele îi trece aparatul ambasadorului Lodge.

„Da, înțeleg. Perfect, domnule. Bine-înțeles, multumesc”.

El pune receptorul la loc și continuă: „Vedeți, majestate, experții noștri consideră că cea mai bună soluție ar consta într-o juncție militară alcătuită din trei oameni care să guverneze țara pînă cînd vom putea avea alegeri. Sîntem de părere că generalul Khanh constituie o piedică pentru noi și intenționăm să-l sprijinim pe generalul Minh, pe care generalul Khanh l-a înălțurat acum cîteva luni cu ajutorul nostru. Strategia noastră constă în a trimite armata sud-vietnameză în junglă pentru a lupta împotriva Viet-Congului pe propriul lui teren”.

În clipa aceasta, un adjutant șoptește ceva la urechea ambasadorului Lodge. Acesta dă din cap în semn că a înțeles și spune: „Din cauza tulburărilor de la Saigon, strategia noastră este flexibilă și noi insistăm acum ca forțele sud-vietnameze să se întoarcă la Saigon pentru a

preîntîmpina răsturnarea ordinii și a legalității. Considerăm că lucrul acesta poate fi realizat cel mai bine dacă generalul Minh deține controlul și...”

Un alt mesager de la ambasada americană se năpustește în sală și predă o telegramă ambasadorului Lodge.

„Așa că, în conformitate cu planurile stabilite de noi, sîntem în măsură să vă comunicăm că dr. Nguyen Xuan Oanh a fost însărcinat cu constituirea guvernului de la Saigon. Dr. Oanh și-a făcut studiile de economie politică la Universitatea americană Harvard și se înțelege că se poate de bine cu ambasadorul S.U.A., Taylor. Generalul Khanh se află în momentul de față la Dalat, unde se reface în urma unui șoc fizic și psihic”.

Telefonul sună din nou în această clipă și ambasadorul Lodge răspunde personal. „Multumesc foarte mult. Ce-mi spuneți dv. este cit se poate de interesant”.

„Aș vrea să mă înțelegeți, majestate. Noi nu excludem pe viitor contribuția generalului Khanh la eforturile pe care Statele Unite le depun în Vietnamul de sud. Am ajuns la concluzia că, în ciuda împrejurărilor actuale, generalul deține încă funcția de prim-ministru și în momentul de față avem intenția să sprijinim guvernul lui”.

Aici, secretarul ambasadorului îi întinde altă foaie de hirtie.

„După cum probabil ați aflat și dv. citind ziarale, principala problemă este conflictul dintre catolici și budiști. Înțelegînd aceasta, Statele Unite au acum un plan pentru a împiedica tulburările și ciocnirile dintre cele două fracțiuni.”

Secretarul îi întinde o altă foaie de hirtie.

„Cu toate acestea, noi am considerat dintotdeauna că anumite tulburări ar putea avea un efect favorabil și deci am autorizat dezordinile care au loc în momentul de față în întreaga țară.”

Obiectivul nostru principal este, bineînțeles, cîștigarea războiului. Însă noi ne dăm seama că nu se poate ajunge la aceasta pînă cînd nu va exista un guvern stabil în Vietnamul de sud. Considerăm că dispunem de un asemenea guvern în formația prezidată de dr. Oanh și...”

Sună din nou telefonul și ambasadorul Lodge răspunde, de data aceasta cam obosit. „Da, Ce spuneți? Doamna Nhu? Da, vă multumesc”.

Apoi, se întoarce iarăși către rege. „Așadar, ce vă spuneam?”

Art BUCHWALD

(Din New York Herald Tribune)

БОРБА

BELGRAD

PROPUNERI CONSTRUCTIVE

PERIOADA de vară a lucrărilor Conferinței de la Geneva pentru dezarmare se apropie de sfîrșit: întreruperea tratatelor de la Palatul Națiunilor a fost anunțată pentru 17 septembrie. Tratatelor vor fi reluate la începutul anului viitor, după dezbaterile în problema dezarmării care vor avea loc la apropiata sesiune a Adunării Generale a O.N.U.

La finele acestei conferințe — maraton, delegațiile celor 8 țări neangajate și neutre — Brazilia, Birmania, Etiopia, India, Mexic, Nigeria, Suedia și R.A.U. — au căzut de acord să prezinte o propunere comună privind încetarea experiențelor nucleare subterane, act care ar completa Tratatul de la Moscova. Memorandumul în această problemă va fi prezentat probabil la una din ședințele plenare ale conferinței.

În același timp, R.A.U. a cerut, pentru a doua oară în ultimele douăzeci de zile, puterilor nucleare să înceapă tratative în vederea semnării unei declarații prin care și-ar asuma obligația de a nu răspîndi arma nucleară și de a nu furniza această armă țărilor care nu o posedă încă. Același apel l-a adresat și India. Delegația R.A.U. s-a adresat direct Statelor Unite ale Americii cu propunerea de sistare a planurilor privind formarea forțelor multilaterale în cadrul N.A.T.O., planuri ce urmează să fie realizate pînă la sfîrșitul anului în curs, pînă cînd experții vor aprecia dacă aceasta constituie o formă de răspîndire a armelor nucleare.

Observatorii de la Geneva privesc însă în mod sceptic perspectiva acceptării acestor propuneri de către puterile occidentale.

Reprezentantul S.U.A. s-a declarat din nou împotriva interzicerii exploziilor subterane, motivînd aceasta prin imposibilitatea efectuării controlului. William Foster și-a manifestat din nou îndoiala în ceea ce privește viabilitatea unui tratat internațional privind interzicerea armelor atomice, insistînd asupra priorității unui acord în problema controlului.

Dar indiferent de divergențele manifestate la Geneva, s-au acumulat elemente care vor supraviețui și întreruperii lucrărilor conferinței, deși este încă devreme să se facă un bilanț complet al lucrărilor.

Nu se poate spune că vara aceasta au slăbit tendințele și încercările de înțelegere care ar fi fost, poate, mai vizibile dacă n-ar fi avut loc apropiatele alegeri prezidențiale din S.U.A. și alegerile parlamentare din Anglia. În realitate, însuși faptul că tratativele în principalele probleme ale dezarmării se desfășoară într-o atmosferă de conciliere, ceea ce în trecut, în perioada conferințelor postbelice ale Comitetu-

lui celor zece, sau în perioada întâlnirilor celor trei mari era de neconceput, constituie un lucru pozitiv. Fără îndoială că asupra acestei evoluții au avut o influență hotărâtoare dorința și interesul comun al principalelor puteri nucleare. La crearea unei atmosfere prietnice contribuie de asemenea activitatea desfășurată de țările neangajate și neutre care participă la conferință. Pozițiile și intervențiile acestor țări, care sprijină în permanență și propun singure unele măsuri radicale în problema dezarmării, sînt încurajatoare atît din punct de vedere moral, cît și din punct de vedere politic.

Așadar, deși fără acorduri concrete, care, în treacăt fie zis, nici nu puteau fi așteptate, de la Geneva pleacă la New York, la cea de a XIX-a sesiune a Adunării Generale a O.N.U. un pachet voluminos de propuneri constructive cu privire la dezarmare care se va bucura în ambianța organizației internaționale, de un sprijin și mai larg.

B. DECERMICI

LONDRA

ITALIA — CINE AR PUTEA FI ȘEFUL STATULUI?

BOALA prelungită a președintelui Antonio Segni face ca situația politică, departe de a fi stabilă din Italia, să devină încă și mai complexă și imprezvizibilă. La 10 august, trei zile după ce Segni a fost lovit de o tromboză cerebrală, Cesare Merzagora, președintele Senatului, în conformitate cu constituția, a devenit președinte ad-interim al republicii.

Acesta este însă un aranjament care nu poate continua la infinit. Situația politică a Italiei este de așa natură încît este absolut esențial să existe un președinte care să aibă dreptul și să poarte povara unei autorități depline. Poziția lui Merzagora ca președinte ad-interim este slăbită și mai mult de faptul că se bucură prea puțin sau de loc de sprijin în parlament. În iulie, în timpul ultimei crize guvernamentale, el a adoptat o atitudine care i-a atras practic împotrivirea tuturor partidelor politice, cu excepția poate a extremei drepte. La începutul lunii curente s-a anunțat că ar intenționa să-și prezinte demisia de la președinția Senatului. Oferta sa probabil că nu ar fi fost respinsă. Astfel, împrejurările au chemat pe neașteptate să îndeplinească cea mai înaltă funcție a statului pe un om ale cărui perspective politice erau proaste.

Constituția italiană declară că îndatoririle președintelui republicii trebuie îndeplinite de președintele Senatului atunci cînd președintele însuși este în incapacitate de a le îndeplini. „În caz

de incapacitate permanentă, de deces sau de demisie a președintelui republicii”, parlamentul este convocat în termen de 15 zile pentru a alege un nou președinte. Nu se declară însă nimic despre momentul și modul în care președintele este declarat temporar sau permanent incapabil să-și îndeplinească îndatoririle.

Pînă acum cîteva zile se considera că rudele și colaboratorii cei mai apropiați ai președintelui Segni ar fi capitulat în fața ideii de a se găsi un mijloc de înlocuire a acestuia. Este însă neîndoielnic că, chiar în ipoteza că Segni se va restabili pe deplin, va trebui să treacă în mod inevitabil printr-o lungă perioadă de convalescență în care va continua să nu fie capabil să-și îndeplinească îndatoririle de președinte.

Pare improbabil ca guvernul sau conducerea partidului democrat-creștin, care are o majoritate relativă în parlament, și din care face parte Segni, să încerce să apropie lucrurile de o soluție înainte de 12 septembrie. La această dată urmează să înceapă Congresul național al partidului democrat-creștin care a fost amînat în iulie, datorită demisiei lui Moro. Ultimul lucru pe care-l dorește conducerea partidului este ca la congres să aibă loc o luptă deschisă pentru o desemnare neoficială la o candidatură prezidențială. Obiectivul congresului este restabilirea unei majorități solide în jurul actualei conduceri a partidului și în jurul guvernului de centru-stînga pe care-l sprijină. Ținînd seama de divergențele care s-au ivit în ultimele luni și de comportarea întotdeauna greu de prevăzut a lui Fanfani, acesta este un obiectiv suficient de greu de atins, fără a i se adăuga desemnarea mai mult sau mai puțin deschisă a succesorului lui Segni.

Totuși, în afara cazului că sănătatea lui Segni s-ar îmbunătăți peste orice așteptări în viitoarele cîteva săptămîni, problema spinoasă a succesiunii sale va trebui în mod aproape sigur să fie privită în față.

Se știe că președinția republicii este un obiectiv urmărit de cîteva ani de Giuseppe Saragat, actualul ministru de externe social-democrat. Se afirmă că ar fi obținut promisiunea de a fi sprijinit de democrat-creștini cu ani în urmă, cînd s-a încheiat mandatul de șapte ani al lui Gronchi. Dar în locul său a fost ales Segni. Dacă Saragat ar fi încă o dată invins există toate motivele să se prevadă o criză guvernamentală ca rezultat al acestui fapt. Pe de altă parte, se pare că democrat-creștinii ar fi ferm hotărîți să evite alegerea reprezentantului unui partid laic, așa cum este partidul social-democrat.

În interiorul partidului democrat-creștin, cei doi candidați care par să aibă cele mai mari șanse sînt Giovanni Leone și Paolo Emilio Taviani. Leone este fostul președinte al Camerei, care a acceptat să formeze guvernul provizoriu în vară, cînd tratativele lui Moro s-au soldat cu un impas total. Taviani este actualul ministru de interne. Alți eventuali candidați ar fi fostul prim-ministru Fanfani, ministrul pentru dezvoltarea sudului, Pastore, și Merzagora însuși. Dacă alegerile ar trebui să aibă loc în momentul de față, șansele lui Merzagora ar fi într-adevăr foarte mici. Dar factorii care sînt împotriva sa ar slăbi fără îndoială dacă i s-ar cere să continue să-l înlocuiască pe Segni încă o bucată de vreme.

SESIUNEA PARLAMENTULUI TURC

„În afară de İnönü, Erkin și Sunay, nimeni în Turcia nu știe care va fi viitorul nostru” — scria la 29 august cotidianul *Hurriyet*, ziar al cărui tiraj depășește astăzi 450 000 de exemplare. Este greu de spus dacă viitorul țării va fi cunoscut mai bine după sesiunea extraordinară a Adunării Naționale Turce.

Această reuniune este oportună. Însuși primul ministru İnönü a recunoscut acest lucru în discursul pronunțat după dezordinile care au avut loc la Izmir și pe care întreaga presă turcă le-a considerat dăunătoare pentru țară. Dar opoziția, și mai ales partidul dreptății, au cerut convocarea parlamentului.

Ședințele ultimei sesiuni parlamentare nu aduseseră nici un fel de lămurire în problemele ce provoacă preocupare; după obiceiul său, președintele İnönü a fost rezervat, chiar misterios. El a cerut să i se acorde încrederea pentru a salvagarda interesele naționale. Totuși de cîteva luni, începuse să se spună că İnönü este supus presiunilor șefilor militari, exasperați fără îndoială de pregătirea unei acțiuni armate la care nu se pornea. De cîteva zile, alte presiuni își fac resimțite prezența: cele ale partidelor de opoziție. (În afară de cîteva independenți lipsiți de relief, guvernul actual este o formație populistă-republicană omogenă). Este vorba de asemenea de presiunile exercitate de anumite elemente, în aparență studențești. Primii, adică opoziția, ar urmări să obțină constituirea unei coaliții naționale. În starea în care se află în momentul de față opinia publică, înfierbîntată de comentariile zilnice consacrate problemei cipriote, nu există motive să se creadă că un guvern de coaliție ar urma politica moderată care-i este reproșată lui İnönü. Ziarul *Akşam*, al cărui proprietar este un ministru de stat, afirma recent că, înainte de a cere votul de încredere parlamentului, guvernul ar fi intenționat să declare că „întrucît prietenii au lăsat-o singură în cauza sa dreaptă, Turciei nu-i mai rămîne altceva decît să intre în război pentru a-și apăra drepturile”.

Pentru moment, Turcia pare grav zdruncinată. Pe de o parte, opinia publică a țării este depășită de complexitatea evenimentelor și a informațiilor. Ziarul *Tercuman* scria că „toate contactele, toate discuțiile, toate conferințele și toate tratativele sînt acoperite de un văl des de mister”. Alt ziar, *Cumhuriyet*, sublinia la rîndul său un alt detaliu de natură să creeze confuzie în opinia publică. „De cînd ne știm, — scrie acest ziar independent, — ne-am obișnuit să așteptăm totul de la America. Or, atîta timp cît nu ne vom scutura de această obișnuință, devenită o regulă fundamentală a diplomației și a economiei noastre, nu ne vom putea cîștiga independența politică”.

Pe de altă parte, actuala „situație tristă” continuă să neliniștească chiar și elementele cele mai lucide ale opiniei publice. Vicepreședintele Kemal Satir, mîna dreaptă a lui İnönü, sublinia pagubele provocate economiei turcești de problema cipriotă. După ce s-a referit la perspectivele sumbre ale anului 1965, an în care „Turcia va avea nevoie de o finanțare externă în valoare de 254 milioane dolari, în timp ce va trebui să verse 215 milioane dolari pentru a-și acoperi datoriile”, Kemal Satir a precizat că „întîrzierea ajutorului din partea consorțiului a dezorganizat mecanismul alocărilor de devize, întrucît dintr-un program de asistență prevăzut la valoarea de 215 milioane dolari pentru anul 1964, pînă acum nu au fost primite decît 140 de milioane”.

Julien LE MOYNE

(Din *Le Monde*)

Daily Mirror

LONDRA

CRIMELE

RASIȘTILOR

JUMĂTATEA sudică a continentului african a devenit în prezent centrul fără-delegilor mondiale.

În Rhodesia de sud, o mină de coloniști europeni, care numără nu mai mult de 5% din populația totală, sfidează Anglia și opinia publică mondială, amenințând fățiș să proclame independența și să instaureze în același timp un regim de apartheid.

Anglia nu poate ocoli răspunderea care-i revine pentru acest lucru, iar Africa nu va tolera un astfel de regim. Anglia trebuie să ia neîntârziat măsuri sau va fi nevoită să culeagă roadele inactivității sale.

O situație amenințătoare s-a creat și în cele trei protectorate, Basutoland, Bechuanaland și Swaziland înconjurate, după cum se știe, de teritoriul Republicii Sud-Africane. R.S.A. formulează pretenții la aceste teritorii, și de aceea unii afirmă că nu trebuie să se manifeste grabă în ce privește acordarea independenței lor. Commonwealthul are datoria să asigure neîntârziat independența acestor teritorii, potrivit rezoluției O.N.U. privitoare la decolonizare.

Africa de sud nesocotește opinia publică mondială și încalcă insolent toate rezoluțiile O.N.U. Țările lumii trebuie să aplice fără întârziere sancțiuni economice colective împotriva R.S.A. și să instituie embargoul total asupra livrărilor de armament și de materiale strategice către această țară. Ghana a promulgat o lege specială care prevede embargoul total asupra comerțului cu R.S.A.

Portugalia continuă să administreze subredul imperiu colonial din Mozambic și Angola în ciuda presiunilor aproape unanime ale membrilor O.N.U., care cer eliberarea popoarelor asuprite din aceste țări. Portugalia sfidează O.N.U. numai pentru că este sprijinită de țările N.A.T.O. Aceste țări ar trebui să aleagă între prietenia cu Africa și ajutorul acordat Portugaliei.

Anul viitor, Tribunalul Internațional de la Haga va pronunța hotărârea privitoare la Africa de sud-vest. Înainte de primul război mondial, Africa de sud-vest a fost o colonie a Germaniei. Potrivit tratatului de la Versailles, ea a devenit un teritoriu sub mandatul imperiului britanic de atunci, și a fost dată în administrația Uniunii Sud-Africane, care făcea parte atunci din Commonwealth.

Conform prevederilor mandatului, principiul suprem al administrației trebuia să fie interesul populației băștinașe, iar puterea mandatară purta răs-

punderea în fața Liqii Națiunilor pentru prosperitatea poporului pe care Liga Națiunilor i l-a dat în grijă.

După cel de-al doilea război mondial, răspunderea Liqii Națiunilor pentru teritoriile de sub mandat a fost trecută asupra O.N.U., și toate aceste teritorii, cu excepția Africii de sud-vest, au devenit teritorii sub tutela O.N.U. Africa de sud a refuzat în mod demonstrativ să transmită mandatul acestei noi organizații mondiale.

Actuala plingere a fost introdusă la Tribunalul Internațional de către două state africane care au fost membre ale Liqii Națiunilor — Etiopia și Liberia. Ele au depus plingerea din însărcinarea Organizației Unității Africane.

Imediat ce Tribunalul Internațional va pronunța hotărârea, această problemă va fi cit se poate de clară, și dacă țările lumii nu vor interveni atunci pentru a pune capăt fărădelegilor din Africa de sud, va suferi încrederea în O.N.U. ca instrument eficient al respectării dreptului internațional.

Cît privește discriminarea rasială și apartheidul din R.S.A., nu pot fi de acord cu cei care susțin că aceasta ar fi o chestiune pur internă a R.S.A. Națiunile Unite au declarat nu o dată că regimul din Africa de sud reprezintă o primejdie pentru pacea generală.

Chiar și acei care cred că politica de apartheid din R.S.A. este o chestiune internă a acestei țări, și că ea nu privește restul lumii, nu pot prezenta acest argument drept scuză pentru justificarea refuzului lor de a se preocupa de destinele Africii de sud-vest. Ceea ce se petrece în Africa de sud-vest constituie o crimă internațională.

Așa cum mulți din Europa au trecut cu vederea crimele regimului hitlerist, pînă ce i-a surprins pe neașteptate cel de-al doilea război mondial, tot așa cei care pot lua măsuri eficiente împotriva R.S.A. înclină astăzi „să se spele pe mâini” în fața atitudinii provocatoare a R.S.A. Cu toate acestea, ceasul dreptății va veni curînd pentru toți.

Interviu acordat de
președintele Ghanei
Kwame NKRUMAH

Relații comerciale sovieto-belgiene

La 25 august, la Moscova, în parcul Sokolniki și la Muzeul Politehnic s-a deschis Expoziția industrială belgiană. Firmele belgiene au expus utilaj și aparatură diferită electromecanică și electronică, strunguri și utilaje pentru industria textilă și chimică.

În legătură cu deschiderea expoziției, la Moscova a sosit o delegație oficială belgiană sub conducerea ministrului comerțului exterior și al ajutorului tehnic, dl Maurice Brasseur. Din delegație au mai făcut parte președintele Federației industriei belgiene, funcționari superiori ai ministerelor afacerilor externe și comerțului exterior, reprezentanți de frunte ai cercurilor de afaceri.

— În afara deschiderii expoziției, a declarat într-o convorbire cu corespondentul revistei *Novoe Vremea*, dl Brasseur, delegația noastră dorește să stabilească de contacte. Printre altele, eu doresc să mă întâlnesc cu reprezentanți ai guvernului sovietic. Convenția din 1935 care a reglementat relațiile de afaceri dintre țările noastre este după părerea mea învechită. De aceea am dorit să clarific în ce condiții ar putea fi încheiat un nou acord comercial. Uniunea Sovietică adoptă măsuri serioase pentru largirea comerțului său exterior și noi am dori, în ce ne privește, să participăm la aceasta.

Recent am semnat acorduri comerciale cu Polonia și Cehoslovacia.

Belgia este o țară mică. Dar ea are o industrie dezvoltată, care dispune de o mare experiență și de cadre de ingineri și muncitori cu o înaltă calificare. În ceea ce privește nivelul său tehnic, industria belgiană are o capacitate de concurență pe piața mondială. Noi putem propune Uniunii Sovietice nu numai diferite mașini, aparate și instalații, dar și întreprinderi industriale întregi.

Di Brasseur a subliniat că în prezent balanța în comerțul cu Uniunea Sovietică este deficitară pentru Belgia și de aceea ea este interesată în extinderea cumpărăturilor sovietice în Belgia.

Asta nu înseamnă — a subliniat ministrul — că sintem împotriva largirii achizițiilor noastre în Uniunea Sovietică. Sintem gata să extindem atât exportul cît și importul. Iar dacă se vor ivi greutăți, oamenii de afaceri belgieni au suficientă elasticitate pentru a găsi o ieșire acceptabilă...

Referindu-se la problema posibilității acordării unor credite pe termen mai lung, di Brasseur a spus că Belgia are o capacitate de concurență egală cu ceilalți parteneri comerciali ai Uniunii Sovietice.

— Industria belgiană nu se teme de concurență nici în ceea ce privește nivelul tehnic, nici prețurile sau condițiile de credit, a subliniat el. De aceea, consider că a sosit timpul să extindem comerțul nostru.

(Din *Novoe Vremea*)

Mamele japoneze, reunite într-un mare congres la Tokio, au manifestat pentru ocrotirea sănătății copiilor și împotriva primejdiei războiului atomic.

EDUARDO FREI MONTALVA

Noul președinte al Republicii Chile, care urmează să preia conducerea statului la data de 3 ianuarie 1965, este de origine elvețiană: bunicul său a emigrat în America de sud acum câteva decenii. Eduardo Frei Montalva s-a născut la 16 ianuarie 1911 la Santiago de Chile. După absolvirea facultății de drept a Universității catolice, tânărul avocat a intrat în barou, în 1933, susținând o teză asupra „regimului salariaților”. Căsătorit cu Maria Ruiz Tagle, care aparține unei vechi familii chilene, Frei este astăzi părinte a șapte copii: trei băieți și patru fete, dintre care una, călugăriță, studiază la aceeași universitate la care a învățat și tatăl ei.

Carierea politică a noului președinte chilian a început foarte devreme: în 1933, ajungând în fruntea tineretului conservator, el a inițiat o sciziune în vechiul partid chilian. Rezultatul: înființarea unei noi grupări politice, Falanga națională, al cărei prim președinte este ales Frei. (Actualul partid democrat-creștin, al cărui candidat la președinție a fost pînă acum de două ori Frei, s-a format din fuziunea Falangei cu partidul social-creștin). Anii 1933—1934, Eduardo Frei și i-a petrecut în Europa, la Roma, ca secretar general al Comitetului ibero-american. Între 1944 și 1946 el a deținut funcția de ministru al lucrărilor publice în guvernul radical al lui Juan Antonio Rios, iar după moartea acestuia a de-

venit vicepreședinte în cabinetul lui Alfredo Duhalde. Senator de „Norte chico”, adică din Nordul apropiat, în 1946, și de Santiago în 1957, el a ocupat locul al treilea la alegerile prezidențiale din 1958, după Jorge Alessandri Rodriguez și după rivalul său, de acum câteva zile, Salvador Allende, reprezentantul partidelor de stînga.

Agențiile de presă insistă deopotrivă asupra activității sale sportive din tinerețe, și asupra activității sale publicistice. O serie de eseuri politice i-au creat o largă notorietate literară: „Chile necunoscut”, „Politică și spirit”, „Mai este încă timp”, „Istoria partidelor politice din Chile” și, în fine, „Adevărul își are ceasul său”. Ultima lucrare a fost distinsă cu premiul național de literatură în 1956. Condei de polemist, el a fost, în mod firesc, atras de ziaristică: timp de trei ani a condus jurnalul Tarapaca din orașul Iquique.

La aceste date cu caracter politic și literar, se adaugă un portret moral caracteristic unui reprezentant al clasei de mijloc chilene care deține un rol important astăzi în viața socială a țării. Bucurîndu-se de o avere destul de modestă, Eduardo Frei a dus o viață simplă, într-un bungalow liniștit, cumpărat în 1937, în ziua cînd s-a căsătorit. Catolic militant, el a fost ultimul om politic care a stat de vorbă cu papa Ioan al XXIII-lea — cu puțin înainte de moartea acestuia. După cum se anunță, neavînd de gînd să-și schimbe felul de viață, el a refuzat să se instaleze în palatul prezidențial La Moneda.

Problema cea mai dificilă, poate, pentru noul președinte, este aceea a raporturilor sale cu parlamentul. În pofida faptului că Chile este un stat cu regim prezidențial, președintele țării s-a aflat, nu numai o dată, la discreția celor două Camere. Situația este cu atât mai delicată pentru Frei care a obținut majoritatea cu sprijinul celorlalte partide de centru. De fapt, din cei 146 deputați și 45 senatori, cîți numără parlamentul, numai 36 și, respectiv, 3, aparțin democrației creștine. În caz de conflict între președinte și parlament, Frei preconizează organizarea unor referendumuri populare. În felul acesta, el ar vrea să evite dificultățile administrative de care s-a izbit, de mai multe ori, antecesorul său.

S. P.

R.P.R. în organizațiile internaționale

Răspunzînd mai multor întrebări care ne-au fost adresate de cititori, publicăm date succinte despre participarea Republicii Populare Romine în unele organizații internaționale.

După caracterul participanților și volumul sferei de activitate, organizațiile internaționale sînt de două feluri: guvernamentale (create prin acordul de voință al statelor) și neguvernamentale (ai căror participanți sînt organizații sociale ale diferitelor țări constituite pe ramuri de activitate: din domeniul industriei, agriculturii, transporturilor, sociale, culturale, științifice, sportive, sindicale, cooperatiste, de tineret etc.).

Republica Populară Romină activează atît în prima categorie de organizații cît și în cea de-a doua.

Organizația Națiunilor Unite

R. P. Romină este membră a O.N.U. din decembrie 1955.

Încă de la intrarea în această organizație internațională, reprezentanții țării noastre au fost aleși în numeroase funcții de conducere.

În Adunarea Generală, de pildă, șeful delegației romine a fost ales în 1957, la sesiunea a XII-a, raportor al Comitetului Politic Special (care se ocupă de unele probleme politice ce-i sînt repartizate de către Adunarea Generală), iar în anul următor, la cea de a XIII-a sesiune, precum și la cea de a XVIII-a sesiune din 1963, a fost ales președinte al acestui Comitet. La a XIV-a sesiune, reprezentantul țării noastre a fost ales vicepreședinte al Adunării Generale. În aceeași funcție reprezentantul romin a fost ales și la cea de a XVII-a sesiune, iar în 1960 a fost președintele Comitetului III, care are în competența sa problemele sociale, umanitare și culturale, precum și programele și activitatea Consiliului Economic și Social ale organelor lui subsidiare și ale instituțiilor specializate ale O.N.U.

De asemenea, R. P. Romină a mai făcut parte din următoarele organisme subsidiare ale Adunării Generale: din Comitetul celor 10 state pentru dezarmare, în 1960; din Comitetul celor 18 state pentru dezarmare înființat în 1962; din Comitetul pentru folosirea pașnică a spațiului cosmic (membru din 1959, în 1962 vicepreședinte); din Comitetul pentru îmbunătățirea metodelor și procedurii Adunării Generale (numit la sesiunea a XII-a); din Comitetul special pentru codificarea principiilor de drept internațional referitoare la relațiile prietenești și de colaborare între state (numit la sesiunea a XVIII-a); din Comitetul consultativ pentru probleme administrative și bugetare (1962—1964); din Comitetul consultativ pentru aplicarea științei și tehnicii în scopul dezvoltării (1963).

În Consiliul de Securitate care este, potrivit Cartei O.N.U., organul care are „răspunderea principală pentru menținerea păcii și securității internaționale” țara noastră a fost aleasă în 1962 membru nepermanent (pentru un an).

De asemenea, delegații R.P.R. au ocupat numeroase funcții și în cadrul diferitelor comisii ale Consiliului Economic și Social care este organul principal ce contribuie la rezolvarea problemelor economice, sociale și a altor probleme ale colaborării internaționale. Astfel, din 1957 R. P. Romină este membră în Comisia de statistică, din 1963 (pînă în 1965) în Comisia comerțului internațional cu produse de bază, iar din 1962 din Comitetul pentru locuințe, construcții și sistematizare. În Comisia Economică pentru Europa, reprezentantul țării noastre a deținut, în 1961, funcția de vicepreședinte și în 1962 cea de președinte.

I. CLOȘCĂ

Presa acum 50 de ani

Date fiind cheltuielile necesitate de război, Anglia și Franța acordă Belgiei un împrumut de 500 milioane franci.

Incident diplomatic anglo-turc: două vase de război construite în Anglia pentru Turcia — Sultan Osman și Resadîe — nu primesc permisiunea de a pleca la Constantinopol și sînt confiscate. Autoritățile turcești cer restituirea navelor.

Agencia Rador relatează despre accentuarea greutăților pe care le întîmpină comerțul maritim al Germaniei, 7 la sută din marina de comerț germană a fost capturată de Anglia, 20 la sută este refugiată în porturi neutre, iar restul se află imobilizată în propriile porturi, neputînd pleca în curse din cauza superiorității flotei britanice.

Ambasada engleză din Washington confirmă Departamentului de Stat al S.U.A. că acțiunea Japoniei în război se va limita numai la teritoriile germane din Asia Mică și nu se va extinde la alte regiuni în care sînt interesate Statele Unite.

Vaporul rus de pasageri „Express” se ciocnește de o mină în Marea Neagră și se scufundă. 100 de persoane au pierit în valuri.

Guvernul Marii Britanii publică o „Carte albastră”. Într-unul din documente se arată că ambasadorul german la Viena cunoștea în prealabil textul notei ultimative adresate Serbiei, a cărei neacceptare a fost urmată de declarația de război. Concluziile „Cărții albastre” sînt că Germania este vinovată de izbucnirea conflagrației.

La cererea ambasadorului Angliei, Statele Unite interzic plecarea unor vase sanitare ale companiei Hamburg-America, cu echipaje formate în majoritate din germani rezerviști.

În note adresate puterilor europene, Turcia anunță desființarea regimului capitulațiilor. Capitulațiile constituiau un privilegiu acordat unor cetățeni străini, care nu puteau fi judecați de justiția turcă, nu puteau fi impuși etc.

2 septembrie

A părăsit Capitala delegația de partid și de stat a Republicii Cuba, condusă de tovarășul Secundino Guerra, membru al Secretariatului organizatoric al Partidului Unit al Revoluției Socialiste din Cuba, care a participat la sărbătorirea celei de-a XX-a aniversări a eliberării României de sub jugul fascist.

În cadrul Congresului de logică și filozofie a științelor de la Ierusalim, acad. Athanase Joja a prezentat comunicarea „Determinismul și evenimentele viitoare contingente”.

3 septembrie

Di André Guinand, membru de onoare al Uniunii interparlamentare, cu soția, și dl Hans Oprecht, membru în Consiliul Național al Elveției, foști președinți ai Consiliului Național al Federației Elvețiene au fost primiți la Palatul Marii Adunări Naționale de Comitetul de conducere al Grupului național român al Uniunii interparlamentare.

4 septembrie

La invitația guvernului R. S. Cehoslovace, o delegație guvernamentală a R. P. Romine condusă de Ion Marinescu, ministrul industriei metalurgice, a plecat pentru a participa la deschiderea Tîrgului internațional de mostre de la Brno.

La invitația guvernului R. D. Germane, a plecat pentru a participa la inaugurarea Tîrgului internațional de toamnă de la Leipzig o delegație guvernamentală condusă de Mihail Levente, ministrul comerțului interior.

5 septembrie

La Varșovia, a început al V-lea Congres al Federației mondiale a orașelor înfrățite, la care participă 400 de delegații reprezentînd 175 de orașe din 27 de țări ale lumii, între care și R.P. Romînă.

7 septembrie

Delegația de partid și de stat a R. P. Romine, condusă de tovarășul Chivu Stoica, membru al Biroului Politic al C.C. al P.M.R., secretar al C.C. al P.M.R., care participă la manifestările prilejuate de cea de-a 20-a aniversare a eliberării Bulgariei de sub jugul fascist, a fost primită de tovarășii Todor Jivkov, prim-secretar al C.C. al P.C.B., și președintele Consiliului de Miniștri al R. P. Bulgaria, și de Gheorghe Traikov, președintele Prezidiului Adunării Populare a R.P. Bulgaria.

Președintele Marii Adunări Naționale, Ștefan Voitec, a primit la Palatul Marii Adunări Naționale a R. P. Romine pe Pierre Compt Offenbach, președintele Grupului parlamentar pentru relațiile de prietenie Franța-Romînia din Adunarea Națională Franceză.

Ministrul Braziliei în R. P. Romînă, Carlos Jacyntho de Barros, a oferit o recepție cu prilejul aniversării proclamării independenței Braziliei.

Au părăsit Capitala, plecînd spre Helsinki, Ștefan Andrei, membru în Biroul C.C. al U.T.M., și Vlad Vasile, membru al Consiliului U.A.S.R., care vor participa la sesiunea de constituire a Comitetului Internațional de pregătire a celui de-al IX-lea Festival Mondial al Tineretului și Studenților.

8 septembrie

Președintele Marii Adunări Naționale, Ștefan Voitec, a primit la Palatul Marii Adunări Naționale a R. P. Romine pe André Guinand, membru de onoare al Uniunii interparlamentare, și pe Hans Oprecht, membru al Consiliului Național al Elveției, foști președinți ai Consiliului Național al Federației Elvețiene,

DIN NOU DESPRE GALLUP

Mihai Drăghici din Constanța este de părere că scepticismul manifestat de N. P. Caraiman din Iași (Poșta redacției din nr. 36) în legătură cu precizia care poate fi așteptată de la sondajele de opinie de tip Gallup este în mare măsură justificat. „Aceste sondaje — ne scrie el — se bazează pe un calcul al probabilităților care ar fi mult mai valoros dacă datele de la care pornește ar fi alese după criterii științifice precise. De obicei, însă, intră aici o puternică doză de subiectivism, inevitabil de altfel atunci cînd este vorba de un fenomen social”. După opinia sa, nu trebuie omis pe de altă parte faptul că aceste sondaje influențează la rîndul lor opinia publică și aceasta cu atît mai mult cu cît se bucură de un credit mai puternic. Cu alte cuvinte, se poate ca un alegător, convins pe baza sondajelor că va ieși victorios un anumit partid, să voteze în funcție de această convingere.

MULȚUMESC PARTICIPANȚILOR...

Am resimțit o deosebită satisfacție citind în paginile revistei LUMEA răspunsurile unora dintre cei peste 1200 de ascultători din lumea întreagă la concursul-anchetă „Ce știți despre Romînia?” organizat de redacția emisiunilor pentru străinătate a Radioteleviziunii din țara noastră. M-am bucurat din inimă citind rîndurile scrise de Paul Monnet din Franța din care îmi permit să citez: „Dacă particip la acest concurs, o fac nu din dorința de a câștiga un premiu, ci din aceea de a vă arăta cît de mult iubesc frumoasa dv. țară și în ce măsură ea mă interesează” sau cele primite de la Spiros Ioanni Betsios: „Prieten, doriți să știți ce cunoaștem noi despre R.P.R.? Noi, aici, în Grecia vecină, știm că Republica Populară Romînă e o țară liberă, pașnică și creatoare. E o țară care aparține în întregime poporului ei; o țară al cărei regim popular s-a făurit cu singele a mii de eroi” ș.a.m.d.

Aș dori ca prin intermediul dv. să mulțumesc din toată inima participanților la acest concurs-anchetă pentru dragostea și respectul pe care le manifestă pentru poporul nostru, pentru viața noastră nouă.

SAVA ROSU
Galați

TABELE

Mai mulți cititori ne propun să publicăm în revistă diverse liste și tabele. Andrei Cirjan din București ne cere să publicăm lista statelor membre ale N.A.T.O. Această listă a mai apărut în revistă. Pompiliu Safta din București ne sugerează să publicăm un tabel cronologic cu sărbătorile naționale ale tuturor țărilor de pe glob. Valentin Negrea din comuna Colceag, raionul Mizil, ne trimite o schemă pe care ne roagă s-o completăm și s-o reproducem. Ea ar urma să cuprindă date despre cosmonauți. Același cititor ne propune să alcătuim un tabel cu

toți președinții Statelor Unite.

Apreciem dorința lor de a-și completa și sistematiza unele cunoștințe, dar după părerea noastră, în general, nu într-un săptămînal de politică externă trebuie căutate asemenea liste și scheme ci în publicațiile periodice cu caracter statistic sau istoric.

FORMAREA NAȚIUNILOR

Voicu Roșu din București ne întreabă dacă „o dată cu proclamarea independenței de stat, noile state africane consideră rezolvată și problema formării națiunilor lor”. Referindu-se la o bibliografie vastă, autorul scrisorii încearcă să definească trăsăturile specifice ale națiunii și, fără a cita exemple concrete, formulează întrebarea în ce măsură aceste trăsături sînt întrunite în cazul statelor de curînd create. Problema este complexă și nu poate fi epuizată într-un răspuns la „Poșta redacției”. Nu toate statele africane au din acest punct de vedere o situație identică. Se cunoaște cazul-limită al Congoului, a cărui fărîmițare tribală este una dintre cauzele crizelor succesive, se cunosc cazuri de state africane unitare din punct de vedere național și între ele diverse alte situații mai puțin clar conturate. Este sarcina specialiștilor să elaboreze studii aprofundate asupra acestei probleme.

Același cititor își exprimă simpatia față de cauza poporului cipriot care luptă pentru deplină sa independență națională. „Numai poporul cipriot singur își poate făuri viitorul — se spune în scrisoare — dar dorința lui trebuie sprijinită”.

LABOR DAY

Miron Constantin din Deva se interesează cînd se sărbătorește această zi în S.U.A. și care este semnificația ei.

În prima luni din septembrie, în toate statele și teritoriile S.U.A. se sărbătorește Labor Day — Ziua Muncii. Această tradiție datează din 1882 și a fost inițiată de Uniunea centrală a muncii la sugestia lui Peter J. McGuire, membru al Asociației „Cavalerii muncii”. Semnificația ei este cinstirea muncii creatoare.

SUGESTII ȘI ÎNTREBĂRI

Scrisoarea cititorului Pompiliu Safta din București (la care ne-am referit și mai sus) conține numeroase propuneri. Unele dintre ele merg pe aceeași linie cu preocupările revistei noastre. Astfel, rubrica „Presă acum 50 de ani” este alcătuită integral pe baza unor extrase din ziarele românești de atunci. Țările despre care cititorul nostru ne sugerează să publicăm documentare sînt incluse în planurile noastre de articole. În ceea ce privește ilustrarea prin hărți, este un procedeu pe care îl folosim atunci cînd un stat sau o regiune a globului se impun atenției prin evenimente care pot fi evocate mai plastic cu ajutorul unei hărți. Am comunicat tipografiei observația privitoare la dimensiunile uneori inegale ale revistei.

Ing. I. Persinaru, comuna Goicea Mare. Vă mulțumim pentru bunele aprecieri.

Ambasadorii nu au obligația de a folosi în relațiile oficiale limba țării în care sînt acreditați. Atunci cînd au convorbiri cu autoritățile țării respective se face apel de obicei la serviciile unui interpret.

Ne scrieți: „Urmăresc cu interes deosebit schimbările în poziția Franței față de politica S.U.A. și Angliei în ultimii doi ani. Am citit nu cu multă vreme în urmă în revista LUMEA textul unei conferințe de presă a președintelui de Gaulle care confirma această evoluție. Vă rog să publicați în continuare materiale care s-o explice”. În numărul de față puteți citi despre un alt aspect al politicii franceze — stadiul relațiilor cu R.F.G.

Ioan Corondan, comuna Lompirt, raion Șimleu. Răspunsul exact la problema ridicată de dv este cel pe care l-ați găsit în documentele la care vă referiți. Profesorul dv. a folosit o formulare incompletă.

I. Kraus din Timișoara ne scrie: „Nu vă cer, deși m-ar interesa acest lucru, să publicați o listă completă a laureaților Premiului Nobel pentru pace. Vă rog totuși să menționați cîteva personalități politice mai cunoscute (sau eventual organizații internaționale) care au primit această înaltă distincție”.

Premiul Nobel pentru pace s-a acordat pentru prima dată în 1901 și atunci el a fost atribuit lui Henri Dunant (Elveția) și Frederick Passy (Franța). În 1905 premiul a revenit scriitoarei austriece Bertha von Suttner, iar în 1906 președintelui S.U.A. Theodore Roosevelt. În 1917 și în 1944 el a fost decernat Crucii Roșii internaționale; în 1922 — exploratorului norvegian Fridtjof Nansen; în 1926 — oamenilor politici Aristide Briand (Franța) și Gustav Stresemann (Germania); în 1945 — secretarul de stat al S.U.A. Cordell Hull; în 1949 — lordului John Boyd-Orr (Scoția); în 1950 — lui Ralph Bunche (S.U.A.); în 1952 — lui Albert Schweitzer; în 1957 — lui Lester Pearson (Canada); în 1959 — lui Philip Noel-Baker (Anglia); în 1960 — lui Albert Luthuli (Africa de sud) iar în 1961 lui Dag Hammarskjöld (Suedia).

lumea

Săptămînal de politică externă editat de Uniunea Ziariștilor din Republica Populară Romînă

Redactor șef GEORGE IVAȘCU

Redacția și administrația: București, Piața Științei 1, Tel. 17.60.10

Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Științei”

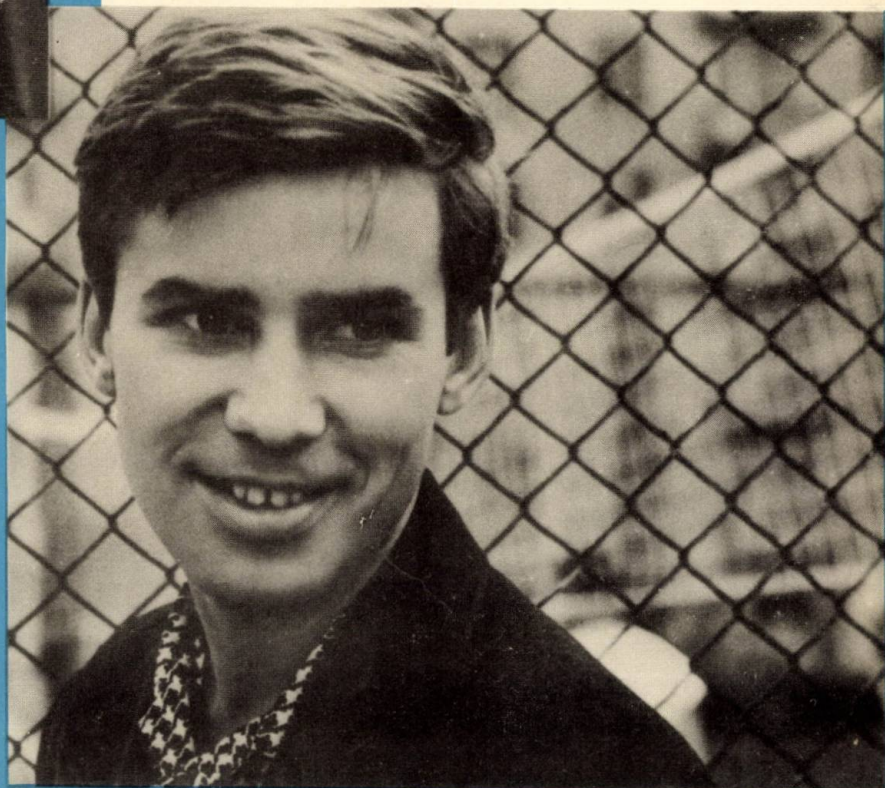

O PRODUCȚIE
A STUDIOULUI
MOSFILM

PĂȘESC PRIN MOSCOVA

Scenariul : **Ghennadi Spalikov**
Regia : **Gheorghe Danelia**
Imaginea : **Vadim Iusov**
Muzica : **Andrei Petrov**

Cu : **Galina Polskih,**
Aleksei Loktev,
Nikita Mihalkov,
Evgheni Stebllov

LUMEA — PUBLICITATE

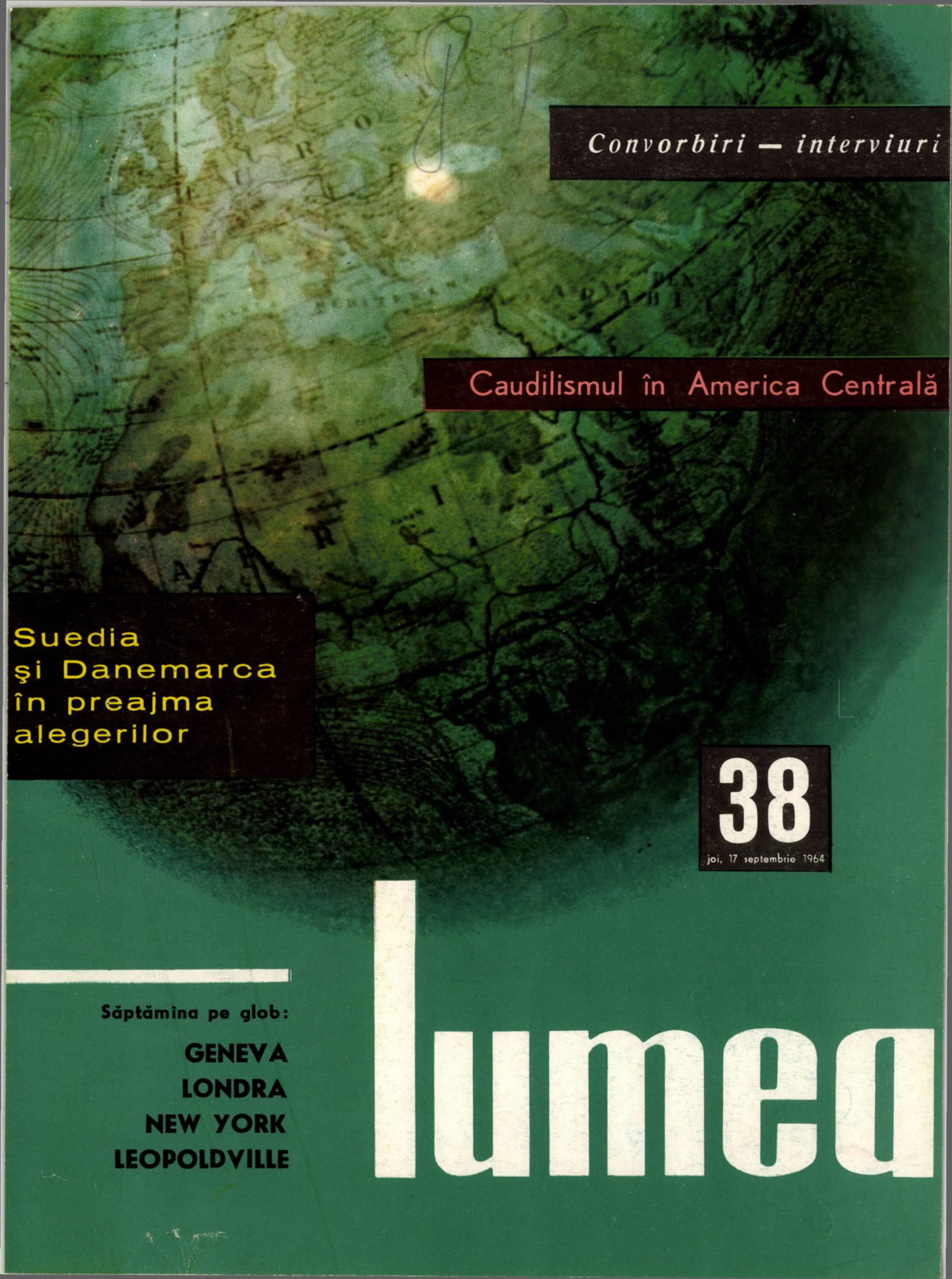
PROBLEMA ESTE

REZOLVATĂ!

ÎN ORICE ANOTIMP — FRUCTE PROASPETE
...ÎN STICLĂ

Nu numai aroma fructelor proaspete, dar și bogatul conținut de vitamine și zaharuri sînt complet conservate în delicioasele NECTARURI DE FRUCTE

2 lei

Convorbiri — interviuri

Caudilismul în America Centrală

**Suedia
și Danemarca
în preajma
alegerilor**

38

joi, 17 septembrie 1964

Săptămîna pe glob:

**GENEVA
LONDRA
NEW YORK
LEOPOLDVILLE**

lumea

**Întâlnire în cadrul Festivalului internațional
 George Enescu**
De la stînga la dreapta : Aram Hacıaturian,
compozitor (U.R.S.S.),
Iosif Conta, dirijor (R.P.R.),
Magda Tagliaferro, pianistă (Brazilia),
Henryk Szeryng, violonist (Mexic),
prof. Nadia Boulanger (Franța).

**Conferința arabă la nivel înalt de la
 Alexandria.**

sumar

săptămîna pe glob

- p. 2 ALEXANDRIA — Rezultatele conferinței interarabe, de **I. Manea**
3 NEW YORK — La Consiliul de securitate:
Problema cipriotă, de **Mircea Ivănescu**
Conflictul malayezo-indonezian, de **Nicolae N. Lupu**
5 SAIGON — Semne de întrebare, de **Sergiu Verona**
6 WASHINGTON — Cuvinte și acțiuni, de **Felicia Antip**
7 VIENA — La Agenția internațională pentru energia atomică, de **P. Dumitru**
8 MOSCOVA — Vizita președintelui Indiei, de **N. Pătrașcu**
LONDRA — A început campania electorală, de **A. Teodoru**
10 LEOPOLDVILLE — O rezoluție greu de aplicat, de **Mihai Matei**
11 KARLOVY VARY — A 13-a Conferință Pugwash, de **Horia Liman**
BUDAPESTA — Vizita președintelui Tito, de **Ștefan Cornu**

articole, reportaje

- p. 12 Conferința Comitetului celor 18 pentru dezarmare, de **V. Barbu**
14 Suedia și Danemarca în preajma alegerilor, de **Victor Vinde** și **Willy Petersen**
19 Malta, un nou stat independent, de **N. Popescu**
20 Caudilismul în America Centrală, de **Velasco Olivares**
24 Căutări fără rezultat, de **Pedro Alvarez**
25 Sesiunea organismelor financiare internaționale, de **A. Ghibuțiu**

convorbiri cu:

- p. 16 Sedky Aziz, vicepremier al Consiliului de Miniștri al R.A.U.
lt. col. **Then Sen**, ministrul muncii, minelor și industriei al Birmaniei
17 **André Guinand**, vicepreședinte al radiodifuziunii și televiziunii elvețiene de limbă franceză
18 Oaspeți străini la Festivalul „George Enescu”
22 acad. **Dumitru Dumitrescu**; acad. **Athanase Joja**; acad. **Elie Carafoli**; conf. univ. dr. **Marcela Pitiș**

puncte de vedere din presa mondială

- p. 26—30 Le Monde Diplomatique, New York Times, The Times, Christian Science Monitor, Washington Post, Le Monde, Japan Times

profil, fișier

- p. 31 Gamal Abdel Nasser
R.P.R. în Instituțiile specializate ale O.N.U.

Comitetul celor 18

Își încheie astăzi activitatea pe anul 1964. Rezultatele cu care se prezintă în fața Adunării Generale a O.N.U. nu sînt deosebit de pozitive. Se așteaptă ca discuțiile care vor avea loc la O.N.U. să reprezinte un ajutor prețios pentru activitatea de viitor a conferinței de dezarmare (pag. 12). Una dintre sarcinile principale ale Comitetului celor 18, prevenirea războiului nuclear, este dezbătută în aceste zile și de conferința Pugwash întrunită la Karlovy Vary (pag. 11). În același timp, la Viena se desfășoară sesiunea ordinară a Conferinței generale a Agenției internaționale pentru energia atomică, discutînd problemele folosirii energiei atomice în scopuri pașnice (pag. 7).

Despre participarea

savanților romîni la congresele științifice internaționale ne vorbesc acad. Dumitru Dumitrescu, secretar prim al Academiei R.P.R.; acad. Athanase Joja, director al Centrului de logică al Academiei R.P.R.; acad. Elie Carafoli, director al Institutului de mecanică aplicată al Academiei R.P.R.; conf. univ. dr. Marcela Pitiș (pag. 22).

În această toamnă

vor avea loc alegeri în mai multe state occidentale. Corespondențele primite din Stockholm și Copenhaga prezintă situația politică în Suedia și Danemarca cu cîteva zile înainte de alegerile generale (pag. 14). În Anglia, campania electorală a început în mod oficial (pag. 8). În Statele Unite, pregătirile în vederea alegerilor prezidențiale se intensifică (pag. 6).

Preocupările actuale

ale guvernelor R.A.U. și Birmaniei, relațiile Romîniei cu fiecare dintre aceste state formează obiectul convorbirilor noastre cu dr. Sedky Aziz, vicepremier al Consiliului de Miniștri al R.A.U., și lt. col. Then Sen, ministrul muncii, minelor și industriei, membru în Consiliul revoluționar al Birmaniei. André Guinand, vicepreședinte al radiodifuziunii și televiziunii elvețiene, fost președinte al Consiliului Național al Federației Elvețiene, ne împărtășește impresiile sale la sfîrșitul primei vizite pe care a făcut-o în R. P. Romîna (pag. 16).

Consiliul de securitate

dezbate situația creată ca urmare a conflictului greco-turc în problema Ciprului, precum și problema litigiului dintre Federația Malayeză și Republica Indonezia (pag. 3).

ALEXANDRIA

Rezultatele
conferinței
interarabe

După șase zile de lucrări asidue, de ședințe aproape neîntrerupte, a doua conferință arabă la nivel înalt s-a încheiat cu un comunicat care consemnează rezultatele obținute pe calea dezvoltării colaborării interarabe.

Comunicatul relevă că „această conferință a realizat noi pași pe calea întăririi solidarității arabe”. S-a pus accentul pe colaborarea în domeniul economic, deoarece, după cum subliniază comunicatul final, „acesta constituie baza forței arabe, în afară de faptul că reprezintă primul obiectiv al tuturor conferințelor internaționale contemporane”. De aceea, deși problemele politice și militare au ocupat cea mai mare parte a conferinței, observatorii apreciază că, în stadiul actual, preocuparea pentru dezvoltarea economică este de fapt principalul numitor comun al acestor țări. „Înapoierea economică, iată inamicul!”, scrie *Le Monde* cu referire la această problemă. Conducătorii arabi au găsit necesar să sublinieze că ei au acordat o mare importanță Conferinței mondiale pentru comerț și dezvoltare, exprimându-și speranța că aceasta va promova colaborarea internațională în domeniul bunăstării omenirii în general. Acordurile semnate la 13 august între Iordania, Siria, R.A.U. și Kuweit privind stringerea relațiilor economice indică una dintre căile alese de guvernele arabe pentru intensificarea colaborării.

Ca și la prima conferință, problema exploatarea apelor Iordanului și a afluenților săi, problemă cu caracter economic și cu implicații politice și militare, a ocupat o mare parte a discuțiilor de la Alexandria. S-a hotărât, după cum se știe, începerea imediată a lucrărilor la proiectele arabe în acest domeniu. În cadrul unei conferințe de presă, secretarul general al Ligii arabe, Hassuna, a precizat că principala lucrare prevăzută în primă urgență este construirea barajului de la Makhiba, pe cursul superior al râului Yarmuk din Iordania. În acest scop, conducătorii arabi au acceptat să deschidă un credit suplimentar de peste 10 milioane lire sterline care să se adauge creditelor prevăzute de conferința precedentă de la Cairo. Termenele de începere a lucrărilor nu au fost fixate, Hassuna afirmând că aceasta se va întâmpla „de îndată ce va fi posibil”.

Observatorii consideră pozitiv faptul că prioritatea acordată aceleiași lucrări este justificată nu numai de avantajele ei economice, ci și de faptul că, spre deosebire de alte proiecte, el nu implică neapărat încordarea conflictului izraelo-arab. Într-adevăr, Yarmukul se varsă în fluviul Iordan la nord de lacul Tiberiada. Se știe că proiectul izraelian de folosire a apelor Iordanului prevede construirea stațiilor de pompare a apelor spre pustiul Neghev, la ieșirea a-

cestui fluviu din lacul Tiberiada, adică înainte ca Yarmukul să îmbogățească cu apele sale debitul Iordanului. Pe de altă parte, barajul de la Makhiba era prevăzut și în planul american de împărțire a apelor Iordanului între țările arabe și Izrael, plan care a fost acceptat și de autoritățile izraeliene.

Problemele colaborării militare au provocat serioase dificultăți și, potrivit ziarului *Al Ahrām*, erau să ducă la eșecul conferinței. În timp ce guvernul baasist sirian preconiza dezlănțuirea imediată a unui conflict militar între țările arabe și Izrael, poziție calificată drept demagogică de președintele Ben Bella, alți conducători arabi au insistat asupra unei poziții mai realiste, în care soluțiile militare să se împletească cu cele politice și să survină în orice caz doar ca răspuns la eventuale acte agresive ale părții adverse. Din hotărârile conferinței reiese că a prevalat acest din urmă punct de vedere. După cum remarcă și agenția *France Presse*, „eventualitatea unui conflict armat între Izrael și țările arabe pare mai îndepărtată acum decît în ianuarie”.

În ce privește coordonarea planurilor militare, punct asupra căruia dezbaterile au fost foarte vii, participanții nu au reținut propunerea comandamentului mixt care cerea să i se rezerve dreptul de a dispune mișcarea trupelor de sub comanda sa dintr-o țară în alta fără consimțămîntul guvernului respectiv. Hotărîrea la care s-a ajuns prevede ca dizlocarea unor trupe străine pe teritoriul uneia din țările arabe să se poată face numai cu aprobarea expresă a autorităților acestei țări.

Participanții la conferință au consemnat și aprobat constituirea așa-numitei „entități palestiniene”, organizație care, în concepția creatorilor ei, ar urma să grupeze pe toți refugiații palestinieni și să dispună de un aparat nu numai politic ci și militar și chiar de o bază teritorială. Aprobarea constituirii acestei organizații ar putea să indice o anumită aplanare a vechilor divergențe, izvorite din poziția Arabiei Saudite și Siriei, care au adus critici severe modului cum a fost convocat și condus Congresul palestinian de la Ierusalim din primăvara acestui an.

Recunoașterea noii organizații a fost însoțită de adoptarea unei hotărîri cu privire la crearea armatei palestiniene, care presupune un proces mai îndelungat, avînd ca etape recrutarea, organizarea, înarmarea și în sfîrșit instruirea ei. Pentru aceasta s-a stabilit să se pună la dispoziția noii armate un teritoriu în deșertul Sinai și în regiunea Gaza. Agenția *France Presse* notează că Iordania „nu vede cu ochi buni formarea acestei armate și preferă ca ea să nu staționeze pe teritoriul ei”. De altfel, rezervele Iordaniei față de operațiunile care tind spre crearea unei „entități palestiniene” sînt bine cunoscute. Se știe că prin hotărîrea Adunării Generale a O.N.U. din 1948, în Palestina a fost creat și un stat arab care, după războiul palestinian, a intrat în cea mai mare parte în componența Iordaniei (pe atunci Transiordania). Autoritățile iordaniene se tem că renașterea unei „entități palestiniene” ar putea afecta și integritatea teritorială a statului lor.

Deși problema Yemenului nu a figurat ca atare pe ordinea de zi a conferinței, prezența conducătorilor arabi la Alexandria a prilejuit discutarea acestor probleme în întrevederi bilaterale

sau multilaterale. Rezultatele acestor întrevederi nu sînt cunoscute încă, în- tre altele, deoarece ele nu s-au încheiat o dată cu conferința. Știrile sînt deo- camdată contradictorii. În timp ce unii observatori străini apreciază că nu s-ar fi făcut progrese suficiente, ministrul de externe iordanian, Kadri Toukan (Iordania și-a asumat într-o anumită măsură rolul de mediator între Yemen, R.A.U. și Arabia Saudită) a declarat: „Problema va fi rezolvată, după cîte cred, pe baza recunoașterii regimului republican de la Sanaa de către Arabia Saudită”.

Săptămînalul tunisian *Jeune Afrique* remarcă însă că „în orice caz re- mediul nu este exclusiv de competența șefilor de stat și suveranilor arabi... Dacă Riadul ar accepta să ajungă la o înțelegere cu regimul republican, mo- narhiei ar putea să bată la alte uși și să-și procure din alte părți banii și armele care le sînt necesare. Englezii se află — să nu uităm acest lucru — în vecinătate imediată. Pentru a-și păstra influența în principatele din sudul ara- bic, ei au tot interesul să întreprindă un front în nordul și în estul Yemenului”.

Problema menținerii unor întinse te- ritorii arabe sub dominația colonială a preocupat de altfel într-o măsură în- semnată pe participanții la conferința de la Alexandria. Este demn de re- marcat faptul că liderii arabi, depășind deosebirile de vederi în această pri- vință, au hotărît să sprijine mișcarea de eliberare din protectoratele din pe- ninsula arabică, concomitent cu conso- lidarea relațiilor cu principatele din golful Persic. Unele state arabe ar dori să sporească vigoarea acestei orientări anticolonialiste printr-o politică în do- mental petrolului care să slujească în- țeresele arabe în mai mare măsură decît pînă în prezent. Problema petrolului a fost mult dezbătută de presa arabă înainte de conferință și va fi înscrisă probabil pe agenda viitoarei conferințe de la Rabat. Unul din experții arabi proeminenți în problema petrolului, Ab- dallah Tourayki, definește problema în felul următor:

„Anglia a importat în 1962 o medie zilnică de 1 400 000 barili de petrol, la preț de 1,65 dolari barilul. Dacă An- glia ar urma să înlocuiască petrolul nostru cu petrol provenit din America, ar trebui să plătească aproximativ 3 do- lari barilul. La această pierdere, ar tre- bui să mai adăugăm pierderea pe care ar suferi-o tezaurul englez, care percepe o taxă de 3,10 dolari pe barilul de pe- trol provenit din Orientul Mijlociu.”

Hassanein Haykal redactorul-șef al zia- rului *Al Ahrām*: se alătură, în ceea ce privește esențialul, tezei lui Tou- kayki. „Petrolul reprezintă baza forței economice și strategice a lumii arabe și, în baza acestui titlu, el trebuie să aibă prioritate față de orice alt subiect”.

Declarațiile făcute de reprezentanții diverselor țări arabe după conferința de la Alexandria sînt optimiste, considerin- du-se că, în domeniul colaborării inter- arabe, conferința ilustrează un proces ascendent cu semnificație pentru evo- luția întregii situații din Orientul Apro- piat și Mijlociu. După cum scrie ziarul arab *Al Saura*: „Executarea rezolu- țiilor adoptate de cea de-a doua con- ferință arabă la nivel înalt va constitui piatra de încercare a seriozității lor...”

Este normal ca arabii care au îndurat atâtea suferințe în trecut să-și rezerve aprecierile față de hotărârile ei în lumina modului cum vor fi aplicate". Convorbirile în curs dintre președintele Nasser și președintele Aref, cele ale președintelui R.A.U. cu vice-regele și primul ministru saudit Feisal, apropiata vizită a regelui Husein al Iordaniei în Yemen ca și alte contacte care urmează a fi stabilite în cadrul viitoarei sesiuni a Ligii Arabe și în afara ei, vor reprezenta, probabil, primii pași pe calea înfăptuirii hotărârilor de la Alexandria.

I. MANEA

NEW YORK

La Consiliul de Securitate Problema cipriotă

Consiliul de Securitate s-a întrunit săptămîna trecută pentru a relua discutarea complicatei probleme cipriote — de data aceasta în urma unor plingeri simultane ale Turciei și Greciei care se acuză reciproc de acte de ostilitate și agresiune. Discuțiile au urmat o evoluție din nefericire destul de cunoscută în această problemă, vorbitorii care reprezintă principalele părți în litigiu acuzându-se mutual și invocînd argumente juridice în sprijinul afirmațiilor proprii. Ceea ce a constituit însă interesul acestei sesiuni extraordinare a Consiliului a fost raportul prezentat în prealabil de secretarul general al Organizației Națiunilor Unite, U Thant, care, referindu-se la stadiul actual al problemei cipriote, a formulat o serie de recomandări.

După părerea secretarului general, situația în care se găsesc în momentul de față forțele O.N.U. în insula Cipru este „neplăcută” întrucît pînă acum libertatea de mișcare și de acțiune a acestor forțe a fost serios limitată de către una sau alta din părțile ostile. U Thant și-a exprimat însă convingerea că riscurile pe care le-ar crea retragerea acestor detașamente O.N.U. din insula Cipru ar fi foarte mari, „putînd duce pînă la precipitarea unui dezastru pe insulă” și în consecință el a recomandat prelungirea mandatului trupelor cu încă trei luni peste data de 26 septembrie, cînd urma să ia sfîrșit prezența lor în Cipru. Secretarul general a însoțit această recomandare de cererea de a se extinde atribuțiile trupelor O.N.U. El a cerut ca aceste forțe să aibă pe viitor imputernicirea de a interveni pentru distrugerea fortificațiilor ridicate de una sau alta din părți și pentru a separa, în caz de nevoie, eventualele conflicte dintre forțele armate ostile de pe teritoriul insulei.

Raportul lui U Thant a atras din nou atenția asupra fondului problemei cipriote. Vorbînd la începutul discuțiilor, reprezentanții grec și turc nu au exclus din intervențiile lor amenințări directe la dezlănțuirea unui conflict armat și au

lăsat în general impresia că se situează pe vechile poziții. Aceasta a determinat majoritatea celorlalți vorbitori să lanseze apeluri stăruitoare la înțelegere, exprimîndu-și îngrijorarea față de consecințele pe care le-ar putea avea izbucnirea unui conflict deschis în care să fie implicate Grecia și Turcia. Agenția *France Presse* relatează că în cercurile diplomatice și militare ale N.A.T.O. riscul izbucnirii unui conflict armat este echivalent cu o catastrofă de mari proporții, întrucît ar descompune complet alianța atlantică și așa grav deteriorată în regiunea Mediteranei răsăritene. Reprezentantul Franței a lansat o chemare insistentă spre înțelegere și ponderare. Apeluri asemănătoare s-au făcut auzite din partea reprezentanților unor țări afro-asiatice și Uniunii Sovietice, aceasta din urmă vorbind și în calitate de președinte pe luna aceasta a Consiliului de Securitate.

Sesiunea extraordinară a Consiliului de Securitate a fost suspendată fără să se fi putut ajunge la o decizie concretă în această problemă atît de spinoasă. În principiu, dezbaterile în acest for în chestiunea cipriotă vor continua la o dată care va fi fixată după consultări între părți. Pentru moment, semnificația discuțiilor începute într-o atmosferă de criză săptămîna trecută constă mai ales în dorința declarată de toate țările care asistă la agravarea problemei cipriote de a se ajunge la o reglementare pașnică a disputei. S-au putut remarcă și cîteva rezultate concrete, poate încă incomplete, dar care contribuie la îmbunătățirea climatului pe insulă. Comandamentul forțelor O.N.U. a adoptat, de exemplu, o atitudine ceva mai energică — pe linia recomandărilor cuprinse în raportul secretarului general — pentru a preîntîmpina primejdia unui conflict armat în regiunea Kyrenia. În acest sector, unde se află cîteva sate controlate de turci, turcii ciprioți, sprijiniți de detașamente din contingentul militar turc staționat pe insulă, începuseră în ultimele zile lucrări de construire a unor fortificații și instalații militare pe drumul care leagă satul turc Temblos de fortăreața St.

Hilarion, unde este amplasată o garnizoană turcească. La insistențele comandamentului O.N.U., detașamentele de ciprioți turci și-au întrerupt lucrul și un purtător de cuvînt al forțelor O.N.U. a declarat că „încordarea a slăbit și situația s-a îmbunătățit” în regiunea respectivă.

Pe de altă parte a fost primită cu satisfacție, după cum relateau agențiile de presă, știrea că Turcia a fost determinată să renunțe la intenția anunțată anterior de a începe aprovizionarea prin vase turcești a unor regiuni din Cipru unde și-au instituit controlul trupe turcești și care, drept urmare a acestui fapt, au fost izolate de autoritățile grecești cipriote. Reprezentanții părții turcești s-au plîns că aprovizionarea acestei regiuni este îngreunată de boicotul instituit de partea greacă și, în urma unei anchete întreprinsă de o comisie O.N.U., forțele O.N.U. din Cipru au preluat sarcina de a contribui la aprovizionarea regiunii, înlăturînd astfel și în acest sector riscul de încordare și de conflict pe care l-ar fi creat, după părerea unanimă, operațiile de acest fel întreprinse de Turcia (Autoritățile cipriote grecești își manifestaseră îngrijorarea față de extinderea unui amestec al Turciei în insula Cipru prin instituirea unor convoaie navale de aprovizionare). Inițiativa forțelor O.N.U. a fost apreciată atît la Nicosia cît și la Atena, și, în ultimă instanță, chiar și la Ankara, în mod favorabil și ca reprezentînd o contribuție la normalizarea situației în insulă.

Între timp, activitatea diplomatică a continuat, căutîndu-se căi de progres spre această soluționare pașnică a problemei. La Washington, ambasadorii Statelor Unite la Nicosia, Atena și Ankara, rechemăți pe neașteptate pentru consultări săptămîna trecută, au avut întrevederi cu președintele Johnson și agențiile de presă vorbesc despre eventualitatea unei noi inițiative de mediere în controversa cipriotă. (A fost citat în acest sens numele subsecretarului Departamentului de Stat, George Ball, care a mai întreprins și în trecut călătorii în

Conferința conducătorilor forțelor O.N.U. din Cipru. De la stînga la dreapta: generalul Colin Yeo, șeful statului major al forțelor O.N.U. în Cipru, Gato Plaza, generalul Kondendera Thimayya, comandantul forțelor O.N.U. în Cipru, colonelul James Quinn, adjunctul șefului statului major, și M.F.T. Liu, din biroul Secretariatului general al O.N.U.

regiunea Mediteranei răsăritene în legătură cu această chestiune). Pe de altă parte, reprezentantul special al secretarului general al O.N.U. în Cipru, Galo Plaza Lasso, s-a reîntors la Nicosia, după ce a avut o întrevedere la Geneva cu subsecretarul Organizației, Ralph Bunche, cu care, a spus el, a discutat „planuri pentru activitatea viitoare a forțelor O.N.U. din Cipru”. Din Atena, agenția *France Presse* anunța la începutul acestei săptămîni că guvernele grec și turc au ajuns la un acord pentru ca o Comisie mixtă să ancheteze și să treacă prompt la acțiune spre a îmbunătăți condițiile de aprovizionare ale populației din sectoarele unde se înregistrează greutăți în acest sens. Președintele Makarios, citează aceeași agenție, ar fi declarat că autoritățile grecești cipriote vor lua în cursul acestei săptămîni măsuri concrete în acest sens.

Este încă prematur să se afirme că aceste câteva rezultate — cu caracter mai mult restrictiv — reprezintă un succes al acțiunii de mediere prilejuate de sesiunea extraordinară a Consiliului de Securitate.

Mircea IVĂNESCU

Conflictul malayezo- indonezian

La 9 septembrie Consiliul de Securitate s-a întrunit pentru a lua în discuție plîngerea Federației Malayeze împotriva Indoneziei. Dezbaterile, destul de aprinse, au fost întrerupte a doua zi pentru a da posibilitate înaltului for să examineze problema cipriotă. Ele au fost reluate în cursul zilei de luni.

Cum au început aceste discuții și ce au arătat ele? În ședința Consiliului de la mijlocul săptămîinii trecute, încercînd să motiveze cererea țării sale, Ismail Abdul Rahman, ministrul afacerilor interne al guvernului de la Kuala Lumpur, a afirmat că la 2 septembrie un avion indonezian ar fi parasutat un număr de militari pe teritoriul Federației Malayeze. Delegatul malayezian s-a oprit în mod deosebit asupra cazului citat, susținînd că Malayezia este victima unei agresiuni din partea Indoneziei și cerînd condamnarea imediată a acesteia din urmă. Reprezentantul Indoneziei, Sudarjo, care a luat apoi cuvîntul, a afirmat dimpotrivă că expunerea predecesorului său nu reflectă adevăratele stări de lucruri. Indonezia, a spus el, a fost timp de mai mulți ani și este încă ținta unor acte de sabotaj și provocări din partea Malayeziei. Ea se pronunță împotriva Federației Malayeze deoarece vede în aceasta un instrument al neocolonialismului în Asia de sud-est.

Sprijinind Indonezia, unii delegați au fost de părere că ar fi fost just ca dezbaterile Consiliului de Securitate să înceapă prin examinarea acțiunilor ostile ale Malayeziei împotriva Indoneziei.

După cum se știe, conflictul malayezian a izbucnit în vara anului trecut, o dată cu crearea Federației Malayeze, a cărei constituire a fost apreciată de Indonezia și Filipine ca o încercare a

Angliei de a-și consolida pozițiile în Asia de sud-est. Federația reunește teritoriile Malaya, Singapore, Borneo de nord și Sarawak, din care ultimele două au fost înglobate după ce mai întîi, la cererea Indoneziei și Filipinelor, pe cuprinsul lor a avut loc o anchetă a O.N.U. Felul în care a avut loc această anchetă și rezultatele ei au fost contestate însă de Indonezia și Filipine, care au arătat că sondajul nu reflectă adevăratele aspirații ale populației respective. Mai mult, la 16 septembrie 1963, data proclamării Federației Malayeze, cele două țări au anunțat oficial refuzul lor de a recunoaște noua federație. Astfel a izbucnit conflictul malayezian, care dăinuie și astăzi, în ciuda faptului că pînă acum au fost organizate mai multe reuniuni ministeriale și la nivel înalt cu parti-

au fost trimiși pe calea aerului la Singapore (Anglia dispunea înainte de aceasta în Malayezia de 7 000 de soldați). La 10 aprilie Anglia a ordonat trimiterea din Mediterana în Singapore a unei escadre compuse din două fregate, un post radar și un distrugător. Motivul acestor concentrări de forțe nu constituie un secret pentru nimeni. „După părerea observatorilor — transmite agenția *France Presse* — măsurile luate de Marea Britanie vizează în special să consolideze apărarea Malayeziei, să împiedice dezagregarea acestei federații fragile și să sprijine pe conducătorii ei, care trebuie să facă față nu numai presiunilor indoneziene ci și conflictelor interrasiale de la Singapore”. (În primele zile ale lui septembrie în acest oraș au avut loc grave tulburări soldate cu numeroși morți și răniți — n.r.).

În Federația Malayeză au fost semnalate noi concentrări de trupe în apropierea frontierelor cu Indonezia.

ciparea țărilor direct interesate. Și aceasta deoarece Malayezia refuză sistematic să ia în considerare propunerile ce i se fac. În prezent, spre exemplu, există o propunere a președintelui filipinez Macapagal privind crearea unei comisii afro-asiatice de conciliere, formată din cinci persoane, care să găsească calea reglementării conflictului malayezo-indonezian. Dar ea n-a fost acceptată decît de una dintre părți și anume de Indonezia. Această situație are un efect deosebit de negativ asupra ansamblului relațiilor dintre Indonezia și Malayezia, întreținînd încordarea între cele două țări, menținînd pericolul transformării oricărei divergențe într-un conflict armat.

Evenimentele din ultimele zile constituie o ilustrare cit se poate de grăitoare. Sesizînd Consiliul de Securitate, guvernul malayezian a decretat totodată starea de urgență pe întreg teritoriul țării. Anglia, Australia și Noua Zeelandă au promis să sporească ajutorul militar acordat Malayeziei și n-au întîrziat să treacă la acțiune. La începutul săptămîinii trecute circa 500 de soldați ai armatei engleze de pe Rin

Măsuri de urgență au fost luate de asemenea și în Indonezia. Președintele Sukarno — declară oficialitățile de la Djakarta — a hotărît să pună în stare de alarmă forțele navale și aeriene indoneziene. Pînă în prezent Indonezia n-a fost decît în defensivă — a declarat vice-prim-ministrul Subandrio, în cadrul unei reuniuni a comandamentului suprem. „Dar în prezent — a adăugat el — noi am atins un nivel care trebuie să ne permită să trecem la ofensivă, fără scopuri expansioniste, ci numai pentru a înlătura ceea ce se opune revoluției noastre”.

Pînă în prezent nu a fost adoptat un document de natură să ofere perspectiva reglementării conflictului. Corespondenții de presă acreditați la O.N.U. sînt de părere că discuțiile vor continua pînă la punerea la punct a unui proiect de rezoluție pe baza căruia dezbaterile din Consiliul de Securitate să poată fi încheiate. Soluționarea ca atare a fondului problemei este însă, în esență, de resortul celor două țări.

Nicolae N. LUPU